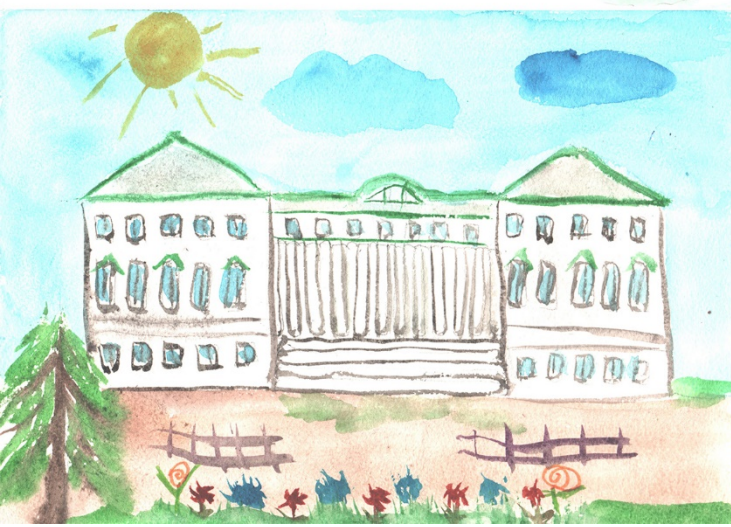

**Стратегія розвитку
Ніжинської територіальної громади
на 2021-2027 роки**

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ НІЖИНСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ НА 2021–2027 РОКИ

**Ніжинська територіальна громада,
Чернігівська область, Ніжинський район**

**Стратегія розроблена в рамках програми
"Децентралізація приносить кращі
результати та ефективність (DOBRE)" який
фінансується USAID**

Вересень 2021

Цей документ став можливим завдяки щирій підтримці американського народу, наданій через Агентство США з міжнародного розвитку (USAID). Зміст є відповідальністю Фонду Розвитку Місцевої Демократії і не обов'язково відображає точку зору USAID чи уряду Сполучених Штатів.

This document is made possible by the generous support of the American people through the United States Agency for International Development (USAID). The contents are the responsibility of Foundation in Support of Local Democracy and do not necessarily reflect the views of USAID or the United States Government.

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Стратегія актуалізована в рамках програми

"Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)"

стратегічною командою, що складається із лідерів і представників місцевої громади.

Роботу стратегічної команди координували експерти

Фонду Розвитку Місцевої Демократії (ФРМД)

- Роберт Жарковський та Володимир Бойко -

на підставі **Партисипативної Моделі Стратегічного Планування ФРМД**

ШАНОВНІ НІЖИНЦІ!

Радий представити Вам оновлену Стратегію розвитку Ніжинської територіальної громади до 2027 року. Оновлення Стратегії нашої громади – це вимога часу, оскільки від затвердження минулої редакції відбулося багато змін, які впливають на наш розвиток. За цей час наша громада стала більшою, до нас доєдналася Переяслівська сільська рада, ми починаємо змінювати зовнішній вигляд нашої громади та реалізувати амбітні інфраструктурні проекти.

Мешканці нашої громади прагнуть відчутти зміни. Для цього нам потрібен новий підхід до вирішення проблем у нашій громаді. Тому стратегічне планування розвитку Ніжинської територіальної громади враховує саме вирішення тих проблем, які найбільше турбують людей. Реалізація Стратегії надасть змогу створити сучасні умови для комфортного проживання та творчого розвитку кожного мешканця.

Розроблений документ окреслив чіткий курс розвитку усієї нашої громади. Ми бачимо нашу громаду у найближчій час громадою з сучасними парками та скверами, розвинутою інфраструктурою та економікою. Наше прагнення – створити громаду-магніт, у якій хочеться жити та працювати і яку хочуть відвідувати туристи з усієї України.

Плануючи подальший розвиток, ми намагались виявити потреби і унікальні можливості мешканців, визначити пріоритети для вирішення завдань, бо стратегічний план розвитку громади має бути основою для створення належного життя і відповіддю на виклики часу.

Актуалізація цього важливого документу відбувалась за участю представників Кунашівсько-Переяслівського старостинського округу, депутатів, місцевих підприємств, громадських активістів, членів молодіжної ради, працівників структурних підрозділів виконавчого комітету, а також експертів із стратегічного розвитку Проекту «Децентралізація» приносить кращі результати та ефективність (DOBRE) Володимира Бойка та Роберта Жарковського.

Дякую за співпрацю!

З повагою,
міський голова

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Олександр Кодола'.

ОЛЕКСАНДР КОДОЛА

ЗМІСТ

ВІТАЛЬНЕ СЛОВО МІСЬКОГО ГОЛОВИ

1. Процес розробки стратегії, методлгія, попередні коментарі
2. Аналіз місцевого середовища – найважливіші висновки
3. Результати соціологічних досліджень – основні висновки
4. SWOT-аналіз – висновки
5. Стратегічне бачення розвитку громади
6. Стратегічні та оперативні цілі стратегії, завдання
7. Індикатори впливу результатів реалізації стратегії
8. Взаємзв`язки між стратегією розвитку громади та іншими стратегічними документами
9. Джерела фінансування діяльності – ідентифікація джерел для «твердих» та «м`яких» проєктів
10. Система впровадження та моніторингу реалізації стратегії, принципи оновлення її змісту
11. Детальний план (короткострокова та довгострокова перспективи)
12. Склади робочих груп із розробки та актуалізації стратагії
13. Проєкти стратегічного характеру
14. Рапорт про стан громади
15. Результати соціологічного дослідження якості життя та послуг на теренх громади

1. Процес розробки стратегії, методологія, попередні коментарі

Стратегія Ніжинської громади – прогностичний та програмний документ її соціально-економічного розвитку. В основі методики створення – вимоги законодавства України, насамперед, Законів України «Про державну регіональну політику», «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України», «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про стимулювання розвитку регіонів». Враховані положення низки підзаконних нормативно-правових актів: «Порядок розроблення Державної стратегії регіонального розвитку України і плану заходів її реалізації, а також проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації зазначених Стратегії і плану заходів» (затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 11 листопада 2015 р. № 931), «Методичні рекомендації щодо формування і реалізації прогностичних та програмних документів соціально-економічного розвитку об'єднаної територіальної громади», затверджені наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України 30 березня 2016 року № 75.

Стратегія Ніжинської територіальної громади розроблена за підтримки програми U-LEAD з Європою та запроваджена в 2019. Наступні зміни внесені в рамках співпраці з проектом DOBRE в 2021 р. Як під час розробки Стратегії, так і внесення змін до неї застосовувалася партисипативна модель стратегічного планування, розроблена Фондом розвитку місцевої демократії (FRDL, Польща), що означало:

- залучення до роботи над стратегічним документом широкого представництва місцевого середовища (представників різних установ, громадських організацій, фермерів, церкви, місцевих лідерів);
- діяльність із перспективи сталого розвитку – аналітичні дослідження та рішення, які ухвалювалися під час розробки Стратегії, охоплювали три сфери: економічну, соціальну й екологічну; це означає, що враховувалися умови, пов'язані з кожною із зазначених сфер (але не у кожному випадку вони мають бути однаково важливими);
- підготовку звіту про стан громади, який базується на аналізі поточної ситуації (аналіз фінансових даних, демографічних, про ринок праці та економіку, екологічних аспектів, стану інфраструктури);
- проведення соціального аналізу, який охоплював аналіз поточної ситуації та проведення соціологічного дослідження мешканців громади (про якість життя та публічних послуг у громаді);
- перевірку напрацьованих рішень під час громадських консультацій;
- тісну співпрацю під час роботи над документом між зацікавленими сторонами (громадянами та інституціями), працівниками органу місцевого самоврядування, експертами програм U-LEAD з Європою та DOBRE.

Були також враховані рекомендації експертів GIZ, викладені в Методології стратегічного планування розвитку об'єднаних територіальних громад в Україні, рекомендації «Стратегічне планування розвитку об'єднаної територіальної громади», розроблені Національною академією державного управління при Президентові України та Громадською організацією «Інститут громадянського суспільства» за

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

сприяння Програми Ради Європи «Децентралізація і територіальна консолідація в Україні».

Відповідно до нормативних документів та рекомендацій термін реалізації Стратегії Ніжинської територіальної громади синхронізовано з державною та регіональною, що розраховані до 2027 р. включно. Здійснюватиметься вона шляхом розробки та виконання планів реалізації (ПР) на:

- два з половиною роки (був реалізований в 2019–2020 рр.);
- три роки (2021–2023);
- чотири роки (2024–2027).

Стратегія Ніжинської громади за своїм змістом узгоджена з Державною стратегією регіонального розвитку на 2021–2027 роки (затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 05.08.2020 № 695), стратегією розвитку Чернігівської області на період до 2027 року (затверджена рішення двадцять першої сесії обласної ради сьомого скликання 18.12.2019 № 4-21/VII зі змінами, внесеними 28.10.2020 № 43-25/VII), відповідає планам їх реалізації та економічним, соціальним, екологічним, інфраструктурним, територіальним й іншим аспектам розвитку громади. Під час оновлення Ніжинської стратегії були внесені зміни до структури цілей та завдань. Також розроблено другий План реалізації (2021–2023 рр.), що зорієнтований на перший План заходів із реалізації діючої Стратегії Чернігівської області (2021–2023 рр.). Внесені зміни дозволили наблизити стратегію громади до положень нових державного та регіонального планувальних документів.

Для створення Стратегії Ніжинської громади використаний інтегрований підхід, який передбачає поєднання секторальної (галузевої), територіальної (просторової) та управлінської складових. Враховувалися також природоохоронна складова (з огляду на її нинішній стан, існуючі загрози та вимоги законодавства), гендерний підхід (зокрема – щодо бюджетування), інтереси людей з особливими потребами (інваліди та інші вразливі категорії мешканців).

Стратегія Ніжинської громади визначає стратегічне бачення її розвитку, стратегічні та оперативні цілі, індикатори (показники) їх досягнення, завдання для її сталого економічного і соціального розвитку. Вона ґрунтується на результатах соціально-економічного аналізу (діагностики) громади, SWOT-аналізу та Карти капіталів, а також соціального дослідження якості життя та послуг, що проводився на теренах Ніжинської громади в травні – червні 2021 р. за підтримки та методологією програми DOBRE.

Структура Стратегії Ніжинської громади поєднує вимоги до державної та обласної стратегій з вимогами до середньострокових планів (програм) соціально-економічного розвитку (останні складаються на 3–5 років), місцевих галузевих програм. Відповідно, вона складається з шести основних частин: вступу, аналітики, стратегічного бачення цілей розвитку, основних завдань, моніторингу (включно з індикаторами) та механізму внесення змін. Розглядаються фінансові джерела реалізації завдань Стратегії. Крім того, зроблено аналіз ступеня узгодженості Стратегії Ніжинської громади з відповідним обласним документом, а також іншими довгостроковими, середньостроковими та короткостроковими прогнозними та

програмними документами. Окремими додатками до Стратегії є повний текст соціально-економічного аналізу, проведеного в 2021 р., та Плани реалізації: на 2021–2023 рр. та (після розробки) на 2024–2027 рр.

Розробка Стратегії здійснювалася з дотриманням таких принципів:

об`єктивності – використовувалися (за можливістю) дані органів державної статистики, інших центральних і місцевих органів виконавчої влади та реальні індикатори (показники), які можливо оцінити;

обґрунтованості та доцільності – документ розроблявся на основі чітко визначених цілей розвитку та економічно обґрунтованих завдань і проектів, що сприяють їх досягненню із використанням світового досвіду у сфері програмування економічного і соціального розвитку;

відкритості та прозорості – громадськості було забезпечено безперешкодний доступ до засідань робочої групи, вони залучалися до розробки цілей та завдань Стратегії, інформувалися про досягнуті результати для планування власної діяльності;

недискримінації та рівного доступу – під час розробки Стратегії дотримувалися права та враховувалися інтереси різних суб'єктів об'єднаної територіальної громади, в тому числі – господарювання всіх форм власності;

ефективності – визначення та забезпечення функціонування механізму досягнення цілей, виконання завдань, реалізації проектних ідей у встановлені терміни;

історичної спадкоємності – враховувалися та використовувалися позитивні надбання попереднього розвитку громад;

етнокультурного розвитку – відродження етнічної самосвідомості та збереження духовної і матеріальної культури етнокультурних груп, що проживають на теренах громади, сприяння їх розвитку;

сталого розвитку – забезпечення розвитку громади для задоволення потреб нинішнього покоління з урахуванням інтересів майбутніх поколінь.

Бачення розвитку громади, напрацьоване у зазначений спосіб, спирається на цінності, які висловлюються та шануються мешканцями громади. Воно відображає їхні прагнення та містить в узагальненому варіанті основні напрями (сфери) майбутнього розвитку територіальної громади. В свою чергу, вони також не є випадковими, адже виявлені з усього комплексу проблем, порушених під час засідань робочої групи, зацікавлених сторін (SWOT-аналіз).

Відповідно всі завдання Стратегії – це результат поєднання пропозицій членів робочої групи та збору ідей мешканців громади.

Над розробкою стратегії Ніжинської громади та наступними змінами працювали дві робочі групи:

- 2017–2019 рр., створена розпорядженням міського голови від 14.12.2017 р. № «301» (діяла за підтримки програми U-LEAD з Європою);
- 2021 р., створена розпорядженням міського голови від 19.07.2021 р. № «197» (діяла за підтримки програми DOBRE).

Результат – Стратегія розвитку Ніжинської територіальної громади. Вона відповідає на ключові питання, що стоять перед територіальною спільнотою:

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

збереження її природного та соціального середовища, підвищення ступеня комфортності, формування безпечного простору для життя та ведення бізнесу, стимулювання громадянської та підприємницької активності, розвиток власних продуктивних сил, зокрема – туризму, урізноманітнення його форм, модернізація інфраструктури, розширення пропозиції робочих місць. Це перший довгостроковий план розвитку Ніжинської громади. Вона переходить від короткострокового планування розвитку до середньо- та довгострокового, що цілком відповідає як її інтересам, так і засадам державної регіональної політики.

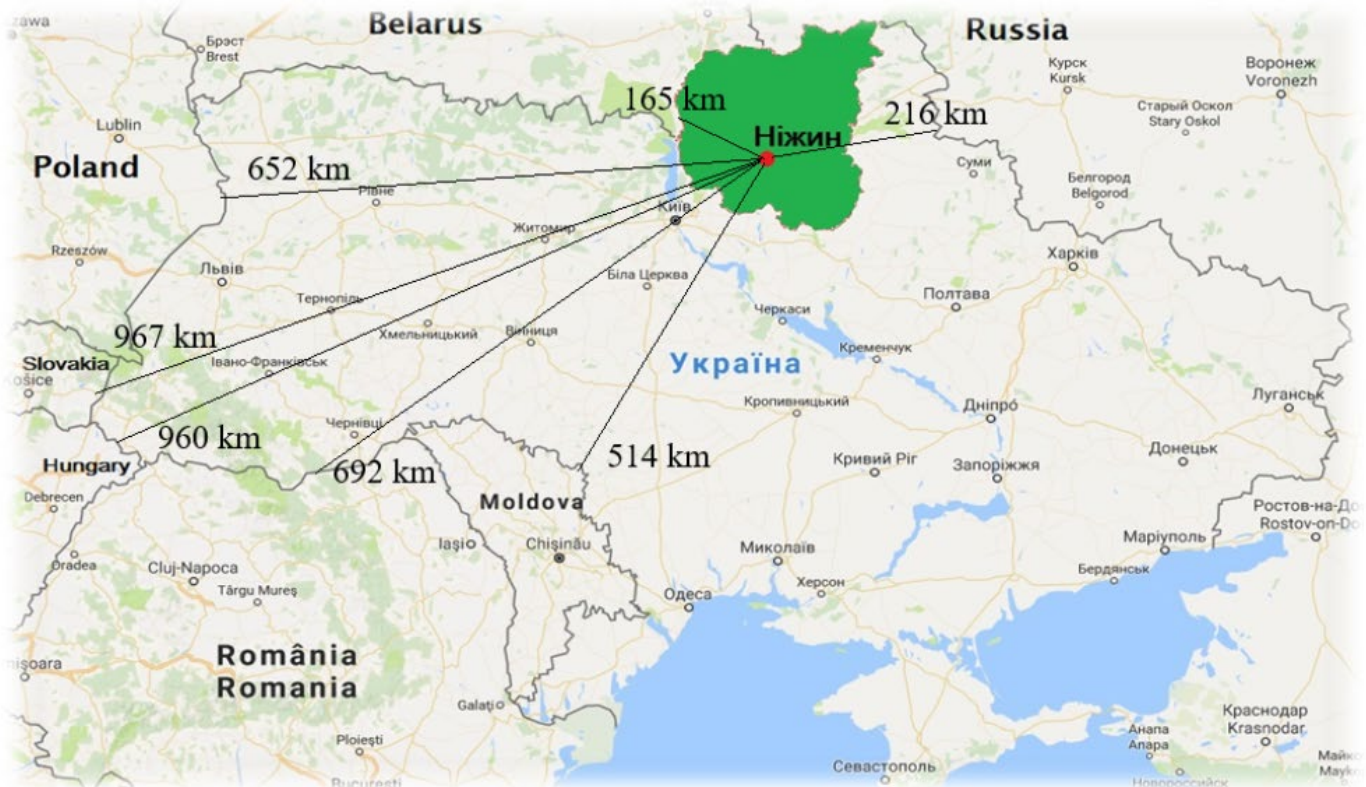
2. Аналіз місцевого середовища – найважливіші висновки

Загальний опис Ніжинської міської територіальної громади

Ніжинська територіальна громада розташована на півночі України – майже в центрі Чернігівської області. Це південня межа природно-географічної зони українського Полісся. Рельєф рівнинний. Висота над рівнем моря – 118 м. Клімат – помірно-континентальний з достатньою кількістю опадів, теплим літом і порівняно м'якою зимою. Водні ресурси – ріка Остер та каскад ставків. Наявні корисні копалини як пісок (піщані ґрунти), глина.

Площа громади – 110,6 км кв., населення – 68852. Демографічні процеси негативні – максимальної чисельності Ніжин досяг на початку 90-х рр. XX ст. Починаючи з 1993 року починається зменшення чисельності населення міста. На 01.01.1994 становило 83,0 тис. чол., на 01.01.1997 р. – 80,5 тис. чол., на 01.01.2010 р. – 74 тис. чол.

9% мешканців міста – українців, водночас воно має багатонаціональний та полікультурний характер. Крім представників традиційних етносів (росіяни – 7%,

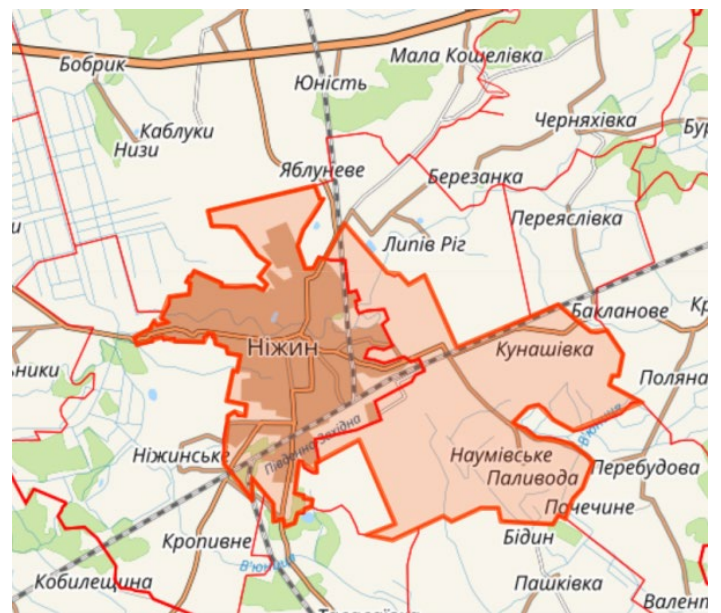

білоруси – 0,4%) у Ніжині проживають компактні громади ромів, ассирійців... Ще одна особливість – багато молоді (біля 17 тис.), адже тут працює Ніжинський державний університет ім. Миколи Гоголя та Ніжинський агротехнічний інститут Ніжин – наймолодше місто Чернігівської області.

Територіально на півночі та сході Ніжин межує з Вертіївською громадою, на заході – Крутівською, на півдні – Талалаївською. Всі – сільські. З них найбільше – Вертіївська. У складі громади – 5 населених пунктів, один – міський, чотири сільських. Старостинський округ один – Кушнарівсько-Переяславській. Громада дуже компактна, максимальна відстань від адміністративного центру до найвіддаленішого населеного пункту (с.Переяслівка) – 11,4 км. Зовнішнє

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

сполучення зорієнтовано на Київ (157 км), менше – на Чернігів (90 км). Особливість – залізничне сполучення більш зручне для Ніжина, ніж автомобільне. Водночас обидва – гарні. Ніжин – вузлова дільнична станція 1-го класу Київської дирекції Південно-Західної залізниці. Крім того, поруч із містом (на відстані 10 км) проходить автомобільний шлях міжнародного значення М02, а через саме місто – автомобільний шлях регіонального значення на території. В межах громади – діючий транспортний аеродром. Таке сполучення робить Ніжин ідеальним транспортним хабом регіону.

Ніжинська громада – переважно промислова, але остання – лише мала та середня. Це міська громада – в селах живе біля 1,5% її мешканців (менше 1 тис.). Щоправда, за площею між містом та сільською місцевістю приблизний паритет. Крім того, в місті Ніжин домінує садибний тип забудови, а більшість домогосподарств обробляють також земельні ділянки.

Ніжин – поліконфесійна громада, Тут діють різні православні церкви (ПЦУ та УПЦ), греко- та римо католики, протестантські громади, іудейська. Є два діючі монастирі – жіночий та чоловічий.

Ніжин має розгалужені міжнародні зв'язки, його партнерами є такі міста: Свідниця (Польща), Яніна (Греція), Прейлі (Латвія).

Історична довідка

Ніжин – історико-культурна перлина України. Місто належить до найдавніших міст України, витоки якого починаються з часів Київської Русі, йому **більше 1000 років**. Це одне з небагатьох давніх міст в якому збережений унікальний історико-архітектурний комплекс пам'яток історії, архітектури та культури.

Хоча Ніжин відомий ще з часів Київської Русі початок його розквіту припадає на XVII ст. – після переходу земель

Лівобережної України під владу Польської Корони міст та надання магдебурзького права, що заклало основи територіальної самоврядності. Втім найбільшого значення Ніжин здобув за часів Української козацької держави – Гетьманщини. Тоді місто стало столицею козацького полку та опинилося в вирі доленосних, часом – трагічних подій. Чи не найвідоміше – Чорна рада 1667 р. та обрання на гетьманство в Ніжині Івана Брюховецького. Поза тим місто успішно розвивалося як ремісничий та торгівельний центр, набувши традиційних для нього рис багатонаціональності та полікультурності.

Ніжинська громада – батьківщина кількох діячів культури загальнонаціонального значення, а ще з кількома дуже тісно пов'язана. У Ніжинській гімназії вищих наук навчався М.Гоголь, народився першовідкривач Антарктиди Юрія Лисянський, фактично це батьківщина основоположника практичної космонавтики Сергія Корольова, поруч – село Заньки, звідки велика актриса та театральна діячка Марія Заньковецька, це батьківщина художника Миколи Самокиша, співака та поета Марка Бернеса, а ще – Ольги Хохлової, дружина Пабла Пікассо. З Ніжином також тісно пов'язані відомі грецькі, білоруські, єврейські діячі.

У місті – до 300 історичних будівель, з яких понад 70 мають велику культурну та історичну цінність. На державному обліку перебуває 6 пам'яток археології, 55 – історії, 12 – монументального мистецтва. Ніжин – найбільш добре збережений центр козацького полку XVII–XVIII ст. з відповідним архітектурним надбанням. Саме тут вперше з'явився архітектурний стиль, що став відомий як українське (козацьке, мазепинське) барокко.

Історико-культурні пам'ятки Ніжина групують так: Грецького братства, архітектурний-ландшафтний комплекс Миколаївського собору, Благовіщенського монастиря, вулиці Гоголя та центрального скверу, Історико-культурний комплекс ніжинської пошти, Історико-культурний комплекс ніжинської пошти, культові споруди і громадсько-житлова забудова вулиці Московської, Історико-культурний комплекс Ніжинського замку та вулиці Базарної, Архітектурно-ландшафтний комплекс Ніжинської гімназії вищих наук і площі М. Гоголя, Історико-культурний комплекс Введенського монастиря.

Найдавніші архітектурні пам'ятки: Миколаївський собор, Благовіщенський собор (1702–1716) та ансамбль грецьких храмів – Михайлівська, Всіхсвятська та Троїцька церкви.

У 2017 р. Ніжин став одним із переможців всеукраїнської акції «7 чудес України: історичні міста та містечка», який проводив Фонд Миколи Томенка «Рідна країна».

Села Кунашівсько-Переяславський старостинського округу історично тісно пов'язані з Ніжином. Це козацькі села, що колись належали до Ніжинського козацького полку. Відповідно їхні традиції дуже схожі. Але є відмінність від міста – Ніжин яскраво полікультурний, а села – виразники еталонної української козацької культури, по селах громади добре збереглися фолклорні традиції, а також матеріальна спадщина у вигляді традиційної архітектури, побутових речей та ін. Найбільше село громади, Кунашівка, веде свій родовіт від козака Кунаша, що заснував його за часів Речі Посполитої – в 1629 р.

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Створення нової територіальної спільноти

На час створення ОТГ Ніжин як місто обласного значення мало такі самі права. Тому зміст процесу об'єднання становив приєднання навколишніх сільських рад до міської ради. 31.10.2018 Ніжинська міська рада ухвалила рішення №2-44/2018 «Про надання згоди на добровільне приєднання Кунашівської сільської територіальної громади Ніжинського району (села Кунашівка, Паливодин та Наумівське) до Ніжинської міської територіальної громади». Таким чином було розпочато приєднання Кунашівської сільської.

Найскладніше було переконати мешканців сільської ради в доцільності такого кроку. Відбулося кілька зборів мешканців сіл – за участю керівництва міської ради (заступника голови) та місцевого осередку Всеукраїнської асоціації сільських та селищних рад. Зрештою, було прийнято позитивне рішення. Тому сприяв факт розміщення на території Кунашівської сільської ради сільськогосподарського виробництва Ніжинського консервного заводу (виращування зернових), тобто дуже потужний економічний зв'язок із містом. З огляду на те, що сільська рада приєдналася до міста обласного значення, нові вибори не проводилися.

Водночас сформувати Ніжинську громаду відповідно до рішення Чернігівської обласної ради від 28 березня 2018 р. № 10-12/VII «Про внесення змін до рішення обласної ради від 19 червня 2015 року «Про схвалення проекту перспективного плану формування територій громад Чернігівської області» не вдалося. Зазначене рішення передбачало входження ще таких сільських рад: Ніжинська сільська, Талалаївська, Безуглівська, Колісниківська, Кунашівська, Липоворізька. На практиці вони утворили окрему громаду – Талалаївську сільську.

Натомість 2020 р. відповідно до урядового рішення (розпрядження Кабінету Міністрів України від 13.05.2020, №564-р про затвердження Перспективного плану формування територій громад Чернігівської області) до складу громади увійшла Переяславська сільська рада у складі одного села – Переяслівка. Вибори 25 жовтня 2021 р., утворення спільних органів управління (згодом – бюджету) ствердили факт утворення нової громади.

Населення громади

Станом на 01.01.2021 в громаді проживало 69 261 мешканців, із них 67 ти. – в місті. Всього до складу громади входить п`ять населених пунктів: місто Ніжин, села Кунашівка (центра Кунашівсько-Переяслівського старостинського округу), Паливода, Наумівське, Переяслівка.

Переважає більшість мешканців Ніжин – переселенці з навколишніх сіл. Місто довгий час зростало як за рахунок народжуваності, так і трудової міграції. Урбаністичні процеси досі тривають, але понад чверть століття спостерігається від`ємне сальдо природного приросту населення. Крім того, посилюється відтік мешканців до більших міст та за кордон. Ще гірша ситуація в селах, які тривалий час були донорами міста. Тож в найближчі роки негативні демографічні тенденції домінуватимуть.

Поза тим Ніжин – наймолодше місто Чернігівської області. Частка молоді від 18 до 35 років складає 24%, середній вік (35 – 50 років) – 30%, старшого віку (понад 51 рік) – 29%. Пенсіонерів дещо більше – 33%. Отже, у Ніжина чудовий кадровий потенціал. Так сталося внаслідок діяльності на його території відразу чотирьох ВНЗ. Це накладає свій відбиток в сенсі більшого впливу молоді на життя громади.

Гендерний баланс зміщено в сторону жінок – їх 55%, з абсолютним домінуванням серед серед старшого віку.

За національним складом – переважног (90%) українців, 8% – росіяни, 2% – інші національності, серед яких виділяються білоруси та роми.

Серед мешканців громади – численні вразливі категорії. Крім пенсіонерів, це ветерани (в т.ч. АТО/ООС) – 1986, люди з інвалідністю – 3367, біженці – 426.

Вирішальним чинником для суспільної інтеграції є яскраво виражене почуття українського та місцевого патріотизму. Під час подій 2014–2015 рр. ніжинці продемонстрували надзвичайно високий рівень громадянської мобілізованості та згуртованості, надалі є активними в суспільній сфері. Дезінтегруючим чинником є брак робочих місць, різноплановість та нескоординованість інтересів малого бізнесу, поширене почуття зневіри у можливість переломити ситуацію на краще як наслідок довготривалого кризового періоду.

Економіка громади

Відповідно до «Всеукраїнського рейтингу інституційної спроможності та сталого розвитку громад», що складається Регіональним центром економічних досліджень та підтримки бізнесу, з двадцяти кращих громад Чернігівської області станом на 01.01.2021 Ніжинська посіла друге місце. Її показником – 101,75 балів. На першому місці Прилуцька – 145,9, на третьому Менська – 97,57. Середній показник балу по області – 23,73 (щоправда, без врахування Чернігова), по Україні – 18,84 (<https://www.facebook.com/Centersupportsmallcity/posts/1298178793899769>). Тобто Ніжинська громада має одні з кращих показників в цілому по Україні.

Більшість мешканців громади парцює у сфері сервісу, насамперед, у торгівлі – тут майже чверть робочих місць. Промисловість на другому місці – біля 14% зайнятих, на третьому – освіта, 7,2%. Натомість сільське господарство складає мізерну частку на ринку праці. Водночас до половини мешканців громади працездатного віку постіно чи тимчасового працює в Києві. Це переважно «маятникова» трудова міграція.

Всього в Ніжині на 01.01.2021 зареєстровано 1239 юридичних осіб всіх форм власності. Причому кількість малих підприємств, що сплачують всі платежі, – 161, середніх – 18. Крім того, діяльність здійснювали 3225 ФОПів. Останні домінують у сфері сервісу, насамперед – торгівлі. В 2020 р. сфера торгівлі працювали 476 підприємств, а саме: магазинів – 397, торгівельно-розважальних центрів – 1 («Ніжин-сіті»), підприємств ресторанного типу – 70, зареєстрованих ринків – 8. До березня 2020 р. сфера сервісу динамічно зростала. Приклад – мережа ТОВ «Фірма "Лакс"» (аптеки), де було створено 150 робочих місць. Однак короновірусна криза призвела до зменшення обсягу послуг що надаються та стагнації галузі.

Найбільші роботодавці в громаді – державні та комунальні підприємства й установи, насамперед, «Спеціальний авіаційний загін ДСНС», державне підприємство "Прогрес", Ніжинський державний університет ім. Миколи Гоголя. Також крупний роботодавець (кілька сот працівників) – ДП «Укрзалізниця».

Постачальником робочих місць та ПДФО є військові частини, розташовані в Ніжині. В сумі державна та комунальна сфери дає більше робочих місць та надходжень до міського бюджету, ніж приватна (без врахування сервісу).

Для ринку праці Ніжина характерний високий рівень освіти працівників. З 41836 працездатних мешканців вищу освіту мають 14643 (35%), середню спеціальну – 18826 (45%), середню – 8367 (20%).

Жінки Ніжинської громади найактивніші в бюджетній сфері – освіті, культурі, соціальному захисті, охороні здоров'я, публічному адмініструванні. Тут їх частка черед працівників коливається від 60% д 80%. Менше активність у промисловості – вони майже не задіяні в машинобудуванні, транспорті, незначно – в деревобробній галузі. Натмість протилежна ситуація в харчовій промисловості, а підприємство легкої промисловості, ПП «Копиця» майже повністю жіноче. Більш збалансовано в сенсі гендерної рівності виглядають будівництво, сільське господарство та комунальні послуги.

Кількість зайнятого населення становить 37571 осіб. За неофіційними даними рівень безробіття в громаді становить біля 10%. Однак в Центрі зайнятості зареєстровано біля 3%. При цьому на низці підприємств постійно є вакансії.

Економіка Ніжина за останні тридцять років суттєво змінилася – старі промислові гіганти, що були її основою, або збанкрутували (тепер годяться хіба що в якості промислових майданчиків), або в рази скоротили обсяги. На цьому тлі спостерігається економічний ріст. За рахунок власних коштів працюючих підприємств оновлюються виробничі потужності (по 100 млн. на рік). Відкрилася низка нових підприємств – ТОВ «Баришівська зернова кампанія», Філія «Ніжинський елеватор» СТОВ «Дружба-Нова». Успішно розвиваються низка інших підприємств, що виникли за роки незалежності України: ПП «Копиця», ТОВ «Просвітньо-виробничо комерційна фірма «Сяйво», ПП «Гривас». Серед старих підприємств – оновлено виробничі потужності брендового ТОВ «Ніжинський консервний завод».

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Відкрито нові потужності на ПрАТ «Ніжинський жиркомбінат». 2017 р. міська рада затвердила містобудівні умови та обмеження для будівництва нового підприємства – заводу з виробництва ковбасних виробів, готових страв та готових м'ясних напівфабрикатів ПрАТ «Український бекон». Спільна риса всіх зазначених підприємств – інноваційність, сучасний менеджмент. Та відносно незначна чисельність працівників.

Продукція, що виготовляється в громаді, продається до кількох десятків країн світу. Головні країни-торгівельні партнери: Республіка Білорусь, Республіка Казахстан, Республіка Киргистан, Великобританія, Литва, Малайзія, Швейцарія, Польща, Естонія, Канада, Китай, Ізраїль, Сербія, Румунія, Латвія, Італія, Фінляндія, Словенія, Німеччина, Нідерланди, США.

Пожвавився готельний бізнес – довгий час в Ніжині існував один готель «Ніжин». Тепер він реконструйований, поруч виникли «Park Hotel», «Апарт-готель UNENEGE», готель «Оріон».

У місті ведеться будівництво. Три роки кожного року поспіль приймалося до експлуатації 8 – 10 тис. тис. м² загальної площі нового житла, що є одним із найвищих показників у Чернігівській області.

На території Кунашівсько-Переяслівського старостинського округу працюють такі суб`єкти господарювання: ТОВ «Український аграрний союзу» (вирощування зернових культур – кукурудза, соя, пшениця, 3758 га, 140 працівників); ТОВ «Ніжинський консервний завод» (вирощування овочів – огірки, кабачки, морква, петрушка, кріп, капуста, в обробці 200 га., 80 працівників на території старостинського округу); ФГ «Липоворізьке» (зернові, соняшник 80 га, 80 працівників). В зазначених господарствах працює до 300 чоловік. Це всі працездатні (259) та навіть більше – за рахунок пенсіонерів та приїжджих. Тваринництва майже немає, лише в приватних господарствах.

Адміністративні послуги

ЦНАП Ніжинської міської ради відкрито в 2014 р. як відділ у структурі виконкому – одночасно з ЦНАПом райдержадміністрації. Станом на 2021 р. в діючому переліку було біля 200 послуг. 2020 р. Ніжинська міська рада стала одним із переможцем конкурсу, що проходив у рамках програми U-LEAD з Європою, що передбачав постачання нової техніки, програмного забезпечення, іншого супутнього обладнання (30 тис. євро) та суттєве оновлення ЦНАПу. У зв`язку з цим було розроблено, а сесією міської ради затверджено нове положення про ЦНАП (тепер це постійно діючий робочий орган міської ради, але не юридична особа), регламент, новий штат (10 одиниць адміністраторів, включно з одним віддаленим робочим місцем у Кунашівці). Зза кошти міського бюджету капітально відремонтовано нове приміщення. Ніжинський ЦНАП, фактично, обслуговує також мешканців сусідніх громад.

Освіта

Міській раді підпорядковані: 15 дитячих садочків (в т.ч. 3 – комбінваних зі школою, 1 – санаторного типу), 17 середніх шкіл (в т.ч. один гуманітарний ліцей, де навчаються виключно учні старших класів, тут викладають викладачі університету). У школах міста станом на вересень 2020 р. навчалось 7184 учнів, у дошкільних навчальних закладах – 2187. У школах працювали 610 вчителів та 275 працівників, у ДНЗХ – 202 педагогічні працівники, 253 працівники. Також у громаді функціонує Ніжинський дитячий будинок-інтернат на 120 місць.

Існує дуже суттєвий розрив (майже в два рази чи більше) між школами щодо фінансування одного учня. Найменші показники – у найчисленніших середніх навчальних закладів: школи №1,3, 7, 9, 10, 13, 15. Найвищі – там, де учнів в рази менше: № 4, 12, 14. При цьому жодне приміщення школи не працює на проектну потужність: всього є 8300 місць, а навчається 6863 учнів або ж 83%. Наведений показник досягається за рахунок більших шкіл - тут він наближається до 90%, в менших, як правил, 60% - 70%, є навіть 43%. В результаті міській раді не вистачає державної освітньої субвенції на оплату зарплати педагогічному персоналу, для ліквідації різниці в 2021 р. планується виплатити понад 12 млн. грн. власних надходжень. Це при тому що потреби розпорядників коштів задоволені лише на 60%, а є ще хронічно недфінансовані видатки розвитку.

Дещо інакше справи в дитячих садочках – тут теж дуже нерівномірні витрати на одного вихованця в двох випадках (дуже індивідуальних). Однак проектна потужність становить 1840

місць, а фактично заповнено 2139. Тобто перевищення на 16,25%. Отже, в громаді – досить суттєвий дефіцит місць у дитячих садочках, що потребує їхнього розширення, можливо – разом із переглядом мережі середніх шкіл.

Крім того, міській раді підпорядковано 3 позашкільні навчальні заклади, що користуються значною популярністю. Їх відвідують 2258 учнів, працюють 59 вчителів та працівників 20.

З урахуванням гуртків у середніх школах всього позашкільним охоплено 47% учнів (без врахування спортивних гуртків).

Окремо створено комунальну установа Інклюзивно-ресурсний центр Ніжинської міської ради Чернігівської області.

Однак головна особливість галузі освіти Нжина – наявність вищих навчальних закладів, з них два – III – IV рівнів акредитації (державної власності). Всі вони не належать до сфери управління містом.

Ніжинський державний університет ім. Миколи Гоголя – один з найстаріших навчальних закладів в Україні, заснований у 1805 р. Нині на семи факультетах університету (філологічному, історико-юридичному, психології та соціальної роботи, природничо-географічному, іноземних мов, фізико-математичному, культури і мистецтв) функціонує 28 кафедр, працює 297 викладачів, серед яких 29 докторів, професорів та 183 кандидатів наук, доцентів, навчається біля 3 тис. студентів та аспірантів.

Відокремлений підрозділ Національного університету біоресурсів і природокористування України «Ніжинський агротехнічний інститут» на двох факультетах (інженерії та енергетики; економіки, менеджменту та логістики) готує спеціалістів з агроінженерії, цивільної оборони, електроенергетики, електротехніки та електромеханіки, обліку та оподаткування, менеджменту, агрономії, транспортних технологій.

Є також ВНЗ I – II рівнів акредитації.

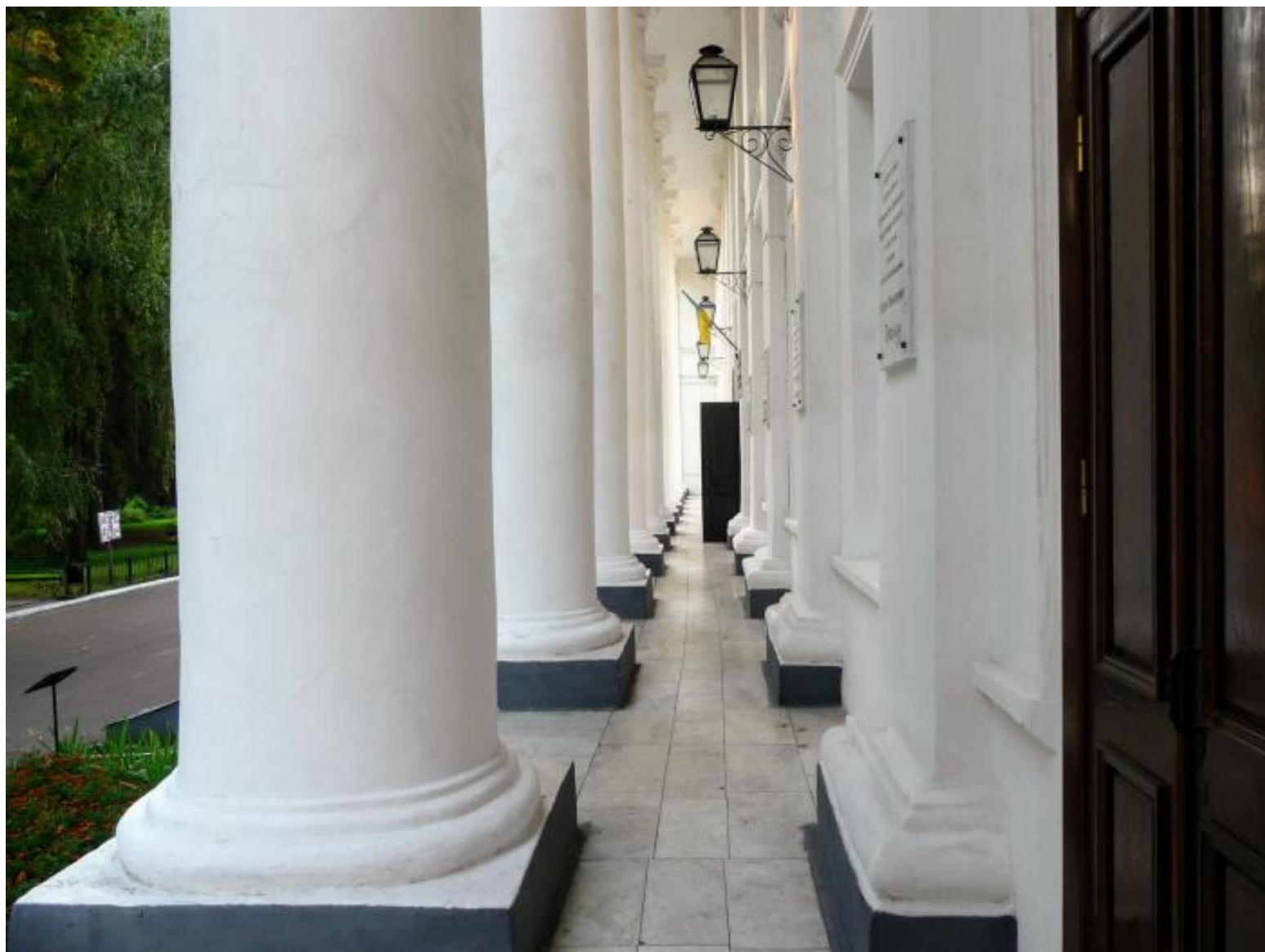
«Ніжинський фаховий медичний коледж» Чернігівської обласної ради готує фахівців на основі як базової, так і повної загальної середньої освіти «лікувальна справа», «сестринська справа».

«Ніжинський фаховий коледж культури і мистецтв ім. Марії Заньковецької» готує за спеціальностями хореографія; образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація; менеджмент соціокультурної діяльності; інформаційна, бібліотечна та архівна справи, діє знаменитий Академічний хор училища.

Державний навчальний заклад «Ніжинський професійний аграрний ліцей». Тут готують, насамперед, кваліфікованих робітників: трактористів, водіїв, електрозварювальників, слюсарів, монтажників, штукатурів, плиточників.

Ще один подібний навчальний заклад, Ніжинський професійний ліцей побуту та сервісу, був закритий в 2018 р.

Функціонує духовне єпархіальне училище, де навчаються 20 студентів.

Культура

До сфери безпосередньо відповідальності міської ради, що знаходяться в підпорядкуванні її управління культури та туризму, належать такі заклади: Ніжинська міська централізована бібліотечна система (5 філій), Ніжинський краєзнавчий музей ім. Івана Спаського, Ніжинський міський Будинок культури, «Ніжинська дитяча музична школа – початкового спеціалізованого мистецького навчального закладу», Ніжинська дитяча хореографічна школа.

Крім того, як окрема споруда існує будинок культури у селі Кунашівка з віддаленим робочим місцем міського будинку культури, однак культурні заходи там майже не проводяться. У селі Переяславка будинок культури не функціонує.

Найбільш унікальніший міський заклад культури – краєзнавчий музей. Він складається з чотирьох окремих відділів, що розміщуються в чотирьох історичних приміщеннях: сторичного, «Природа Приостер'я», художнього, «Поштова станція». Зокрема, експозиція останнього побудована на основі архівних документів про Ніжинську пошту та присвячена історії розвитку Кінної пошти України з періоду

Київської Держави – до кінця XIX ст. В цілому, за своєю побудовою це традиційний музей, побудований на основі показу оригінальних артефактів. Він потребує оновлення експозицій на засадах сучасної музейної справи.

В цілому заклади культури охоплюють доволі широкий спектр інтересів мешканців (класична та сучасна музика, хорові співи, хореографія, образотворче мистецтво, народні ремесла), хоча й далеко не весь можливий. Найбільше проблема – міський Будинок культури знаходиться у пристосованому приміщенні (церкви Іонна Предтечі та торговельних рядів) та потребує перенесення до іншого. Також, як видно з наведених дат, всі заклади культури знаходяться у старих приміщеннях, що вже давно вимагають оновлення.

До сфера культури громади належить Ніжинський академічний український драматичний театр ім. М. Коцюбинського Чернігівської обласної ради – один із лідерів культурного життя громади.

Крім того, у складі університету діє низка музеїв: рідкісної книги ім. Г.Васильківського, Юрія Лисянського, Миколи Гоголя, зоологічний, а також – картинна галерея.

За таку концентрацію Ніжин часом називають культурної столицею регіону.

Спорт

На території громади діють 4 спортивні школи (Ніжинська комплексна ДЮСШ – легка атлетика, волефбол, баскетбол, велоспорт, бокс, ДЮСШ – шахова, ДЮСШ з футболу, ДЮСШ «Колос»). Функціонально до них близький Ніжинський міський

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Центр туристсько-оздоровчої, спортивної та виховної роботи з дітьми та молоддю (Центр ТКУМ).

На теренах громади 60 різноманітних спортивних об'єктів різного підпорядкування — від комунальних до приватних, зокрема, міський стадіон «Спартак». Нових об'єктів — одиниці. Міська рада поступово поліпшує якість спортивної інфраструктури, останній приклад — встановлення у лютому 2021 р. інфрачервоної системи опалення в спорткомплексі «Зірочка».

В громаді діє 4 громадські спортивні організації. 26.01.2021 вони та неформалізовані соціальні спільноти, що орієнтовані на спорт, об'єдналися в одну організацію «Асоціація спортивних організацій Ніжина».

В громаді добре розвинутий масовий спорт —

ледь не кожного дня на теренах громади відбуваються спортивні заходи, привабливість спорту та здорового способу життя зростає, особливо – серед молодшого покоління. Водночас спортивна інфраструктура знаходиться занедбаному стані та не забезпечена сучасним інвентарем. В останні роки ситуація стала повільно змінюватися.

Охорона здоров`я

Ніжин – центр одного з семи госпітальних округів Чернігівщини (перелік затверджений Кабміном у 2017 р.). На теренах громади працюють такі заклади охорони здоров'я, підпорядковані міській раді: Комунальне некомерційне підприємство «Ніжинський міський центр первинної медико-санітарної допомоги» Ніжинської міської ради, Комунальне некомерційне підприємство «Ніжинська центральна міська лікарня ім. М. Галицького» Ніжинської міської ради, Комунальний лікувально-профілактичний заклад "Ніжинська центральна міська стоматологічна поліклініка", Комунальне некомерційне підприємство "Ніжинський міський пологовий будинок".

«Первинка» – це міський ЦПМСД у складі 9 амбулаторій загальної практики-сімейної медицини. Знаходяться вони в хорошому стані – приміщення місто відремонтувало та оновило обладнання.

«Вторинка» - насамперед, КНП «Ніжинська центральна міська лікарня ім. М. Галицького». Тут діють такі відділення: приймальне, хірургічне, кардіологічне, терапевтичне, анестезіологічне – з ліжками для інтенсивної терапії, травматологічне, офтальмологічне, дитяче, неврологічне, інфекційне, фізіотерапевтичне, рентгенологічне, трансфузіологічне, лабораторія, кабінет УЗД, кабінет функціональної діагностики, ендоскопічний кабінет.

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Міська лікарня нараховує 450 ліжок, а потужність амбулаторно-поліклінічних установ становить 1040 відвідувань за зміну.

Працює КНП «Ніжинський міський пологовий будинок», де є акушерське, гінекологічне відділення, реанімації, операційний блок, також надаються послуги з догляду за дітьми народженими на ранніх термінах вагітності.

Також є високоспеціалізована, третина допомога, в особі КНП «Ніжинська міська стоматологічна поліклініка» та складі 4 відділень: терапевтичного, ортопедичного, дитячого та хірургічного.

Протягом тривалого часу міська рада значні кошти вклала в матеріально-технічну базу системи охорони здоров'я – ремонти та оснащення приміщень. Значні кошти місто виділило на боротьбу з ковід в 2020 р. – 11 млн. грн. У 2017 році створений веб-портал та мобільний додаток «Ніжин медичний» для он-лайн запису до сімейного лікаря. Впроваджена система електронної картки пацієнта. Такі зусилля даються взнаки – показники стану здоров'я покращуються, середня тривалість життя збільшується.

Медичний коледж, що працює в Ніжині, готує молодший та середній медичний персонал, атаким чином знімаючи кадрові питання на цьому напрямку – щороку заклад випускає понад 500 спеціалістів. Але проблеми є – бракує лікарів (приблизно 25%), особливо – низки галузевих, адже вони знаходять більш оплачувану роботу за межами громади. Загрозою також є середній вік лікарів: 40 – 50 років та збільшується, 15% – 20% лікарів – пенсіонери.

Також на території громади діють Ніжинське відділення екстренної швидкої медичної допомоги ЛПЗ "Обласний центр екстренної медичної допомоги та медицини катастроф" Чернігівської обласної ради та Ніжинська міська санітарно-епідеміологічна станція. Остання 2020 р. фактично була реанімована (після кількох реорганізацій).

Активно розвивається розвивається приватний сектор медичних послуг: працює 26 аптек, особливо багато приватних стоматологічних клінік (переважно це лікарі-ФОПи).

Серед хвороб лідирують традиційні – серцево-судинні, онкозахворювання, а також – туберкульоз. Більш поширеними стали легеневі хвороби, рак шкіри. Серйозною проблемою є наркоманія. Натомість споживання міцних алкогольних напоїв та алкоголізм зменшуються.

Соціальний захист

В Ніжинській громаді діють: Територіальний центр соціального обслуговування (надання соціальних послуг) Ніжинської міської ради, Центр комплексної реабілітації для дітей з інвалідністю «Віра» Ніжинської міської ради, Ніжинський міський центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді.

Зазначені структури надають всі необхідні послуги – на платній та безоплатній основах (в залежності від сімейного стану підопічних). Територіальний центр (створений в 2017 р.) забезпечує: догляд вдома, допомогу у пранні, в дотриманні особистої гігієни, оформлення документів, відвідування в лікарні та ін. При тер

центрі відкрито «університет третього віку». В рамках проєкту «Створення відкритого простору "Кольорове життя"», що здійснювався за підтримки Solidarity Fund PL, в 2020 р. облаштовано відкритий простір. Там відвідувачі Терцентру можуть змістовно проводити свій вільний час.

Водночас є проблеми – спеціального транспорту Терцентр не має, тож виїзди мультидисциплінарної команди, насамперед, до сіл забезпечити не може. Також існує потреба в створенні стаціонарного відділення Терцентру.

Споживачі соціальних послуг Терцентру – переважно пенсіонери, які отримують мінімальну пенсію або ж таку, що не перевищує дві її величини, є також інваліди I та II груп.

Основне завдання Центру комплексної реабілітації для дітей з інвалідністю «Віра» – проведення комплексу заходів з ранньої, соціальної, фізичної, медичної, психолого-педагогічної, професійної реабілітації без відриву від сім'ї. До центру зараховуються діти віком від 2 до 18 років, які отримали статус дитини з інвалідністю.

Основне призначення Ніжинського міського центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді - соціальної робота з відповідними категоріями мешканців. Він надає різнопланову допомогу сім'ям, дітям та молоді, які перебувають у складних життєвих обставинах та потребують сторонньої допомоги, соціальні послуги.

Крім того, громада допомагає всім військовим, хто брав участь в АТО/ООС – місто виплачує по 10 тис. грн. на реабілітацію.

Ще один вид соціальної допомоги, підтриманою міською радою, засновується на благодійності: в супермаркетах є «соціальні контейнери», де можна залишити продукти для тих, хто їх потребує. Деякий час був «соціальний холодильник». У благодійності беруть участь спортивні організації міста – вони розвозять подарунки до закладах соціальної сфери.

Громадська безпека

Безпеку громади забезпечує понад 130 штатних працівників Ніжинського відділу поліції ГУНП в Чернігівській області. Також з метою забезпечення на території м. Ніжина охорони громадського порядку, законності, прав, свобод і законних інтересів громадян у серпні 2018 р. засновано комунальне підприємство «Муніципальна служба правопорядку-ВАРТА»

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Ніжинської міської ради. Пенітенціарні та виправні заклади на теренах громади відсутні.

На території громади встановлено кількадесят відеокамер, об'єднаних у мережу (система «Безпечне місто»). Втім – потреба більша. Протягом останніх трьох років Ніжинським відділом поліції щорічно реєструвалося понад одна тисяча кримінальних проваджень за фактом скоєних злочинів, вчинених на території м. Ніжина та старого Ніжинського району.

Транспорт

В місті діє 14 постійних маршрутів, охоплюючи майже всю територію, включно з Кунашівсько-Переяславським старостинським округом. 100% перевізники – приватні підприємства, комунального транспорту міська рада немає. Пасажироперевезення здійснюються переважно автобусами малої місткості або, ж рідше, середньої.

Тепер громадський транспорт не забезпечує бажаний рівень комфорту, але альтернативи йому, крім таксі, немає.

У Ніжина дуже інтенсивне зовнішнє автобусне сполучення. Громада знаходиться на перетині транспортних шляхів, які проходять з заходу на схід та з півночі на південь. Тут працює автостанція, де курсують міжобласні, обласні та місцеві маршрути. Ніжин – найбільш зручне місто, аби доїхати звідси у будь-який куточок Чернігівщини або ж виїхати звідси.

Ніжин – вузлова дільнична станція 1-го класу Київської дирекції Південно-Західної залізниці. Поруч з Бахмачем – це один із двох найбільших залізничних вузлів у регіоні. Крім значних перевозок товарів тут курсують численні пасажирські поїзди, в тому числі – до Чернігова. Електропотяги до Києва до початку пандемії короно

вірусу курсували кожен годину, тепер інтенсивність зменшилася. Крім того, звідси зручно доїхати залізницею до Харкова, Львова, Одеси, інших значних міст.

Крім того, на території громади є ще дві залізничні зупинки: «Ніфар» (гілка на Чернігів) та «Приостерне» (гілка на Бахмач). Перша розташована в межах міста, а друга на території Кунашівсько-Переяславського старостинського округу, приблизно за 1,5 км від його найбільших сіл.

Стратегічно важливе значення має розташований у місті діючий аеродром, на якому базується спеціальний авіаційний загін оперативно-рятувальної служби цивільного захисту ДСНС України. Це колишній військовий аеродром, що здатний приймати

великовантажні літаки, але необхідної сервісної інфраструктури він не має. Для її будівництва, що створить необхідні умови для комерційних перевезень, міська рада має намір використати земельної ділянку комунальної власності (20 га) поблизу аеродрому.

Тож, поєднання усіх видів транспортного зв'язку (крім водного) дає можливість розвитку Ніжинської громади як логістичного центру Північно-Східної України.

Комунальні послуги та інфраструктура

Особливість інфраструктури Ніжина – вона розраховувалася на велике промислове місто, нинішньому Ніжину складно утримувати те, що є. На території громади комунальні послуги надають як комунальні підприємства, так і приватні, поширені ОСББ (утворено біля 100), що обслуговують багатоквартирні будинки.

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Найбільший обсяг комунальних послуг на території громади надає КП «Виробниче управління комунального господарства». Воно забезпечує: роботу вуличного освітлення (85% – по місту, 50% – по селах), світлофорів, сортування та вивіз ТПВ, озеленення, прибирання території громади, утримування кладовищ, видалення дерева, грейдеравання (всього – 20 послуг). Це велике підприємство, зі штатом понад 200 працівників. Підприємство поширює свою діяльність на всю територію громади, включно з колишніми сільськими радами. На відміну від переважної більшості подібних підприємств є прибутковим – за 2020 р. прибуток склав 147 тис. грн. Головний замовник послуг – громада, біля 50% від загального обсягу. Інша частина – це послуги на замовлення окремих юридичних та фізичних осіб. Хоча КП створено для обслуговування лише Ніжинської громади за договірних засадах воно надає послуги іншим громадам.

Збір твердих побутових відходів підприємство забезпечує так: на контейнерних майданчиках (таких влаштовано біля 90, контейнери та сітки для роздільного збирання сміття встановлені біля багатоповерхівок), стаціонарних пунктах збору, вуличний збір. На вивіз сміття укладені договори – як індивідуальні, так і з ОСББ. Ними охоплено 100% домогосподарств. Для визначення тарифа застосовано пропорційний розрахунок середніх обсягів по місту.

Централізоване тепlopостачання проблемне: хоча котельні – міська власність, однак знаходяться вони в управлінні ТОВ «Ніжин ТеплоМережі». 40% акцій цього підприємства належать Ніжину, 60% - АТ «Облтеплокомуненерго». В результаті – тарифи високі, якість послуги погана.

Критично важливі послуги з водопостачання та водовідведення забезпечує КП «Ніжинське управління водопровідно-каналізаційного господарства». Ця послуга здійснюється лише на території Ніжина. Водопостачання проводиться шляхом експлуатації п'яти водозаборів. Загальна кількість артезіанських свердловин – 17. Протяжність водопровідних мереж – 274,4 км, каналізаційних – 76,2 км. Послугами водопостачання в місті користується 57979 чоловік. Останніми ранніми роками якість питної води помітно погіршується, отже – потрібні нові свердловини та заміна частини мереж водопостачання.

Водовідведенням забезпечені лише багатоповерхові будинки, у приватному секторі ця послуга відсутня.

У Ніжині відсутня централізована мережа дощової каналізації. Через це під час рясних дощів частина територій та вулиць підтоплюються. Відведення дощових вод з території міста та вулиць здійснюється поверхневим способом – переважно в канави, кювети та водні об'єкти без очищення.

На теренах Ніжинської громади діють всі провідні оператори мобільного зв'язку. У Ніжині прокладено оптоволокну, що забезпечує швидкість Інтернету до 100 Мбіт/с. Також у місті працює швидкісний мобільний Інтернет 4G. У Кунашівському старостинському окрузі є лише дротовий Інтернет (через телефонну мережу), його швидкість – 0,1 – 2 Мбіт/с, що недостатньо.

Просторове планування

Ніжин має діючі Генеральний план та План зонування території (затверджені 4 жовтня 2017 року. Ознайомитися з документами можна за посиланням: <http://www.nizhynrada.gov.ua/article/1331/generalniy-plan-msta.html>). На даний час сільські населені пункти громади не мають генеральних планів, що в свою чергу унеможлиблює нове будівництво на їх теренах. Тож, наразі планується виготовлення відповідних генеральних планів. В результаті, це дасть змогу здійснювати забудову в цих населених пунктах, що є додатковим стимулом для потенційних інвесторів.

Генеральним планом визначені такі функціональні зони:

- **сельбищна зона**
- **зона загальноміського центру**
- **виробнича зона**
- **ландшафтно-рекреаційна (озеленені території).**

Сельбищна зона – найбільша за територією. Передбачена для розміщення житлової забудови, громадських центрів культурно-побутово-торгового обслуговування, зелених насаджень, вулиць. На генеральному плані виділено основні 19 будівельних майданчиків розміщення нового будівництва.

Зона загальноміського громадського центру формується як поліфункціональна система, що містить в собі функції управління, ділову діяльність, торгівлю, культурно-побутову, екскурсійну та туризму, відпочинку тощо.

Це зона історично формується на території «Старе місто» та в прилеглих кварталах. «Старе місто» як історичний центр міста потребує особливої уваги.

Існуюча історична забудова та така, що відновлюється у функціональному призначенні, повинна мати переважне призначення для розміщення об'єктів туристичної інфраструктури (виставкові зали, музеї тощо).

За своєю містобудівною ємкістю історично сформована система міського центру не може задовольнити потреб як зона громадської активності всього міста. Тому передбачається подальше будівництво об'єктів громадського призначення в прилеглих кварталах та в напрямках головних планувальних вісей міста – вулиця Шевченка та вулиця Незалежності.

Виробнича зона формується за принципом спадкоємства із сучасним станом містобудівної ситуації по розміщенню промислово-комунальних територій. Виробничі зони мають під'їзні залізничні колії (в південній частині міста) та зручні транспортні зв'язки з районами міста.

Деякі підприємства, які функціонують в сельбищній зоні міста і створюють небезпеку середовищу та дискомфорт населенню, передбачається до поступового перенесення у промислові зони міста.

Головне завдання – найбільш ефективно використання існуючих виробничих територій. Передбачається реорганізація, реконструкція, технічне переоснащення та будівництво нових підприємств з випуском високоякісної конкурентоспроможної продукції з використанням інноваційних технологій, що значно зменшує їх санітарно-захисні зони.

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Зелені насадження являються невід'ємним елементом планувальної структури міста і мають вплив на композицію забудови та впливають на санітарно-гігієнічний стан і мікроклімат навколишнього середовища.

Генеральним планом передбачається формування комплексної зеленої зони за рахунок забезпечення безперервності озелених територій. Згідно функціонального зонування виділяються озеленені території загального користування, обмеженого користування і озеленені території спеціального призначення.

Для забезпечення належного санітарно-екологічного стану необхідно забезпечити захист водних ресурсів від забруднення та висихання.

Передбачається впорядкування русла річки Остер, очищення її берегів, упорядкування існуючих зелених насаджень; влаштування комплексних місць відпочинку.

Благоустрій території міста передбачає комплексні заходи з ландшафтної, архітектурно-просторової та естетичної організації, що забезпечить комфортні умови для праці, побуту та відпочинку жителів громади.

Територіальною проблемою є те, що переважна більшість зелених зон знаходиться в центрі міста, а у спальних районах та на периферії спостерігається брак подібних об'єктів та зелені зони не сприймаються жителями громади як такі через відсутність відповідного благоустрою.

Позитивною особливістю Ніжинської громади порівняно із багатьма іншими українськими містами та громадам є наявність пішохідної вулиці в самому центрі міста. Протяжність пішохідної вулиці становить близько 800 м. На ній і прилеглий до неї території спостерігається підвищена вулична активність і концентрація громадських закладів, що дозволяє позиціонувати всю територію як публічний простір.

Нове законодавство вимагає також розробки комплексного просторового плану розвитку території громади (на час актуалізації стратегії був відсутній).

Стан навколишнього середовища, екологія

На території громади немає корисних копалин національного значення, лише місцеві – пісок (піщані ґрунти), глина. На Ніжинському родовищі видобувають суглинок, що розробляє ПАТ «Ніжинський цегельний завод».

Водні ресурси представлені, насамперед, річкою Остер (притока Десни). Її стан невпинно погіршується – частина русла (за межами громади) зникла, а загальний рівень води значно знизився. Це наслідок не лише кліматичних змін, але й розорення сільгоспдприємствами пойми річки, що необхідно припинити. Що ж до русла річки – воно вимагає очистки. Подібні проблеми й на каскаді ставків.

У межах міста розташовані дві території природно-заповідного фонду Чернігівської області. Перший – найстаріший у місті Графський парк, заснований у другій половині XVIII ст. Це пам'ятка садово-паркового мистецтва місцевого значення загальною площею 5 га, що налічує близько 100 рідкісних порід дерев і кущів. Нині знаходиться у доволі занедбаному стані та потребує санації. Другий – ландшафтний заказник місцевого значення «Чирвине», загальною площею 4,3 га.

Також в межах міста є ліс (8 га) та чотири сквери.

У зв'язку зі скороченням промислового виробництва негативний вплив на природне середвище в останні чверть століття зменшився, але він істотний. Існують такі екологічні проблеми:

- падіння рівня ґрунтових вод та обміління річки Остер;
- замулення каскаду ставків, в тому числі найбільшого – «Ніжин-озеро»;
- підтоплення низки будинків біля «Ніжин-озеро»;
- скидання консервним заводом погано очищених відходів (щоправда – органічних);
- викиди великогабаритного автотранспорту (переважно – транзитного);
- забруднення повітря елеваторами під час сушки збіжжя;
- спалення мешканцями побутового сміття;
- осіннє-весняне спалювання листя та трави;
- стихійні сміттєзвалища сусідніх громад (насамперед, Вертіївської).

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Рівень зазначених проблем різний, так само – зусилля, необхідні для їх розв’язання. Найбільш складним видається відновлення. Найбільш складні пов’язані з використанням водних ресурсів – свого часу під час на теренах Ніжина була поглиблена природна западина, а земля віддана під забудову. Як наслідок подвійна проблема – замулення ставків та підтоплення будинків. Висихання Остер пов’язано, насамперед, з розорюванням його пойми, що межує зі злочиним. Інші проблеми не настільки складними: очисні фільтри можна встановити кращі, об’їзну дорогу побудувати, стихійні сміттєзвалища ліквідувати, а з мешканців переконати відмовитися від традицій спалювання відходів, посиливши аргументи штрафами.

Громадська активність

Усього в місті зареєстровано 144 об’єднання громадян, але не всі вони є дієвими. Серед них – кілька дуже активних, що кожного року реалізують або окремі заходи, аби ж цілісні проєкти за участю десятків, сотень, часом – тисяч мешканців. Як правило, вони працюють з молоддю. у сфері спорту, культурно-мистецькій, освітній, історії, а також ОСББ. Щодо останніх – створена та активно працює асоціація ОСББ, до складу якої входить біля 100 таких об’єднань власників квартир.

Є також національні громадські організації – ассирійців, ромів (ГО «Зор»). При виконавчому комітеті створена Рада підприємців. До складу Ради входить 14 представників бізнесу та громадських об’єднань. Втім самі організації підприємців малоактивні. Певне виключення в цьому контексті становить ГО «Ліга-клуб «Ділова Жінка». При міській раді діє громадське рада – 25 чоловік. Її члени брали участь у робчі групі з розробки стратегії.

Громадська ініціатива в недавньому минулому призвела до утворення міської міської установи «Молодіжний центр» - проведене 2018 р. опитування мешканців громади засвідчило брак вільного молодіжного простору. Надалі ініціативна група провела збір коштів, заручилася підтримкою міської ради та зуміла залучити програму розвитку в ООН. В результат виник осесерод соціально активної молоді. Серед волонтерських груп найвідоміша «Час для нас». Вона створена при кафедрі соціальної педагогіки і соціальної роботи НДУ з 2016 року.

Велику громадянську активність проявляють релігійні організації (ПЦУ, ПЦУ, УГКЦ, адвентистів 7-го дня...) – без різниці конфесій. З початком неоголошеної російсько-української війни представниками п’яти церков було утворено молитовний майданчик, спрямований на консолідацію вірних різних конфесій та на підтримку волонтерства.

Частина (меншість) мешканців громади свідомо використовує інструменти участі. Про це свідчить, зокрема, успіх партисипативного бюджету – значна конкуренція серед малих (до 100 тис. грн.) проєктів. Щоправда, на складніші (400 тис. грн.) конкурсних пропозицій бракує.

Попри вище зазначене загальний рівень громадянської активності високим назвати не можна. Він має більш точковий характер, пов’язаний переважно з великими зовнішніми потрясіннями, коли в рази зростає потреба спілкування та взаємної підтримки. Скажімо, у місцевих вибрах 25.10.2020 взяли участь біля 15 тис. мешканців із 40 тис., які мали прав голосу. Поки що рівень громадянської активності

не переріс у загальномісцеву ініціативність з розвитку території, але має для цього вагому основу.

Щодо інформаційних ресурсів. На теренах громади працює єдина теле-радіо компанія «Ніжинське телебачення», але трансляція її програм досить обмежена та має не досить гарну якість. Водночас у громаді діють місцеві друковані видання: міська газета «Вісті», «Ніжинський ринок», «ПравдаТут», інтернет-видання «Нежатин», «Уездные новости», «Мій Ніжин», «Новини Ніжина», «ПравдаТут», що користуються досить великою популярністю серед мешканців громади.

На тепер присутні в громаді і філії національних медіа: радіостанція «Хіт-FM», «Ретро FM», «Радіо мелодія».

Є кілька популярних громадських груп у фейсбуці, де активно та часом критично обговорюються поточні питання розвитку громади. Серед соціальних мереж популярності набув You-Toube канал «Вольнодумці», що має понад тисячу підписників.

Чинники, визначаючі якість життя у громаді.

	Позитивні чинники	Негативні чинники
Інфраструктура й просторове планування	<ul style="list-style-type: none"> - Унікальне сполучення вузлової залізничної станції, виходу на європейський автошлях та діючого аеродрому для великоवाгових літаків, зручне сполучення з Києвом та Черніговом - Місто Ніжин розробив новий генеральний план із зонінгом - Є кілька вільних земельних ділянок несільськогосподарського призначення з точками доступу до комунальної інфраструктури 	<ul style="list-style-type: none"> - Переважна більшість вулиць – ґрунтові - Немає власного комунального транспорту - Зависокі тарифи на теплопостачання - Суттєве погіршення якості питної води
Економіка	<ul style="list-style-type: none"> - Низка працюючих та відомих в Україні підприємств переробної промисловості, а також – високих технологій - Наявність орендованої продукції - Масовість малого бізнесу - Широкі зв'язки з закордонними партнерами 	<ul style="list-style-type: none"> - Значна зношеність основних фондів на традиційних для Ніжина підприємствах, їх зупинка - Брак робочих місць у виробничій сфері - Частина значних підприємств Ніжина зареєстрована та платить податки в інших громадах
Довкілля і туризм	<ul style="list-style-type: none"> - Впізнаваність Ніжина у зовнішньому світі - 300 культурних пам'яток, з них 70 мають велику культурну та історичну цінність - Майже повністю збережений архітектурний ансамбль історичного центру Ніжина кінця XVII – поч. XX ст. - Територіальна концентрація спадщини різних культур – грецької, єврейської, асирійської та ін. 	<ul style="list-style-type: none"> - Туристичні послуги надаються некомплексно, туристи погано обізнані про їх наявність та туристичні принади Ніжина - Стан багатьох історико-культурних пам'яток незадовільний - Критичний стан річки Остер (пересихає) - Рекреаційні зони занедбані
Суспільство, людський капітал	<ul style="list-style-type: none"> - Два ВНЗ III – IV рівнів акредитації та два спеціалізовані (медичний та мистецький) – I – II, розгалужена освітянська мережа, в т.ч. - позашкільна 	<ul style="list-style-type: none"> - Брак фахівців робітничих спеціальностей - Стійка негативна демографічна тенденція (починаючи з 1993 р.) - Брак місць для молодіжного

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

	<ul style="list-style-type: none"> - Високий освітній рівень мешканців (80% мають вищу або середню спец. освіту) - Значна громадська активність частини мешканців, насамперед, серед молодіжних, жіночих, культурологічних, спортивних організацій, а також ОСББ 	<p>дозвілля</p> <ul style="list-style-type: none"> - Люди похилого віку не забезпечені станціонарним доглядом, якщо такого потребують, а також виїзним обслуговуванням на дому
<p>Орган самоврядування</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Є команда з визначеними пріоритетами - Ніжин як міст обласного значення має значний досвід в управлінні територією та ресурсами - На теренах громади працюють підрозділи переважної більшості центральних органів влади 	<ul style="list-style-type: none"> - В міській раді 10 політичних партій на 38 депутатів, що ускладнює прийняття управлінських рішень - Структура апарату виконкому та відокремлених підрозділів міської ради не відповідає новим викликам - Брак діджиталізації в управлінні міської ради

3. Результати соціологічних досліджень – основні висновки

Протягом розробки стратегії розвитку громади соціологічне дослідження провелося двічі – за різними анкетами. Протягом квітня-червня 2018 року вивчилися цінності орієнтири мешканців громади. Мета цього дослідження - отримання загальної характеристики ціннісних орієнтацій мешканців Ніжина, виявлення їх кількісного розподілу з метою передбачення можливих варіантів стратегії поведінки.

До анкети увійшли запитання, відповіді на які містять дані про рівень задоволення життям містян та основні чинники, які на нього вплинули, про оцінку респондентами господарської діяльності місцевої влади, про потенційну готовність ніжинців до підприємницької діяльності та активної участі в громадському житті громади, про думку громадян щодо вирішення першочергових проблем міста. Схема аналізу первинної інформації розроблялася з урахуванням таких соціальних ознак як вік, стать, освіта, рівень матеріального забезпечення, національність, сімейний стан та соціальне становище.

Опитування проводилося методом формалізованого інтерв'ю з використанням квотної вибірки при врахуванні параметрів віку, статі та освіти. Місцями відбору респондентів були визначені вулиці на території виборчих дільниць (у кількості двадцяти п'яти), що забезпечило рівні шанси для всіх жителів міста взяти участь в опитуванні. Складені інтерв'юерами маршрутні листи із зазначеними адресами вулиць і будинків стали підставою для контролю за якістю їх роботи. Під час дослідження всього опитано 600 мешканців громади за структурою, що в цілому відповідає населенню громаді.

Аналіз відповідей респондентів на запитання «**Чи задоволені Ви своїм життям?**», дає підстави стверджувати, що більшість ніжинців – **52,0%** – були задоволені своїм життям в цілому. Їх майже у два рази більше ніж тих мешканців міста, які дали негативну відповідь (**24,9%**). Найбільш вагомим чинником, що впливає на показник задоволеності життям, виявилися статки громадян.

Результати відповідей на запитання «**Якби Ви виграли у лотерею велику суму грошей, на що б Ви їх витратили?**» свідчать про те, що **сім'я та її добробут, матеріальне благополуччя і здоров'я близьких є головними цінностями** для переважної більшості мешканців Ніжина. Для 20% важливою є професійна самореалізація, для 12% - актуальним є питання про відпочинок, а близько 10% здатні до благодійності. Серед іншого - готовність витратити кошти на виїзд за кордон.

Лише **кожен п'ятий** (19,5%) задоволений **станом справ у громаді** загалом, радше задоволених - 18,05% , повністю задоволених - 2,64%. Найбільш задоволені ніжинці були вивезенням сміття, водопостачанням та зручністю пересуванню по місту, найменш – можливостями впливти на рішення влади, комунальними тарифами та станом доріг у місті.

Дані соціологічного опитування свідчать про те, що переважна більшість ніжинців (67,3%) є свідомими патріотами України та надають великого значення питанням національно-культурного відродження свого народу.

Сім'я – найголовніша цінність в житті ніжинців. **92%** респондентів заявили, що їх родина – це найближчі і найдорожчі для них люди; більше **70%** впевнені, що родина їм завжди допоможе. Можливо тому **78%** ніжинців говорять про своє обережне ставлення до людей за межами родини.

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Немає підстав **вважати ніжинців не толерантними людьми**. Майже **60%** опитаних із задоволенням знайомляться з новими людьми, а майже **83%** ніжинців подобається, що в Ніжинській громаді живуть люди різних культур, вірувань і поглядів.

Ніжинці в більшій мірі схильні покладатися на свої сили, про що заявили **89,1%** опитаних, діяти незалежно від того, що про них говорять – **60,4%**, та вважають, що краще бути оригінальними – **72,0%**. У значній мірі виявилось прагнення мешканців Ніжина отримувати задоволення від життя (**59,0%**) та у такій же мірі діяти в залежності від обставин (**59,0%**), що є характерним для суспільства споживання. Відповідно менша частина опитаних зорієнтована на виконання обов'язків перед іншими (**40,9%**) та діяти у відповідності з чіткими принципами (**40,9%**).

Молодь у більшій мірі виявляє схильність до **гедонізму, оригінальності та незалежності** стосовно оцінки своїх дій оточенням. Люди старшого віку в більшій мірі схильні до виконання обов'язків перед іншими – 50,5% проти 30,9% у молоді.

Більшість ніжинців прагнуть досягти **успіхів у роботі** (навчанні), зробити кар'єру (**63,8%**). Однак при цьому вони не схильні ризикувати (66,5%) та з тривогою ставляться до змін (53,2%). Половина ніжинців звикли заощаджувати кошти (49,3%), інша половина зазвичай витрачає кошти на щоденні потреби (50,7%).

Висновки

I. З точки зору розвитку міста **позитивними рисами** мешканців Ніжинської громади є:

- орієнтованість на успіхи в роботі (навчанні), та кар'єру (63,8%);
- готовність відстоювати свої права (54,6%);
- визнання можливості людей впливати на владу (52,0%);
- налаштованість на боротьбу з проявами корупції (60,3%);
- прагнення жінок досягати успіхів у роботі (навчанні) та кар'єрі (65,6%);
- самостійність у прийнятті власних рішень (60,4%).

Небайдужість мешканців до культурного відродження як країни в цілому, так і міста зокрема (67,3%), може сприяти розвитку туристичного бізнесу, що у поєднанні з їх готовністю знайомитися з новими людьми (59,4%) та високим рівнем толерантності до людей різних культур, вірувань і поглядів (82,9%), дає підстави для обнадійливого прогнозу.

Налаштованість 59,1% містян на отримання задоволення від життя вказує на перспективи розвитку сфери послуг, а домінування родинних цінностей зорієнтовує на доцільність створення закладів відпочинку та розваг сімейного типу. Ніжинці значною мірою налаштовані на покращення своїх побутових умов та оновлення житла.

II. З точки зору розвитку міста **негативними рисами** ніжинців є :

- «пасивний соціалізм», тобто переконання, що все повинна забезпечувати і контролювати держава, негативне ставлення до багатих підприємців, неохочість до активного громадського життя;
- закритість до змін (53,2%);

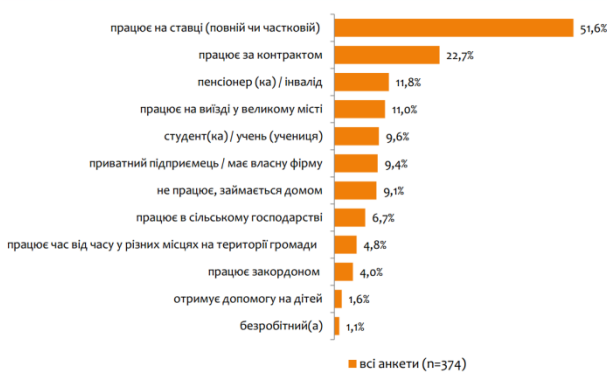
- високий рівень недовіри до людей (78,1%);
- намагання уникати ризиків (66,5%);
- звичка покладатися на допомогу родичів (70,5%).

У той же час окреслилися позитивні тенденції щодо зменшення прихильності молодих людей до соціалістичних поглядів на роль держави, зростання їх довіри до бізнесу та бажання брати активну участь в громадському житті.

Повний звіт із соціологічного дослідження розміщено в додатку до Стратегії.

Вдруге соціологічне дослідження проводилося наприкінці травня – у червні 2021 р. за підтримки програми DOBRE. Досліджувалися уявлення ніжинців про чинники, що впливають на якість життя в громаді та про послуги, що надаються інституціями місцевого самоврядування на території. Дослідження проводилося з анкетною. Що розроблен Фондацією розвитку місцевої демократії (FRDL), Польща.

32. Яким є ДЖЕРЕЛО(А) ДОХОДІВ того члена сім'ї, який заробляє найбільше? Просимо вказати основні джерела доходів цієї особи

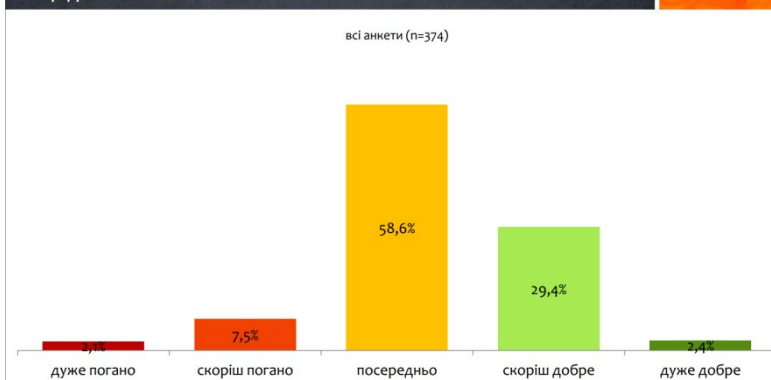

Одиниця питування – домогосподарство, шляхом випадкової виборки. Таким чином було опитано 374 домогосподарств (з 12638 наявних). Це особливість – передбачался, що нкету заповнюється родиною. Кількість анкет розподілялася між населеними пунктами громади пропорційно їхньої чисельності. Похибка вимірювання стан вил 5%, ймовірний рівень довіри – 95%. За змістом в анкеті виділяються дві частини – 1) ставлення жителів до своєї громади, її інституцій; 2) оцінка умов життя та якості громадських послуг.

Ставлення жителів до своєї громади, її інституцій.

Перевжна більшість мешканці громади або задоволені (39%) або посередньо

35. Просимо відповісти, як Ви загалом оцінюєте нашу об'єднану громаду ЯК МІСЦЕ ДЛЯ ПРОЖИВАННЯ?

ставляться (майже 50%) до факту проживання на теренах громади. Незадоволених лише 10,5%. Як добре місце проживання громаду оцінили майже 32% опитаних, 58,5% - як посереднє, як погане лише 9,6%. Водночас 42,5% ззначили, що хотіли б переїхати за наявності такої можливості.

Майже 44% респондентів скоріше або дуже цікавляться тим, що відбувається на теренах громади, 41% - посередньо, не цікавляться 15%. Найпопулярніший засід, до якого звертаються ніжинці в пошуках інформації – соціальні мережі (62,6%), Інтернет-сторінка міської ради (54,5%), місцеві ЗМІ (46). Далі (з суттєвим розривом та за нисхідною) – неофіційні Інтернет-сторінки, зустрічі з депутатами, інші способи, дошки оголошень.

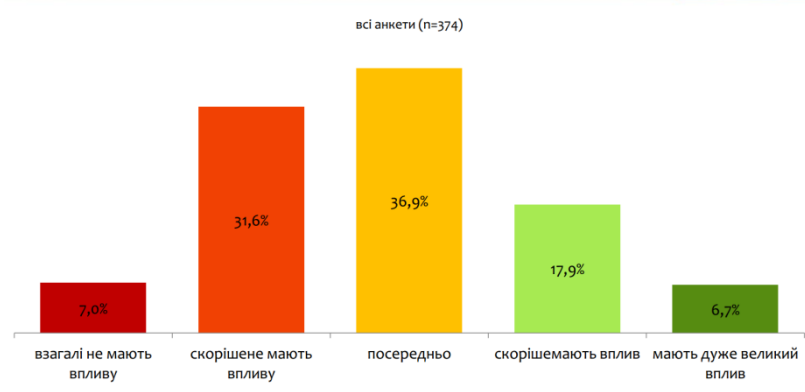
Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Беруть участь у різного роду публічних заходах громади 36,7%, не беруть – 40,4%, інші обмежились відповіддю «важко сказати». Найативніші – мешканці середньо віку, найменш активні пенсіонери.

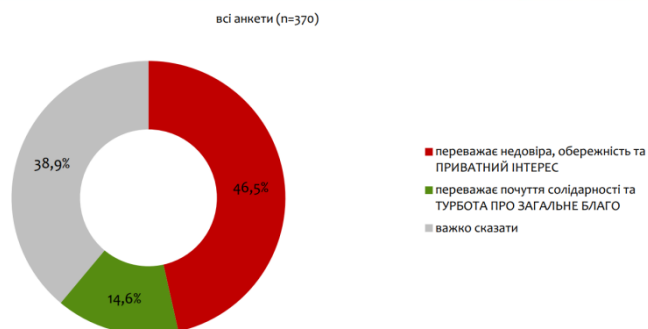
Реальний вплив мешканців громади на рішення місцевої влади оцінений критично (що

підтверджує дні попереднього опитування): майже 39% вважають, що ткого впливу не мають, 37% - оцінюють його посередньо, на думку 24,5% респондентів – впливають. Відповіді прямо злежать від ступеня інформованості мешканців – чим він вище, тим більше показники впливу. Те саме стосується відповіді на питання чи влада громади сприяє громадській активності мешканців – більш інформовані

9. Чи, на Вашу думку, жителі нашої об'єднаної громади мають РЕАЛЬНИЙ ВПЛИВ на важливі рішення, що приймаються ОРГАНОМ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ, чи вони позбавлені такого впливу?

34. Що, на Ваш погляд, загалом переважає у ВІДНОСИНАХ МІЖ ЛЮДЬМИ на території нашої об'єднаної громади: недовіра, обережність та ПРИВАТНИЙ ІНТЕРЕС, чи почуття солідарності та ТУРБОТА ПРО ЗАГАЛЬНЕ БЛАГО?

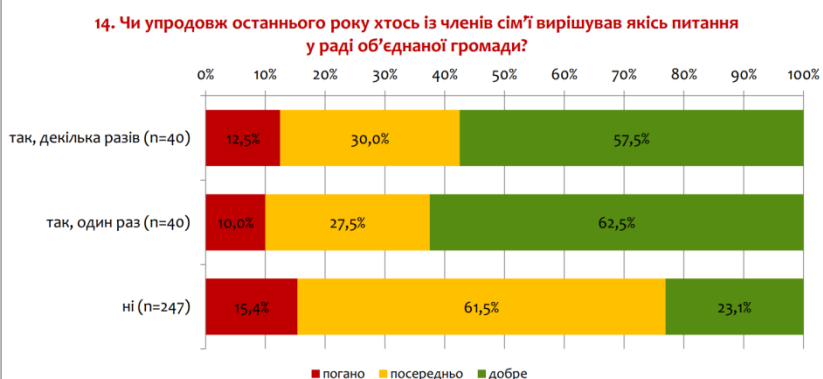

14,6% переважає почуття солідарності про згальне благо. Це одні з найбільш тривожних показників за результатами дослідження, що засвідчують низький рівень суспільної довіри. Причому він мало відрізняється в залежності від оцінки громади як місця проживання – скоріше є наскрізним.

На думку ніжинців громада – доволі безпечне місце. Бачать небезпеку в місцях загальноного користування лише 7,5% питаних, 32%, вважають, що безпечно, а 60,6% – посередньо. Причому ті, хто зазвичай бере участь у масових захдах, схильний до вищих цінок безпечності. А ті, хто залишається вдома, вбачають у громадських місцях небезпеку.

Понад дві третини опитаних, 67,5%, не зверталися протягом року до міської ради, зверталися –

17. Як загалом Ви оцінюєте СТАВЛЕННЯ службовців об'єднаної громади ДО МЕШКАНЦІВ, які вирішують питання у раді? (p<0,05)

біля 22%. Тим не менше всі разом вони оцінюють адміністративні послуги стримано-позитивно: 32% потавили оцінку "добре", 43,5% - посередньо, погано – трохи більше 10%. Та сама тенденція спостерігається під час персональної оцінки службовців, щоправда кількість відповідей "посередньо" зростає до 65%. Значимо – найпозитивніше оцінюють роботу (ставлення також) службовців респонденти, які зверталися до міської ради проявом року один раз, а найменш позитивно – ті, хто взагалі не звертався.

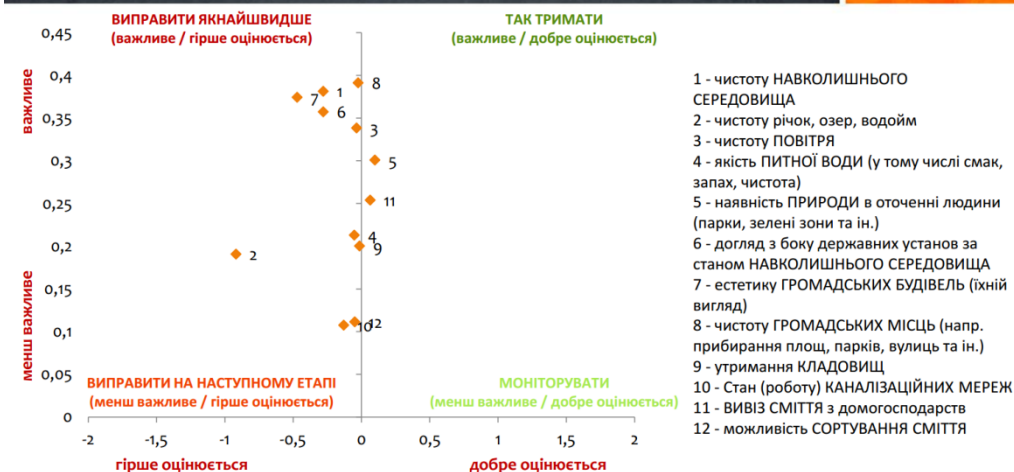
Оцінка умов життя та якості громадських послуг.

Ця частина складалася з кільких блоків питань, перший стосувався стану навколишнього середовища, громадських місць та комунальних послуг. Тут лише 2 чинника з 10 віднесені до позитивних, решта – до нейтральних та негативних.

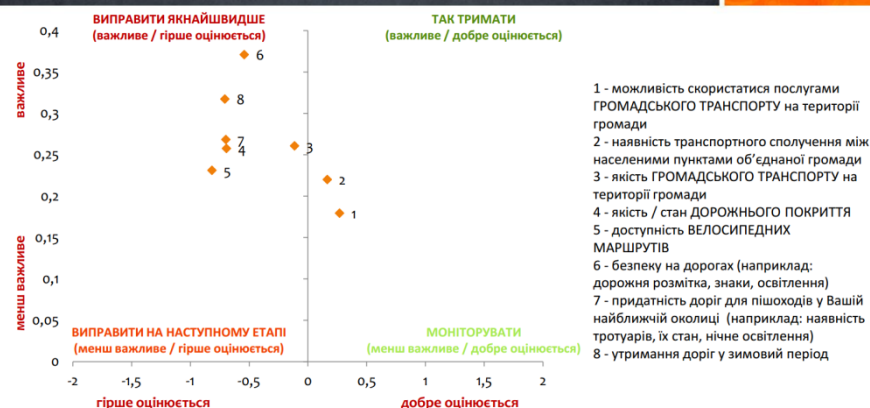
Причому найважливіший чинник (з точки зору опитаних) – це чистота громадських місць (прибирання площ, вулиць, парків...).

Оцінка нинішньої якості нейтральна. Наступні за важливістю чинники отримали стримані, але негативні оцінки: чистота навколишнього середовища, естетика громадських місць, догляд із боку державних установ за станом навколишнього середовища. Важлива, але нейтральна оцінка якості повітря. Надалі розташувалися позитивні чинники (втім, з дуже невеликим «плюсом») – наявність природи в оточення людини та вивіз сміття з домогосподарств). Якість питної води та утримання кладовищ на тепер не є критично важливими з точки зору респондентів та оцінені переважно нейтрально. Найнегативніше (з великим «мінусом») оцінений стан річок та інших водойм. Втім значимість цього питання помірна. Найменш відомі ніжинцям стан каналізаційних мереж та можливість сортування сміття.

19. Як Ви оцінюєте У НАШІЙ ОБ'ЄДНАНІЙ ГРОМАДІ:

21. Як Ви оцінюєте В НАШІЙ ОБ'ЄДНАНІЙ ГРОМАДІ:

Другий блок питань стосувався громадського транспорту та доріг – тут так само переважають негативні відповіді (8 з 10). Найважливішим питанням є безпека на дорогах, причому з досить значним «мінусом». Далі за нисхідною, але ще з більшим негативом розташувалися чинники

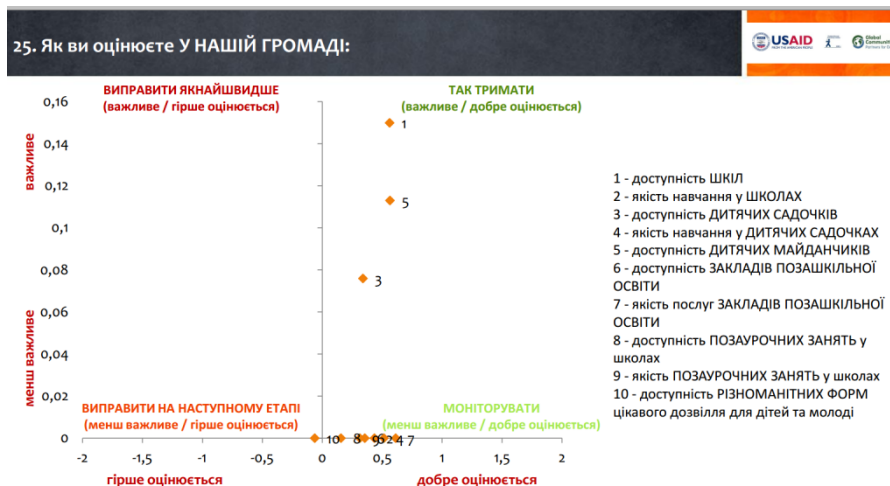
Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

утримання доріг у зимовий період, придатність доріг для пішоходів у найближчій околиці та якість доріг. Майже однакове значенням з останіми має якість громадського транспорту, втім рівень негативного сприйняття в цьому випадку значно менший. Найнегативніше оцінена доступність велосипедних маршрутів, причому за місцем розташування це доволі значимий фактор. Останні за показником значущості обіймають позитивні фактори – наявність транспортног сполучення між населеними пунктами громади та можливість скористатися послугами громадського транспорту на території громади.

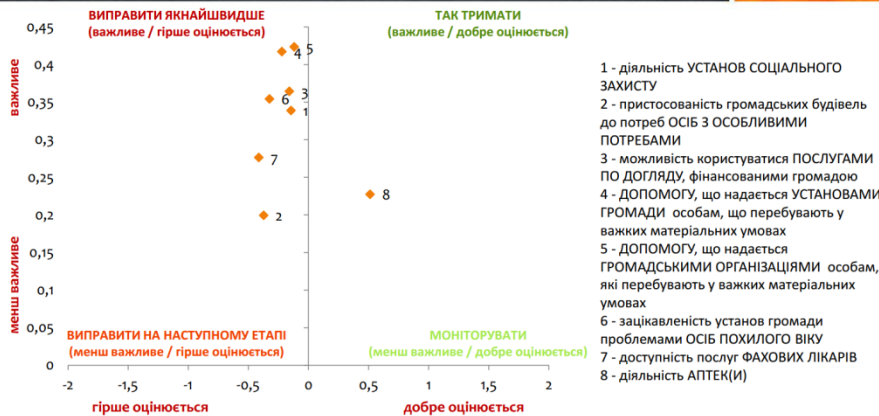
Третій блок питань – це освіта. Тут 9 з 10 чинників оцінені позитивно. Причому найкраще (і з найбільшим значенням) – доступність шкіл. Так само дуже позитивно, але з меншою значущістю ніжинці оцінили доступність дитячих майданчиків. На третьому місці за обома показниками – доступність дитячих садочків. Значимість інших семи чинників для опитаних є незначною, щоправда один оцінений негативно – доступність різноманітних форм цікавого дозвілля для дітей та молоді, всі інші позитивно. За рівнем оцінки (від найнижчої до найвищої) вони розташувалися так: доступність та якість позаурочних занять у школах, достіпність закладів позашкільної освіти, якість навчання у школах та дитячих садочках, якість послуг закладів позашкільної освіти. Відзначимо, що останній фактор оцінений так само, як доступність середніх шкіл. Але значення – інше.

Четвертий блок питань стосувався доступності робочих місць та розвитку підприємництва.

Досліджувалися лише чотири чинники – всі вони оцінені негативно бо дуже негативно. Причому всі мають велике значення з точки зору опитаних. Найзначущим є чинник можливості заснування власного бізнесу, наступні (за нисхідною) за значенням – діяльність організацій підтримки бізнесу та підтримка, яку надає підприємцям громада. Найнегативніше оцінений чинник доступності робочих місць. Приверте увагу той факт, що за значимістю ніжинці на перше місце вивели

27. Як Ви оцінюєте У НАШІЙ об'єднаній ГРОМАДІ:

можливість заснування власного бізнесу, а не доступність робочих місць (при всі вазі останніх).

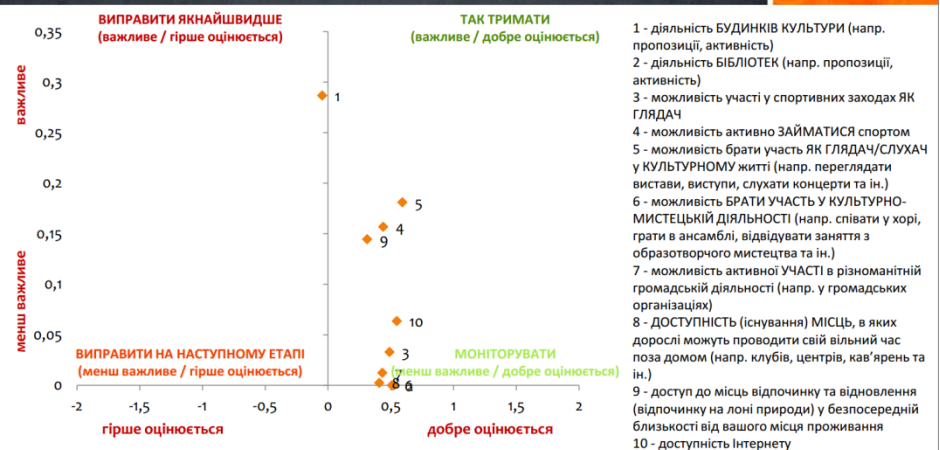
П'ятий блок питань стосувався сфери соціальних послуг та з охрони здоров'я. З восьми досліджених чинників сім сприймаються негативно. До найзгучіших потрапили

допомога, що надається громадськими організаціями та установами особам, що перебувають у важких матеріальних умовах. Щоправда, рівень негативного сприйняття відносно невеликий (гірше – стосовно установ). Наступний чинник – можливість користуватися послугами по догляду, що фінансуються громадою, зацікавленість установами громади проблемами осіб похилого віку (з більшим «мінусом», ніж попередні), діяльність установ соціального захисту (з оцінкою, що близька до нейтральної). Значущим та негативним чинником є доступність фахових лікарів. Найменше значення у цьому блоці питань є чинник пристосованості громадських будівель до потреб людей із особливими потребами (оцінений негативно). Лише діяльність аптек ніжинці оцінили позитивно з доволі великим показником значущості. До речі, це єдина сфера, з усіх згаданих, де домінує приватний бізнес.

Шостий блок питань стосувався сфери культури та відпочинку. З 10 чинників 9 оцінені позитивно.

Щоправда, єдиний негативний (хоч і незначно) чинник – він же найважливіший. Це діяльність будинків культури. Інші чинники мають суттєво (в півтора рази) менше значення для ніжинців. Наступний з

29. Як Ви оцінюєте У НАШІЙ об'єднаній ГРОМАДІ:

важливістю чинник – можливість брати участь як глядач (слухач) у культурному житті. Він же найпозитивніше оцінений. Оцінки інших чинників дещо менші, але різниця між ними – кілька відсотків. За нисхідною стосовно значущості вони розташувалися так: можливість активно займатися спортом, доступ до місць відпочинку та відновлення, доступ до Інтернету, можливість участі в спортивних зходах як глядач, можливість активної участі в різноманітній громадській діяльності. Значущість двох чинників знаходиться на нульовій відмітці, а саме: доступність (існування) місць, де дорослі можуть проводити свій вільний час поза домом та можливість брати активну участь у культурно-митсеській діяльності.

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)
36. Які сфери, на Вашу думку, повинні мати особливу ПІДТРИМКУ?

Важливими з точки зору визначення пріоритетів діяльності є відповіді на запитання «Які сфери, на Вашу думку, повинні мати особливу підтримку?». Щоправда зазначимо таке – в переліку надалі наведених чинників не було економічних, розглядалася виключно соціально-гуманітарна, управлінська та комунально-природохоронна сфери. Тому для визначення звань стратегії отримані результати варто розглядати разом із відповідями щодо розвитку підприємництва та наявності робочих місць. Отже, найбільшими пріоритетами, на думку ніжинців, мають бути дорожня інфраструктура, охорона та профілактика здоров'я, парки, зелені та відпочинкові зони, чистота вулиць та громадських місць, водопостачання. При цьому освіта опинилася лише на десятому місці. Останні місця обіймають адміністративні послуги, позашкільні заняття для дітей, підтримка громадських організацій. З огляду на попередньо розглянуті результати навряд чи це є свідченням неважливості останніх. Скоріше – доволі високого ступеня розв'язання в Ніжинській громаді на тепер. В цілому отримані результати відображені в діаграмі.

Висновки.

за в цілому позитивного ставлення до громади значна частина мешканців виявляє бажання, за можливості, переїхати в інше місце; тому основна увага має бути приділена збільшенню привабливості Ніжинської громади як місця проживання;

рівень громадянської активності є посереднім – дуже велика частина мешканців громади залишається поза її життям, що негативно впливає на оцінки успішності її розвитку; тому одне з звань стратегії – збільшити залучення мешканців громади до активної участі в будь якій формі в будь яких її заходах;

закритість значної частини мешканців громади призводить до їхнього небажання сприймати наявну інформацію (а не навпаки) з наступними наслідками

для оцінки діяльності місцевої влади; тому завдання – запропонувати нові форми комунікації, здатні прибитися до переважної більшості мешканців громади;

чи не найбільша проблема Ніжинської – низький рівень довіри її мешканців самих до себе; це типова проблема сучасної України, що вимагає цілеспрямованої та довготривалої діяльності, що спрямована на побудову суспільної довіри;

відповіді на питання рівня безпеки в громаді свідчать про існування некртичних, але все ж таки доволі помітних для мешканців проблем; їхнє подолання – одне з завдань стратегії;

серед проблем навклишнього середовище найбільшою (але не найгстрішою) є проблема замулення річки Остер, інших водойм; в часі реалізації стратегії вона має бути розв`язана, але не першочерго; більш нагальним виглядають чистотат громадських місць та все, що пов`язано з естетичним сприйняттям Ніжина;

стосовно доріг ніжинців не стільким турбує їхн якість (хоча турбує), скільки безпека на дорогах; а ще дуже дратівливм питання виявилися стан тротуарів та наявність вело інфраструктури;

освіта вигляде як сфера, що розвивається довлі успішно – ніжинці як даність сприймають її розгалуженість та якість роботи; це означає, що громада не може допустити зниження досягнутого рівня, водночас має урізноманітнити форми дозвілля для молоді;

найбільші проблеми громади – у сфері розвитку підприємництва та наявності робчимх місць, що потребує першочергової діяльності для зміни наявної ситуації;

в соціальному блоці привертає увагу, що лише сфера, де переважає бізнес, отримала позитивні оцінки; це означає, щ громаді має сенс збільшити залучення інших суб`єктів діяльності – громадських організацій, дрібних підприємців;

за очевидного позитивного ставлення до сфер культури та спорту тут є дуже крупна проблема – діяльність будинку культури; її необхідно розв`язати за термін дії стратегії;

в цілому, на тепер п`ять перших пріоритетів для ніжинців такі: дорожня інфраструктура, охорона та профілактика здоров`я, парки, зелені та відпочинкві зони, чистота вулиць та громадських місць, водпостачання.

Результати опитування формують основні напрямки при розробці Стратегії розвитку Ніжинської міської територіальної громади, що є головним документом в залученні інвестицій та розвитку міста в цілому.

Повний звіт із соціологічного дослідження розміщено в додатку до Стратегії.

4. SWOT-аналіз – висновки

Результати SWOT-аналізу Ніжинської територіальної громади отримані за допомогою двох сполучених способів. Перший – під час співпраці з програмою U-LEAD з Європою робоча група підготувала загальний SWOT-аналіз. Зміст та вага виявлених факторів уточнювалися на основі даних соціально-економічного аналізу та соціологічного дослідження цінності орієнтири ніжинців, що також суттєво вплинуло на їх перелік. Надалі підготовлені матеріали обговорювалися з робочою групою та були відкориговані. Зокрема, уточнені деякі формулювання, розроблено рейтинг факторів – від більш до менш значущих. В підсумку фактори, що зайняли найнижчі місця, були видалені з таблиці SWOT-аналізу як несуттєві. В цілому результати такі:

Сильні сторони (S)	Слабкі сторони (W)
<ol style="list-style-type: none"> 1. Ніжинська громада розташована на європейському автошляху E101 на відстані 150 км від Києва (2,5 години) та 83 км від Чернігова (2 години) 2. Наявність залізничного вокзалу та гарне залізничне сполучення в напрямку Києва, Гомеля 3. На території громади знаходиться аеродром, підпорядкований ДСНС України 4. Мінімальні ризики для виникнення природних та техногенних катастроф 5. Наявність Генерального плану міста (затверджений у 2017 р.) 6. Багата культурно-архітектурна спадщина з 300 історичних будівель, з яких понад 70 мають велику культурну та історичну цінність. 7. Статус «7 чудес України: історичні міста та містечка» 8. Ніжин славиться Покровським ярмарком 9. Розвивається подієвий туризм – фестиваль «Ніжинський огірок» 10. Ніжинський державний університет імені М. Гоголя 11. Громада входить у 30-ку в рейтингу 100 прозорих міст України 12. Відкритий бюджет громади 13. Наявність Плану сталого енергетичного розвитку на період до 2020 року 14. Активна позиція молоді 15. Активна співпраця з міжнародними організаціями – ЄС\ПРООН, НЕФКО, Угода мерів, Мери за економічне зростання 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Відсутність системи маркетингу громади та промоції продукції місцевих виробників 2. Відсутність у приєднаних до Ніжина населених пунктів нового Генерального плану та зонінгу 3. Дисбаланс між попитом та пропозицією на ринку праці 4. Більшість доріг у громаді та між населеними пунктами громади потребують ремонту 5. Значний відсоток житлового фонду, що потребує заміни і капітального ремонту 6. Замулення річки Остер 7. Недостатня спроможність міського бюджету в економічному та соціальному розвитку громади 8. Негативна демографічна ситуація 9. Високий рівень відтоку трудових ресурсів 10. Відсутність земельних ділянок для розширення бізнесу та реалізації інвестиційних проектів 11. Відсутність інвентаризації земель Ніжинської міської ради 12. Низький рівень екологічної свідомості мешканців громади 13. Нерозвинена туристична інфраструктура 14. Відсутність збору в повному обсязі актуальної статистичної інформації

Можливості (O)	Загрози (T)
<ol style="list-style-type: none"> 1. Розширення повноважень ОМС в результаті реформи місцевого самоврядування та в результаті адміністративно-територіальної реформи (передача ОТГ земель за межами населених пунктів, частини лісів до комунальної власності та управління громади 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Розташування території близько до країни-агресора, продовження геополітичної нестабільності на сході України 2. Старіння населення 3. Політична нестабільність в Україні 4. Трудова міграція працездатного населення до великих українських

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

2. Використання аеродрому ДСНС України для цивільних потреб (вантажні перевезення, лоукости) 3. Збільшення рівня доступності до міжнародних фінансових ресурсів 4. Запровадження використання альтернативних джерел енергії 5. Розвиток переробної промисловості 6. Створення історико-архітектурного заповідника державного значення у Ніжині 7. Легалізація «тіньової» зайнятості 8. Поширення в Україні практики розподілу бюджетних коштів, що спрямовуються на регіональний та місцевий розвиток, на конкурсних засадах (ДФРР) 9. Можливості співробітництва громад для реалізації спільних проектів 10. Розвиток загальнонаціональних та регіональних туристичних маршрутів 11. Інтеграція з ЄС 12. Державна підтримка реформ у соціальній та гуманітарній сферах 13. Розвиток, вдосконалення електронного врядування 14. В Україні та за кордоном є успішні громади, які готові поділитися власним досвідом 15. Покращення демографічної ситуації, повернення трудових ресурсів з-за кордону	- міст та інших країн 5. Діюче законодавство не сприяє підвищенню конкурентоспроможності на ринку інвестицій, розвитку малого та середнього бізнесу 6. Зростання вартості енергоресурсів 7. Ріст інфляції, нестабільність національної валюти 8. Збільшення рівня податків 9. Повільний темп структурних реформ усіх сфер суспільного життя 10. Брак співпраці з районною ланкою влади 11. Зниження рівня купівельної спроможності та погіршення рівня життя громадян 12. Відтік трудових ресурсів за кордон 13. Наявність корупційних схем у владі 14. Низький рівень виходу українських товарів на зовнішні ринки через невідповідність європейським стандартам

Вдруге SWOT-аналіз проводився під час співпраці з Програмою DOBRE. Цього разу він мав галузевий (секторальний) характер та проводився у змішаний експертно-партисипативний спосіб. Перший варіант був підготовлений під час опрацювання соціально-економічної діагностики громади. Вихідні матеріали напрацьовувалися в фокус-групах за такими напрямками: орган місцевого самоврядування, інфраструктура та просторове планування, економіка, навколишнє середовище та туризм, суспільство, людський капітал. Надалі з отриманими результатами працювали зовнішні експерти. Під час стратегічного планування відкорегована версія SWOT-аналізу була обговорена робочою групою, яка запропонує кілька правок. В підсумку галузевий SWOT-аналіз набув такого вигляду:

Орган місцевого самоврядування

Сильні сторони	Слабкі сторони
<ul style="list-style-type: none"> • Сильна команда професійно підготовлених управлінців • Ніжин як міст обласного значення має значний досвід в управлінні територією • Новітній ЦНАП • В управлінні міської ради перебувають значні фінансові та майнові ресурси • Сучасно обладнана сесійна зала міської ради • Відкритий для співпраці з мешканцями орган місцевого самоврядування • На теренах громади працюють підрозділи переважної більшості центральних органів влади • Міська рада та підпорядковані структури мають досвід проектної діяльності • Відкритий бюджет громади (перше місце по Україні в 2018 р.) • Активно діюча муніципальна варта 	<ul style="list-style-type: none"> • Технічне оснащення та умови праці працівників міської адміністрації не відповідають сучасним очікуванням • В будинку міської ради працює ще один орган місцевого самоврядування – районна рада • Оснащення переважної більшості приміщень міської ради застаріло • Брак інформатизації в управлінні міської ради • Структура апарату виконкому та відкремлених підрозділів міської ради не відповідає новим викликам • Структурні підрозділи міської ради розміщені в різних будинках хатично • В міській раді 10 політичних партій на 38 депутатів, що ускладнює прийняття управлінських рішень
Можливості	Загрози
<ul style="list-style-type: none"> • Місцевий державний університет готує нові управлінські кадри • Зростаючий інтерес до громади іноземних партнерів • Розвиток в Україні новітніх електронних комплексів управління • Значні зовнішні можливості для підвищення рівня професійної компетентності працівників 	<ul style="list-style-type: none"> • Відсутність нового спеціального закону про службу в органах місцевого самоврядування • Для посадових осіб місцевого самоврядування уряд встановив неконкурентоздатний рівень зарплат • Непередбачувані дії уряду щодо формування місцевих бюджетів • Суперечки щодо компетентностей між різними рівнями місцевого самоврядування в Україні

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)
Інфраструктура і просторове планування

Сильні сторони	Слабкі сторони
<ul style="list-style-type: none"> • Ключовий для України транспортний автомобільний, залізничний, авіаційний вузол • Новий генеральний план із зонінгом міста Ніжина • Є кілька вільних земельних ділянок несільськогосподарського призначення з точками доступу до комунальної інфраструктури 	<ul style="list-style-type: none"> • Переважна більшість вулиць у місті – ґрунтові • В Ніжині немає власного комунального громадського транспорту, а якість наявних приватних автобусів погана • Тепломережі зношені на понад 50%, а послуги ТОВ «Ніжинтепломережі» одні з найдорожчих в регіоні • Якість питної води в місті суттєво погіршилася, в селах бракує централізованого водопостачання • В приватному секторі немає централізованої каналізації • Переважна більшість бюджетних установ розташовані в старих приміщеннях без жодних ознак енергозбереження • В місті майже немає зливної каналізації
Можливості	Загрози
<ul style="list-style-type: none"> • Проект "Велике будівництво", який стосується інфраструктурних об'єктів, зокрема – доріг • Міжнародна технічна допомога, спрямована на розвиток інфраструктури територіальної громади • Зацікавленість у створенні логістичних хабів на базі крупних транспортних вузлів • Поява потенційних інвесторів, напр., компанії "Airbus" на використання аеродрому ДСНС в Ніжині • Співпраця з громадами, які мають спільні проблеми 	<ul style="list-style-type: none"> • "Ручне" управління коштами ДФРР, іншими ресурсами державної допомоги • Руйнування дорожньої інфраструктури громади через збільшення транзитного руху Ніжином • Потенційно висока вартість впровадження інтегрованого просторового планування • Швидкість цивілізаційних змін у сфері транспортної інфраструктури

Економіка

Сильні сторони	Слабкі сторони
<ul style="list-style-type: none"> • Низка діючих і відомих в Україні переробних підприємств • Розвиток високих технологій ДП "Гривас" та ДП "Прогрес" • Розгалужені ділові стосунки із зарубіжними партнерами (більше 30 країн) • Присутність світового бренду – ніжинський огірок • Сектор малого і середнього підприємництва, який добре розвивається • Традиції підприємництва серед місцевих мешканців • Розташування підприємств авіаційної промисловості, що використовують високі технології • Наявні конкурентні компанії в агро галузі • Завод з виробництва техніки для сільського господарства • Освіта в професіях, пов'язаних з аграрним сектором та робітничими	<ul style="list-style-type: none"> • Зношеність інфраструктури державних підприємств, які функціонують на теренах громади • Занепад традиційних промислових галузей у громаді • Брак привабливих робочих місць у виробничій галузі • Перелік та якість побутових послуг що надаються на теренах громади не задовільняє потреби мешканців • Високий рівень цін на споживчі товари – порівняно з сусідніми громадами • Низька (на середньому рівні в Чернігівській області) купівельна спроможність мешканців громади
Можливості	Загрози
<ul style="list-style-type: none"> • Інтерес багатьох мережевих компаній ("Епіцентр" та ін.) до відкриття або розширення діяльності в Ніжині • Міжнародні та національні проекти для підтримки малого бізнесу в Україні • Зростаючий попит на сільськогосподарську продукцію та її переробку на світових ринках • Можливість безмитного (в рамках квот) постачання сільгосппродукції на ринок ЄС	<ul style="list-style-type: none"> • Високі процентні ставки за кредитами для підприємців • «Стрибки» цін на енергоресурси та тлі монополістичної змови • Конкуренція на ринку праці з боку інших міських центрів, напр., Києва • Запровадження низки відтермінованих норм Закону України «Про основні принципи та вимоги до безпеки та якості харчових продуктів» • Відносна близькість кордону з Росією

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)
Навколишнє середовище та туризм

Сильні сторони	Слабкі сторони
<ul style="list-style-type: none"> • Упізнаваність Ніжина та ніжинських продуктів в Україні та за її межами • Багата історія міста і численні пам'ятники • Майже повністю збережений архітектурний ансамбль історичного центру Ніжина на рубежі XVII-XX століть. • Територіальна концентрація спадщини різних культур – грецької, єврейської, асирійської та ін. • Кілька видатних особистостей (Юрій Лисянський, Микола Гоголь, Сергій Корольов) фактом народження та життя тісно пов'язані з Ніжином • Збереження ідентичності і традицій у сільській місцевості (козак Кунаш, капусняк) • Є дві природоохоронні зони 	<ul style="list-style-type: none"> • Туристичні послуги надаються комплексно, туристи мало обізнані про їхню доступність і туристичні переваги Ніжина • Мережа готелів (три) не задовольняє попит щодо обсягів та якості таких послуг • Невелика кількість новітніх брендів кафе • Стан багатьох пам'яток незадовільний • Прояви вандалізму серед місцевих мешканців • Не проводиться сегрегація побутових відходів • Рекреаційні території занедбані • Висихання річки Остер, замулення водойм
Можливості	Загрози
<ul style="list-style-type: none"> • Державна програма "Велика реставрація" та подібні програми міжнародних донорів • Держава планує запровадити компенсації громадам за об'єкти природоохоронного фонду на їх території • Зростаючий інтерес до туризму • Новітні технології створення інтерактивних музейних просторів • Новітні технології в області рекультивациі навколишнього середовища • Доступність технології віртуальної реставрації пам'ятників в 3D 	<ul style="list-style-type: none"> • Національні та регіональні обмеження, пов'язані з пандемією коронавірусу • Низка правових обмежень в галузі культури, які перешкоджають використанню її спадщини для розвитку туризму • Брак інтересу власників підприємств до впровадження екологічних інновацій • Неефективний державний контроль над діяльністю крупних сільськогосподаровиробників щодо дотримання ними екологічних норм

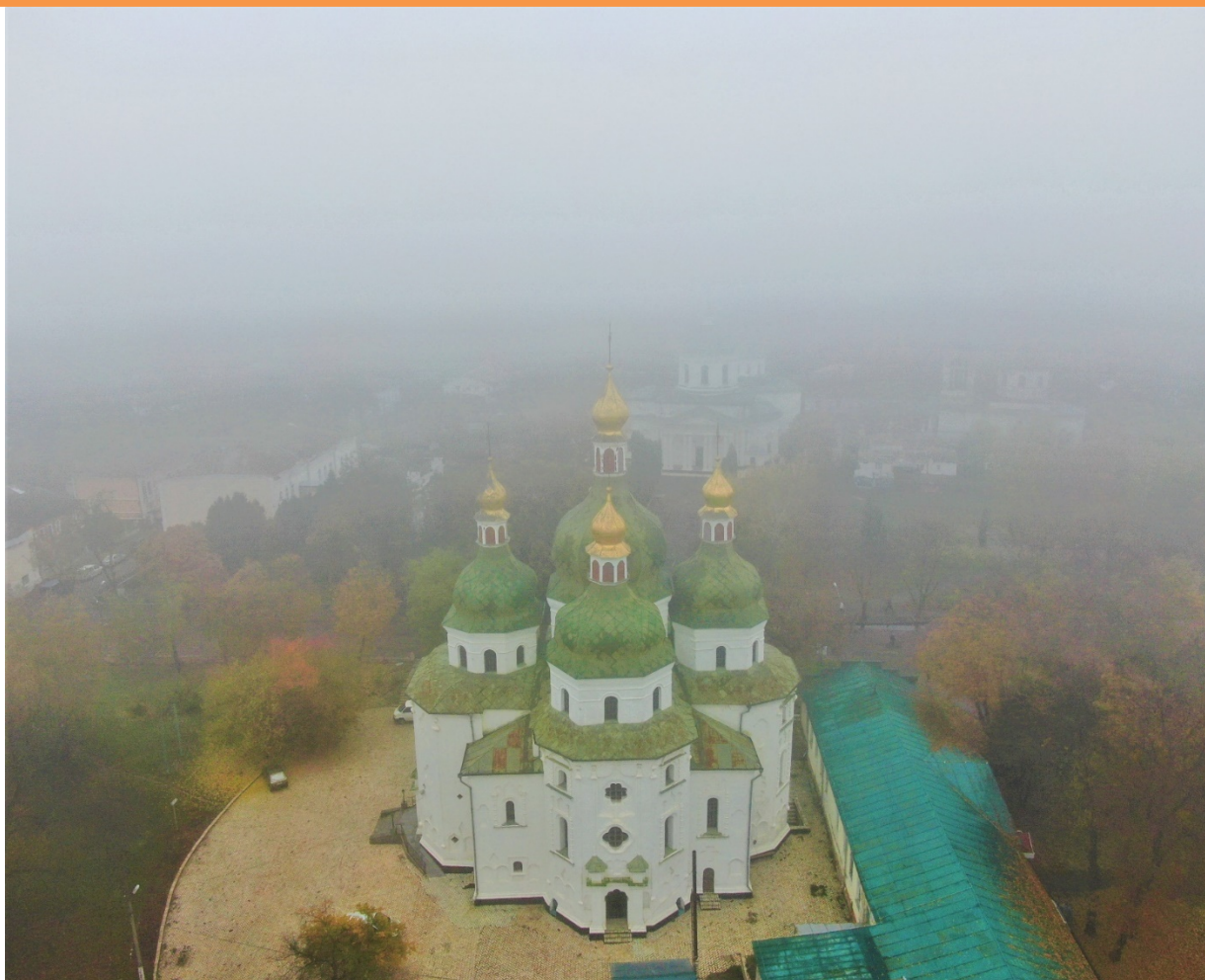
Суспільство, людський капітал

Сильні сторони	Слабкі сторони
<ul style="list-style-type: none"> • Український та місцевий патріотизм мешканців • Діючі у громаді навчальні заклади III-IV ступеня акредитації та два спеціалізовані (медичний і художній) – I-II, розвинута освітня мережа (в т.ч. позашкільні заняття) • Високий рівень освіти мешканців (80% мешканців мають вищу або середню професійну освіту) • Значна громадянська активність частини мешканців насамперед, серед молодіжних, жіночих, культурологічних, спортивних організацій, а також ОСББ • Поширення місцевої філантропії, благодійності та волонтерства • Громадська пктивність Православної церкви України • Діяльність, яка ведеться Ніжинським драмтеатром ім. М. Заньковецької, іншими закладами культури 	<ul style="list-style-type: none"> • Брак фахівців робітничих спеціальностей • Демографічні проблеми, які зберігаються (з 1993 р.) • Міський Будинок культури розташований у пристосованому приміщенні церкви та не є сучасним • Брак місць для молодіжного дозвілля та зустрічей для молоді • Спортивні об'єкти в переважній більшості морально та фізичної застарілі, насамперед – у селах • Старші люди не мають доступу до стаціонарної або амбулаторної допомоги вдома • Збільшення проявів адиктивної та девіантної поведінки, особливо – серед молоді • Зростаюча проблема наркоманії
Можливості	Загрози
<ul style="list-style-type: none"> • Держава виділяє значні кошти на запровадження НУШ, ремонт медичних закладів, нові «швидкі» тощо. • Підтримка міжнародних партнерів України для реформ, які тривають • Інтерес до освіти в Україні серед громадян Азії та Африки 	<ul style="list-style-type: none"> • Великі економічні центри в Україні та ЄС приймають соціально та економічно активних працівників з громади • Дратівливі управлінські рішення центральної влади щодо галузевих реформ • Вплив пандемії коронавірусу на інтенсивність і якість соціальної комунікації

Значних відмінностей між результатами обох SWOT-аналізів (2019 та 2021 р.) немає, крім одного – станом на час проведення другого були виявлені вільні земельні ділянки несільськогосподарського призначення з точками доступу до інфраструктури. Це пов'язано, насамперед, зі збільшенням Ніжинської громади після приєднання двох сільських рад, а також реорганізаційними процесами, що відбулися в рамках реформи місцевого самоврядування.

Відбулися ткож кілька інших позитивних змін, збільшення сильних сторін, а саме: сучасно обладнана сесійна зала міської ради, муніципальна варта, громадська активність ПЦУ. При цьому перелік слабких сторін майже не змінився – в галузевому варіанті він виглядає більш деталізованим щодо складових. Щоправда, посилюється криза, пов'язана з обмілінням річки Остер та інших водойм. Шанси не змінилися, а до загроз додалися пандемія коронавірусу та швидкість цивілізаційних змін у сфері транспортної інфраструктури.

Ніжин – історична та культурна перлина українського Полісся, овіяна гоголівською містикою. Приязна для інновацій та бізнесу, комфортна, безпечна, дружня до довкілля громада із сучасною сферою послуг та промисловістю, потужний транспортно-логістичний вузол. Університетське місто якісної освіти, спортивних звитяг, одне із семи чудес України

5. Стратегічне бачення розвитку громади

Бачення сформульовано не академічним шляхом, а за допомогою участі активних мешканців громади, які брали участь у засіданнях робочої групи. Формулювання бачення проходило в кілька етапів та мало свої особливості з на тривалий час розгляду.

Перші спроби сформулювати стратегічне бачення були зроблена робочою групою в 2018 р. переважно спираючись на дані соціально-екномічного аналізу та на основі дискусії. Однак в такий спосіб спільного знаменника досягнути не вдался. Тоді було запропоновано інший варіант – сформулювати домінуючі бажання та прагнення мешканців громади, ідентифікувати їх цінності, узагальнити отримані результати, а вже потім переходити до бачення – за допомогою роботи в фокус-

групах. Таким чином було сформульовано чотири варіанти стратегічного бачення, на їх основі – два, зрештою – одне спільне. Проект стратегічного бачення міська рада оприлюднила для громадського обговорення. Пропозиції що надійшли обговорювалися на наступному засіданні робочої групи. Були внесені правки, що підкреслюють ошадливе ставлення до природного середовища, розширено термін «промисловість» (вся, а не лише переробна, як спочатку пропонувалося), а також з`явилас згадка про гоголівську містику (як частин бренду громади). Саме ця версія й була затверджена.

Наявне формулювання бачення оптимально враховує нинішній стан Ніжинської громади, відштовхується від наявних проблем та водночас пропонує позитивний варіант її розвитку. Його реалізація має призвести до територіальної спільноти, що поєднуватиме розвинутий людський потенціал з виробничою, логістичною сферами, туризмом та комфортними умовами проживання.

Крім того, в баченні стисло відображені стратегічні цілі стратегії, отже – також й оперативні. Таким чином, бачення стало реальним концентрованим виразом усього змісту Стратегії.

6. Стратегічні та оперативні цілі стратегії, завдання

Стратегічні та оперативні цілі, завдання були сформульовані на засіданнях робочої групи з розробки Стратегії. В основі запропонованих цілей – результати, отримані завдяки SWOT-матриці, та аналізу виявлених проблем громади. Останні робоча група спробувала переформулювати на завдання.

Робоча група прийшла до висновку про існування трьох пріоритетних напрямів (економіка, туризм, умови проживання, людський капітал), відповідно – доцільність формулювання чотирьох стратегічних цілей.

Стратегічні цілі вказують на шляхи досягнення стратегічного бачення. Кожна із стратегічних цілей конкретизується у оперативних цілях та завданнях. В цілому, структура стратегічних цілей така:

Стратегічні цілі розвитку Ніжинської громади

- 1. СТВОРЕННЯ СПРИЯТЛИВИХ УМОВ ДЛЯ РОЗВИТКУ БІЗНЕСУ, ПРОМИСЛОВОСТІ ТА ЗАЛУЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙ**
- 2. РОЗВИТОК ТУРИСТИЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ГРОМАДИ**
- 3. ПОКРАЩЕННЯ КОМФОРТУ ПРОЖИВАННЯ, БЕЗПЕКИ ТА ДОВКІЛЛЯ ГРОМАДИ**
- 4. РОЗВИТОК СОЦІАЛЬНОГО КАПІТАЛУ ГРОМАДИ**

Оперативні цілі формувалися, переважно, за допомогою комбінування даних SWOT-матриці та виявлених завдань (тобто – не лише «зверху», але й «знизу»). Оперативні цілі відображають тематичну спрямованість завдань стратегії. Формулювання оперативних цілей уточнювалися під час засідання робочої групи, за її результатами, а також підсумками збору проектних ідей.

Успішне досягнення цілей пов'язується з підготовкою та реалізацією відповідного їм набору завдань. Завдання до операційних цілей сформувалися на основі виявлених проблем громади – тієї частини, яка на думку робочої групи, є достатньо вузькою, аби становити зміст саме завдання, а не операційної цілі. Таким чином було сформовано перелік, оприлюднений для загального обговорення мешканцями громади та внесення проектних ідей й технічних завдань до них.

Ніжин – історична та культурна перлина українського Полісся, овіяна гоголівською містикою. Приязна для інновацій та бізнесу, комфортна, безпечна, дружня до довкілля громада із сучасною сферою послуг та промисловістю, потужний транспортно-логістичний вузол. Університетське місто якісної освіти, спортивних звитяг, одне із семи чудес України.

Стратегічні цілі розвитку

1. Створення сприятливих умов для розвитку бізнесу, промисловості та залучення інвестицій

2. Розвиток туристичного потенціалу громади

3. Покращення комфорту проживання, безпеки та довкілля громади

4. Розвиток соціального капіталу громади

Оперативні цілі

1.1. Розвиток МСП за допомогою інноваційних форм активізації різних груп мешканців та мешканок

2.1. Ефективне використання наявних туристичних можливостей та створення нових якісних туристичних продуктів

3.1. Просторовий розвиток та привабливий зовнішній вигляд громади

4.1. Забезпечення взаємодії влади з громадськістю

1.2. Залучення інвестицій в розвиток пріоритетних галузей промисловості

2.2. Розвиток традиційної туристичної інфраструктури

3.2. Модернізація комунальної інфраструктури громади

4.2. Інноваційна аuka та якісна освіта шляхом підвищення рівня та доступності для різних груп населення

1.3. Зовнішнє позиціонування та маркетинг громади

2.3. Створення умов інформаційного середовища для розвитку туризму

3.3. Підвищення рівня безпеки

4.3. Підвищення доступності до різнопрофільного культурного середовища для мешканців та мешканок

1.4. Створення сприятливих умов для диверсифікації сільськогосподарської діяльності та економічної активізації мешканців та мешканок сільської території

3.4. Розвиток транспортної інфраструктури

3.5. Охорона довкілля, відновлення та стале використання природних ресурсів

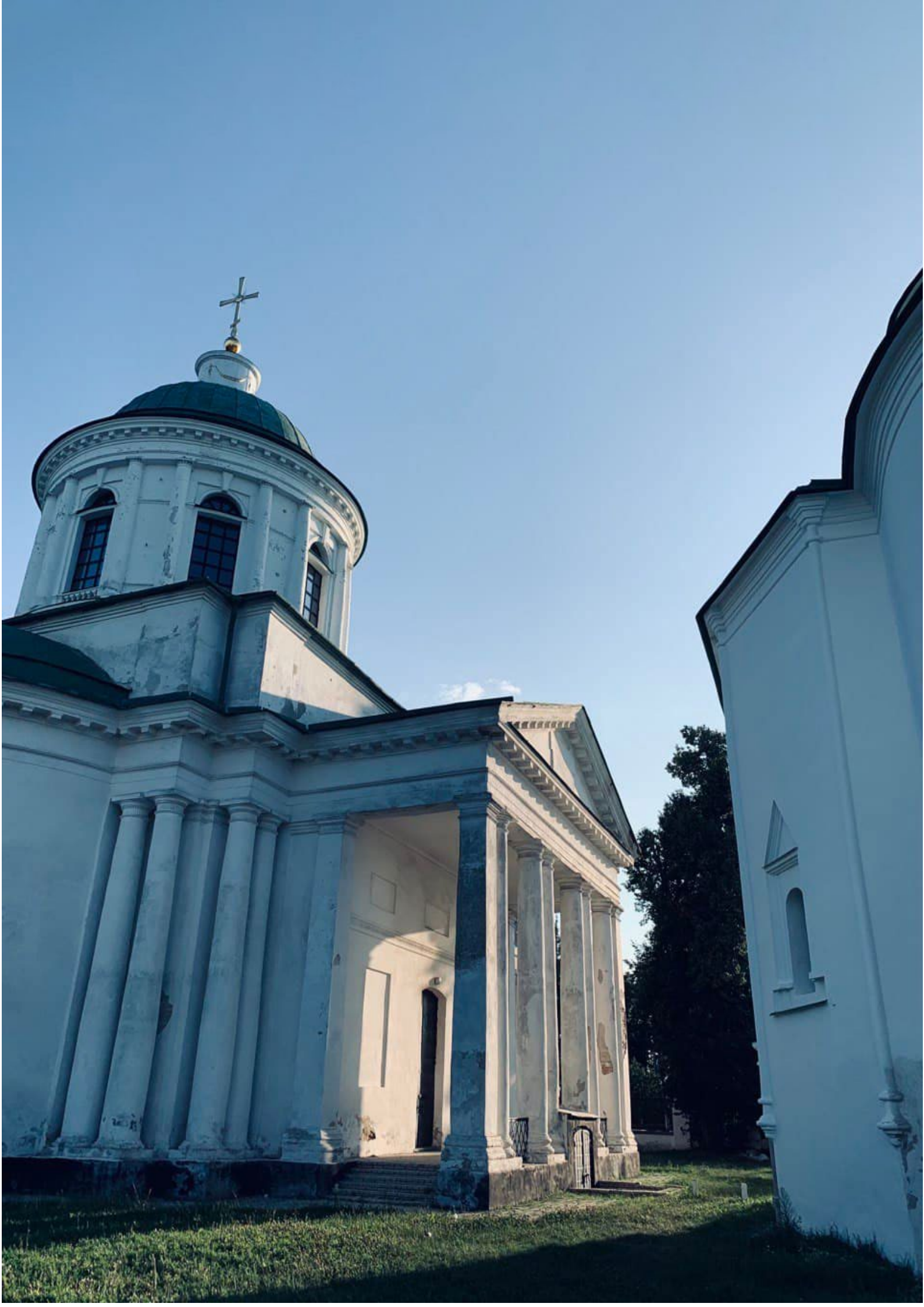
4.4. Доступна медицина та соціальні послуги для всіх груп мешканців

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ 1.

Створення сприятливих умов для розвитку бізнесу, промисловості та залучення інвестицій

Ніжинська громада має вигідне географічне розташування з точки зору логістики, адже в громаді є всі види транспортного зв'язку – від маршрутних таксі до діючого аеродрому і це є індикатором для розвитку сприятливого інвестиційного середовища. Але розташування поряд з країною-агресором є головним негативним фактором для «заходу» інвесторів до громади, адже збільшення обсягів залучення інвестицій в економіку громади – це суттєвий чинник для економічного зростання.

Середні промислові підприємства громади є вагомим складовою економічного розвитку Ніжинської громади. Частина з них працює досить ефективно та планує збільшення обсягів реалізації продукції, оновлення обладнання та застосування сучасних технологій. А відновлення життєдіяльності колишніх виробництв не є перспективним, адже їх обсяги і габарити не відповідають вимогам сучасного попиту та потребам і призведуть лише до економічного колапсу.

Сектор малого та мікро бізнесу має тенденцію до зменшення. Найбільш мобільним сектором малого підприємництва є фізичні особи - підприємці, які швидко реагують на соціально – економічні коливання та слугують індикатором сприятливості бізнес – середовища в місті. Більшість діючих підприємств міста ведуть господарську діяльність в сфері торгівлі та надання послуг, що не створює доданої вартості та не розвиває економіку міста належним чином.

Громада має значний кадровий потенціал для економічного розвитку та інновацій. Система освіти, що представлена різними типами закладів, створює досить високий освітній рівень населення громади. Більшість роботодавців задоволені рівнем розвитку робочої сили. Але при відносно низькому рівні оплаті праці трудові ресурси від'їжджають до інших міст України та за кордон.

Зазначене свідчить про нагальну потребу щодо покращення бізнес-клімату міста та створення сприятливих умов для ведення бізнесу, вирішення проблеми зайнятості населення та збереження людського в громаді.

Ніжинською міською радою та проектом Європейського Союзу FORBIZ підписаний Меморандум про співпрацю, в рамках якого була розроблена на затвердження рішенням міської ради оперативна ціль щодо розвитку малого та середнього підприємництва.

Стратегічна ціль 1. Створення сприятливих умов для розвитку бізнесу, промисловості та залучення інвестицій

Оперативні цілі

1.1. Розвиток МСП

1.2. Залучення інвестицій в розвиток пріоритетних галузей промисловості

1.3. Зовнішнє позиціонування та маркетинг громади

1.4. Створення сприятливих умов для диверсифікації сільськогосп. діяльності та економічної активізації мешканців та мешканок сільської території

Завдання

1.1.1. Покращення співпраці бізнесу та влади

1.1.2. Створення сприятливого бізнес-середовища для розвитку МСП

1.1.3. Розширення (полегшення) доступу до ресурсів

1.2.1. Розробка генеральних планів, зонінгу та проектів детального планування для сільських територій громади, її просторового планування

1.2.2. Підготовка та поширення інвестиційних пропозицій громади, сприяння залучення "зелених інвестицій"

1.2.3. Підтримка розвитку логістичного потенціалу громади

1.3.1. Розробка маркетингової стратегії громади та просування її унікальності

1.3.2. Підтримка виходу місцевих підприємств на нові ринки

1.4.1. Стимулювання дрібних домогосподарств до використання сучасних аграрних технологій

1.4.2. Створення зон рекреації та атракційних

1.4.2. Підтримка місцевих ініціатив із розвитку сільських територій

Оперативна ціль 1.1. Розвиток малого та середнього підприємництва

Завдання	Технічне завдання/сфера реалізації проектів
1.1.1. Покращення співпраці бізнесу та влади	<ol style="list-style-type: none"> 1. Залучення представників бізнесу та бізнес – асоціацій до публічного обговорення рішень, пов'язаних із розвитком МСП, та впровадження практики реагування на рекомендації бізнесу 2. Забезпечення підзвітності та відкритості влади 3. Сприяння створенню та розвиток дієвих бізнес-асоціацій, підприємницьких об'єднань
1.1.2. Створення сприятливого бізнес-середовища для розвитку МСП	<ol style="list-style-type: none"> 1. Покращення регуляторного середовища, зокрема розширення використання М-тесту для забезпечення виконання принципу «спочатку думай про мале» 2. Створення ефективної інфраструктури підтримки МСП 3. Покращення інформаційного забезпечення підприємців 4. Підвищення підприємницької культури та іміджу підприємництва, пропаганда соціальної відповідальності бізнесу
1.1.3. Розширення (полегшення) доступу до ресурсів	<ol style="list-style-type: none"> 1. Розширення (полегшення) доступу МСП до фінансових ресурсів, активізація використання небанківських джерел фінансування 2. Спрощення підключення МСП до інженерних мереж, доступу до вільних земельних ділянок та виробничих приміщень 3. Сприяння забезпечення МСП трудовими ресурсами

1.2. Залучення інвестицій в розвиток пріоритетних галузей промисловості

Завдання	Технічне завдання/сфера реалізації проектів
1.2.1. Розробка генеральних планів, зонінгу та проектів детального	<ol style="list-style-type: none"> 1. Створення генеральних планів та зонінгу для всіх сільських населених пунктів громади 2. Розробка та затвердження комплексного просторового планування громади

<p>планування для сільських територій громади, її просторового планування</p>	
<p>1.2.2. Підготовка та поширення інвестиційних пропозицій громади, сприяння залучення “зелених інвестицій”</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Створення «банку» інвестиційних пропозицій для залучення екологічного виробництва 2. Визначення та проведення оцінки майданчиків пріоритетного інвестиційного розвитку громади та їхню спеціалізацію 3. Створення інвестиційної інтерактивної мапи 4. Підготовка маркетингових матеріалів про інвестиційний потенціал громади на українській та англійській мовах 5. Розробка та впровадження програми зменшення забруднення довкілля громади підприємствами, які функціонують на її території
<p>1.2.3. Підтримка розвитку логістичного потенціалу громади</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Створення логістичних майданчиків у промисловій зоні міста Ніжина 2. Сприяння у створенні логістичного центру («сухого порту») із спільним користуванням аеродромом

1.3. Зовнішнє позиціонування та маркетинг громади

Завдання	Технічне завдання/сфера реалізації проектів
<p>1.3.1. Розробка маркетингової стратегії громади та просування її унікальності</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Створення робочої групи та розробка маркетингової стратегії громади 2. Розробка бренду та бренд буку громади 3. Виготовлення пілотної партії брендваної сувенірної та рекламно-інформаційної продукції 4. Залучення місцевих виробників щодо використання затвердженого брендбуку на їх продукції 5. Створення промо-ролика про Ніжинську громаду 6. Постійне проведення інформаційної кампанії з поширення «унікальності» громади за її межами
<p>1.3.2. Підтримка виходу місцевих підприємств на нові ринки</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Підвищення експортного потенціалу громади 2. Сприяння виходу місцевих підприємств на ринки інших регіонів 3. Розширення доступу малого і середнього підприємництва до публічних закупівель

1.4. Створення сприятливих умов для диверсифікації сільськогосподарської діяльності та економічної активізації мешканців та мешканок сільської території

Завдання	Технічне завдання/сфера реалізації проєктів
1.4.1. Стимулювання дрібних домогосподарств до використання сучасних аграрних технологій	1. Створення при ЦНАПі консультативно-дорадчої служби (вивчення стану ринку, прогнозування прибутковості культур, новітні засоби захисту рослин та, вимоги до безпеки та якості харчових продуктів, ін.). 2. Розвиток тепличного господарства. 3. Освітньо-інформаційні компанії мешканців
1.4.2. Створення зон відпочинку, спорту та атракційних	1. Санація територій біля водоемів, в лісовій місцевості, їх облаштування для організованого відпочинку та занять спортом. 2. Створення Будинку милосердя для мешканців, які потребують стаціонарної соціальної опіки, догляду 2. Створення атракційних парків для відвідувачів – з використанням місцевих та міжнародних брендів.
1.4.3. Підтримка місцевих ініціатив із розвитку сільських територій	1. Реалізація локальних проєктів із благоустрою території та розвитку її інженерної інфраструктури. 2. Підтримка стихійних локальних брендів (місцеві легенди та історичні постаті, архітектура, їжа, ін.), їхнє просування.

СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ 2.

Розвиток туристичного потенціалу громади

Туризм – це другий важливий аспект у розвитку економіки громади та її просуванні на теренах не тільки України, а й поза її межами.

Місто Ніжин є одним з найстаріших в Україні, але, на жаль, досі не стало туристичним осередком, навіть в межах нашої держави. Його унікальна архітектурна спадщина, відомі люди та славетна історія є стовідсотковими маркерами для розвитку туризму. Але просування історико-архітектурної спадщини не можливе без створення нових якісних туристичних продуктів. Також наразі гостро стоїть і питання з розвитком традиційної туристичної інфраструктури на території громади.

Підвищення рівня життя громади міста шляхом формування конкурентоспроможного на внутрішньому та світовому ринку туристичного продукту на основі раціонального використання туристичних ресурсів, збереження навколишнього природного середовища та відродження національної культурної спадщини, створення сприятливих умов для надання туристам і особам, що

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

подорожують, відповідних туристичних, рекреаційних, екскурсійних послуг на території громади є надважливою проблемою для вирішення.

Стратегічна ціль 2. Розвиток туристичного потенціалу громади

Оперативні цілі

2.1. Ефективне використання наявних туристичних можливостей та створення нових якісних туристичних продуктів

2.2. Розвиток традиційної туристичної інфраструктури

2.3. Створення умов інформаційного середовища для розвитку туризму

Завдання

2.1.1. Облік, збереження та використання існуючих об'єктів історико-культурної спадщини як чинника розвитку

2.1.2. Створення інтерактивних музейних комплексів

2.1.3. Розвиток фестивального руху та підтримка розвитку культури і мистецтва

2.1.4. Формування, облаштування та популяризація нових туристичних маршрутів

2.1.5. Сприяння створення державного історико-архітектурного заповідника «Ніжин древній»

2.2.1. Сприяння розвитку туристично-готельного сервісу

2.2.2. Облаштування зон відпочинку в населених пунктах громади, насамперед, біля водойм

2.2.3. Розширення мережі громадських вбиралень

2.3.1. Розширення туристично-інформаційної мережі

2.3.2. Створення системи зовнішньої туристичної реклами та вказівників громади

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Оперативна ціль 2.1. Ефективне використання наявних туристичних можливостей та створення нових якісних туристичних продуктів

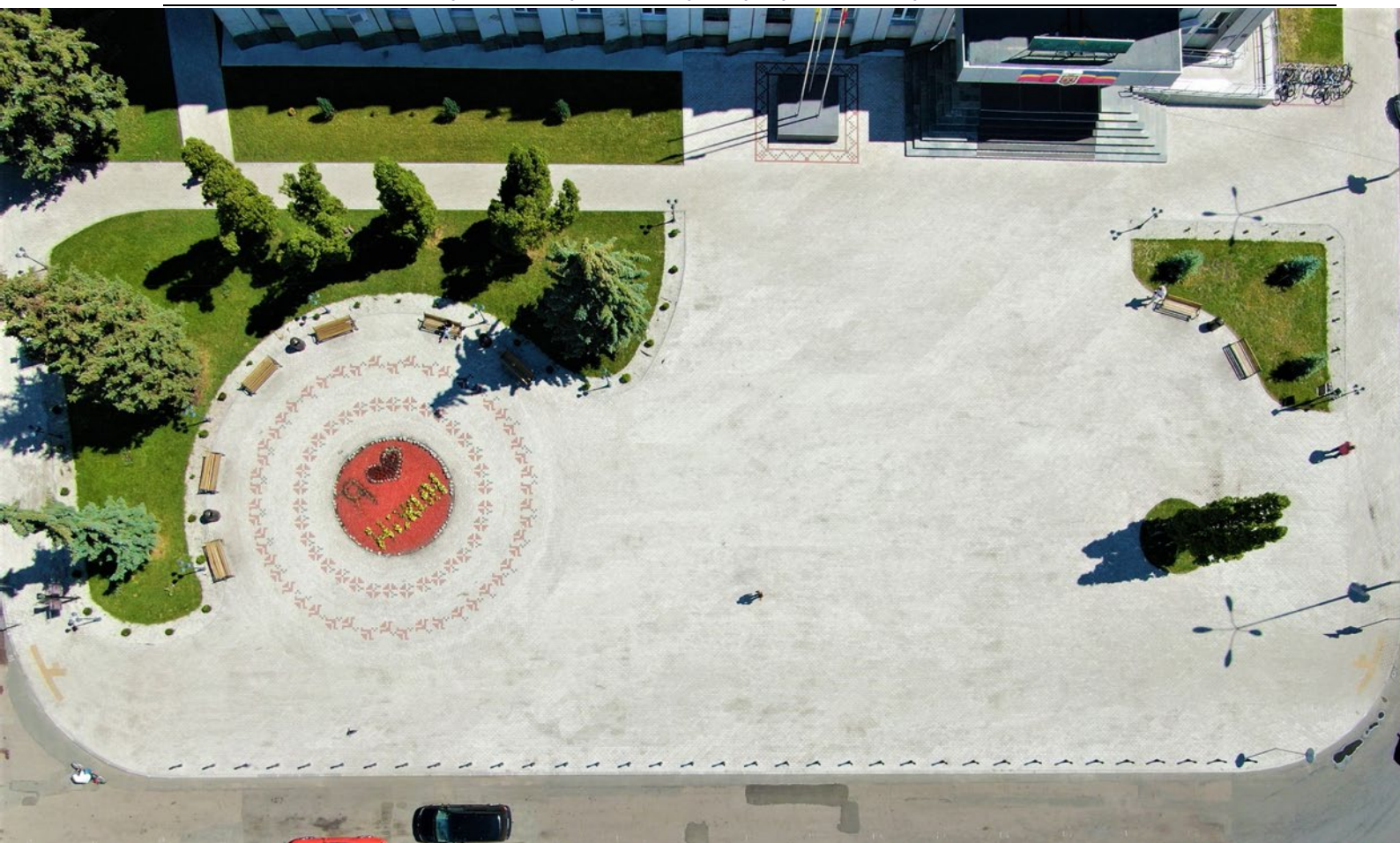
Завдання	Заходи/сфера реалізації проєктів
2.1.1. Облік, збереження та використання існуючих об'єктів історико-культурної спадщини як чинника розвитку	<ol style="list-style-type: none"> 1. Облік всіх об'єктів історико-культурної спадщини незалежно від їх значення 2. Розробка галузевої програми їхньої підтримки та збереження в туристично привабливій формі 3. Залучення приватних підприємців для організації сервісу на території туристичних об'єктів на засадах державно-приватного партнерства
2.1.2. Створення інтерактивних музейних комплексів	<ol style="list-style-type: none"> 1. Проведення археологічних розкопок у центральній частині громади зі створенням постійно діючої виставки, що презентуватиме результати розкопок і знайдені артефакти 2. Проведення ремонтно-реставраційних робіт відділу «Поштова станція» зі створенням атракційного туристичного комплексу
2.1.3. Розвиток фестивального руху та підтримка розвитку культури і мистецтва	<ol style="list-style-type: none"> 1. Організація фестивалів, ярмарок, виставок, культурно-мистецьких заходів 2. Модернізація та осучаснення музеїв та інших культурних об'єктів громади
2.1.4. Формування, облаштування та популяризація нових туристичних маршрутів	<ol style="list-style-type: none"> 1. Формування нових туристичних маршрутів на основі місцевих легенд, подій 2. Облаштування активних туристичних маршрутів: велосипедного, кінного 3. Формування галузевих туристичних маршрутів 4. Створення бази даних та популяризація об'єктів сільського та зеленого туризму
2.1.5. Сприяння створення державного історико-архітектурного заповідника «Ніжин древній»	<ol style="list-style-type: none"> 1. Підготовка документації та просування проєкту у вищих державних інституціях

Оперативна ціль 2.2. Розвиток традиційної туристичної інфраструктури

Завдання	Заходи/сфера реалізації проєктів
2.2.1. Сприяння розвитку туристично-готельного сервісу	<ol style="list-style-type: none"> 1. Співпраця влади з готельним кластером громади 2. Створення та поширення бази даних готелів та оренди квартир на веб-порталі «Ніжин туристичний» та міжнародних веб-ресурсах 3. Співпраця влади з закладами харчування у створенні унікальних автентичних гастрономічних меню
2.2.2. Облаштування зон відпочинку в населених пунктах громади, насамперед, біля водойм	<ol style="list-style-type: none"> 1. Облаштування пляжів 2. Будівництво сучасної міської набережної на р. Остер 3. Збереження та розвиток штучних водойм на території громади
2.2.3. Розширення мережі громадських вбиралень	<ol style="list-style-type: none"> 1. Облаштування сучасної громадської вбиральні в центрі Ніжина та в місцях масового скупчення людей 2. Облаштування громадських вбиралень у сільських населених пунктах громади 3. Облаштування всіх вбиралень інфраструктурою для потреб осіб з обмеженими фізичними можливостями

Оперативна ціль 2.3. Створення умов інформаційного середовища для розвитку туризму

Завдання	Заходи/сфера реалізації проєктів
2.3.1. Розширення туристично-інформаційної мережі	<ol style="list-style-type: none"> 1. Створення інформаційно-туристичного центру 2. Підготовка та поширення рекламної продукції про туристичні принади громади 3. Організація проведення прес-турів до громади 4. Створення інформаційної мережі, присвяченої культурним, туристичним та спортивним подіям
2.3.2. Створення системи зовнішньої туристичної реклами та вказівників	<ol style="list-style-type: none"> 1. Встановлення двомовних (українська, англійська) вуличних інформаційних табличок та щитів на вулицях та туристично-привабливих об'єктах 2. Створення ГІС-карти атракцій громади

СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ 3.

Покращення комфорту проживання, безпеки та довкілля громади

Ніжинська громада має велику низку переваг для проживання на її території: різні види транспортного зв'язку, близькість до Києва, чисте повітря, відсутність шкідливих підприємств, достатня кількість парків та зелених зон. Усі ці переваги у синергії з реформуванням існуючої інфраструктури шлях до створення можливостей розвитку громади. Також важливо, щоб енергоефективність та охорона довкілля йшли поряд з реконструкцією та будівництвом об'єктів інфраструктури.

З метою покращення зовнішнього вигляду громади необхідно переглянути існуючі правила та регламентуючі документи щодо будівництва та благоустрою, доповнити їх за необхідності відповідними змінами, а також забезпечити чітке дотримання та контроль виконання. Інакше Ніжин може втратити значну частину своєї потенційної привабливості. Також, є нагальна потреба в інтенсивному благоустрої парків та зелених насаджень громади, а також реабілітації та покращенні, як мінімум, значних вулиць та площ, які мають потенціал привабливості з точки зору відвідувачів, туристів та бізнесу.

Простір вулиць майже не враховує потреби пішоходів. Особливо, окремі групи користувачів потребують особливих умов для безпечного пересування

громадою. Це - люди з інвалідністю та маломобільні групи населення (особи з тимчасовими порушеннями опорно-рухового апарату, особи похилого віку, вагітні жінки, батьки й матері з дитячими візочками, діти дошкільного віку). Для таких груп населення важливим елементом комфорту є безбар'єрність.

Також в громаді досить поширений вело рух, адже громада відносно не велика і мешканці активно використовують велосипеди для пересування. Але і тут є потреби розвитку вело інфраструктури.

Тож, влаштування безбар'єрного простору для учасників пішохідного руху, маломобільних груп населення та велосипедистів є вершиною транспортної піраміди громади і стоять у першочерговості на виконання.

Негативні соціально-економічні наслідки невпорядкованості пасажирських перевезень у громаді (надмірна велика частка транспортної складової у собівартості продукції, низький рівень надання транспортних послуг, прогресуюче старіння транспортних засобів, тощо) зумовлюють необхідність вирішення цієї проблеми на рівні держави та органів місцевого самоврядування. Поліпшення мобільності громади повинно передбачати: підвищення якості транспортного обслуговування та організації роботи перевізників різних форм власності, залучення додаткових інвестицій, формування конкурентоздатного середовища, виконання соціальних обов'язків держави перед населенням, забезпечення доступності транспортних послуг для всіх верст населення, зокрема осіб з інвалідністю та маломобільних груп населення.

Обов'язково потрібно вирішити проблему з паркуванням автомобілів. Особливо це стосується центральної історичної частини громади, де відсутність або не достатня кількість парко місць негативно впливають на просторовий розвиток громади та створюють дискомфорт пішоходам.

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Стратегічна ціль 3. Покращення комфорту проживання, безпеки та довілля громади

Оперативні цілі

3.1.
Просторовий розвиток та привабливий зовнішній вигляд громади

3.2.
Модернізація комунальної інфраструктури громади

3.3.
Підвищення рівня безпеки

3.4.
Розвиток транспортної інфраструктури

3.5. Охорона довкілля, відновлення та стале використання природних ресурсів

Завдання

3.1.1.
Збереження та розвиток рекреаційних, зелених зон

3.2.1.
Реконструкція систем тепло-, водопостачання та водовідведення

3.3.1.
Запровадження відеоспостереження для всієї громади

3.4.1.
Створення парку громадського електротранспорту

3.5.1.
Модернізація системи поводження з ТПВ на території громади

3.1.2.
Покращення якості доріг та вулиць

3.2.2.
Модернізація об'єктів комунальної власності та житлового фонду з застосуванням енергозберігаючих технологій

3.3.2.
Поширення вуличного освітлення в сільських населених пунктах громади

3.4.2.
Розвиток велоінфраструктури

3.5.2.
Підвищення екологічної свідомості громади

3.1.3.
Реставрація та освітлення архітектурних пам'яток громади

3.2.3. Повне охоплення жителів громади централізованим водопостачанням та водовідведенням

3.4.3.
Впровадження безбар'єрного простору для маломобільних груп населення

3.5.3.
Розчищення русла річки Остер та водоймищ

3.1.4.
Ревіталізація історичного центру міста

3.2.4.
Підтримка розвитку генерування енергії за рахунок відновлювальних джерел

3.5.4.
Створення в громаді системи загального моніторингу її природного середовища

Оперативна ціль 3.1. Просторовий розвиток та привабливий зовнішній вигляд громади

Завдання	Заходи/сфера реалізації проєктів
3.1.1. Збереження та розвиток рекреаційних, зелених зон	<ol style="list-style-type: none"> 1. Реконструкція та влаштування парків, скверів 2. Влаштування газонів, клумб 3. Збереження існуючих зелених зон 4. Озеленення громади
3.1.2. Покращення якості доріг та вулиць	<ol style="list-style-type: none"> 1. Проведення капітального ремонту доріг 2. Облаштування твердого покриття по всіх вулицях громади 3. Реконструкція тротуарів 4. Дослідження та реорганізація небезпечних перехресть
3.1.3. Реставрація та освітлення архітектурних пам'яток громади	<ol style="list-style-type: none"> 1. Реставрація, реконструкція архітектурних пам'яток громади 2. Облаштування системи нічного освітлення на пам'ятках архітектури
3.1.4. Ревіталізація історичного центру міста	<ol style="list-style-type: none"> 1. Реконструкція площі ім. І. Франка 2. Реконструкція пішохідної вулиці Гоголівська 3. Реконструкція центральної вулиці Шевченка 4. Демонтаж з центральних вулиць тимчасових споруд

Оперативна ціль 3.2. Модернізація комунальної інфраструктури громади

Завдання	Заходи/сфера реалізації проєктів
3.2.1. Реконструкція систем тепло-, водопостачання та водовідведення	<ol style="list-style-type: none"> 1. Розробка схем модернізації системи теплопостачання громади 2. Реконструкція котелень та теплотрас 3. Реконструкція мереж водопостачання 4. Реконструкція міських очисних споруд 5. Реконструкція зливової каналізації
3.2.2. Модернізація об'єктів комунальної власності та житлового фонду з застосуванням енергозберігаючих технологій	<ol style="list-style-type: none"> 1. Сприяння створенню ОСББ в багатоквартирних будинках 2. Модернізація житлового фонду та прибудинкових територій на умовах спів фінансування 3. Проведення комплексного енергоаудиту будівель комунальної власності громади 4. Термосанація закладів освіти, медицини, культури та спорту

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

	<ol style="list-style-type: none"> Встановлення приладів обліку спожитих енергоресурсів в житловому секторі та бюджетних установах Розробка та впровадження Плану дій сталого енергетичного розвитку та клімату до 2030 року
3.2.3. Повне охоплення жителів громади централізованим водопостачанням та водовідведенням	<ol style="list-style-type: none"> Проведення інвентаризації стану всіх існуючих водойм, колодязів та водогонів Будівництво трубопроводів центральних мереж у приватному секторі
3.2.4. Підтримка розвитку генерування енергії за рахунок відновлювальних джерел	<ol style="list-style-type: none"> Реалізація пілотних проектів щодо встановлення сонячних панелей у бюджетних установах Проведення комплексної оцінки щодо використання земель під вирощування енергетичних культур Створення регіонального енергетичного центру

Оперативна ціль 3.3. Підвищення рівня безпеки

Завдання	Заходи/сфера реалізації проєктів
3.3.1. Запровадження відеоспостереження для всієї громади	<ol style="list-style-type: none"> Встановлення системи відеоспостереження у Ніжині та найбільших сільських населених пунктах громади Створення єдиного центру відеоспостереження «Безпечне місто»
3.3.2. Поширення вуличного освітлення в сільських населених пунктах громади	<ol style="list-style-type: none"> Модернізація системи зовнішнього освітлення з використанням енергозберігаючих технологій Будівництво нових ліній вуличного освітлення Впровадження сучасної автоматизованої системи для вуличного освітлення громади

Оперативна ціль 3.4. Розвиток транспортної інфраструктури

Завдання	Заходи/сфера реалізації проєктів
3.4.1. Створення парку громадського електротранспорту	<ol style="list-style-type: none"> Закупівля нових низькопідлогових електроавтобусів Впровадження автоматизованої системи оплати проїзду Програма впровадження систем GPS на транспортні засоби громадського транспорту

3.4.2. Розвиток вело-інфраструктури	<ol style="list-style-type: none"> 1. Будівництво вело мережі з облаштуванням велосипедної інфраструктури 2. Сприяння у створенні центру з велопрокату 3. Розробка та впровадження промоційної кампанії з вело руху
3.4.3. Впровадження безбар'єрного простору для маломобільних груп населення	<ol style="list-style-type: none"> 1. Розвиток пішохідного руху та пішохідних просторів 2. Влаштування пандусів в усіх об'єктах соціальної сфери та житлових будинках 3. Влаштування звуковими сигналами світлофорних об'єктів для осіб з вадами зору

Оперативна ціль 3.5. Покращення екологічної безпеки на території громади

Завдання	Заходи/сфера реалізації проектів
3.5.1. Модернізація системи поводження з ТПВ на території громади	<ol style="list-style-type: none"> 1. Організація роздільного збору ТПВ 2. Будівництва сортувально-переробного комплексу твердих побутових відходів 3. Організація системи збирання і переробки небезпечних та великогабаритних відходів
3.5.2. Підвищення екологічної свідомості громади	<ol style="list-style-type: none"> 1. Розробка та впровадження інформаційної кампанії 2. Проведення тренінгів, семінарів 3. Проведення Днів Сталої Енергії в рамках Європейської Ініціативи «Угода мерів»
3.5.3. Розчищення русла річки Остер та водоймищ	<ol style="list-style-type: none"> 1. Кооперація з іншими громадами у спільному вирішенні проблеми розчищення річки Остер 2. Розробка проекту щодо розчищення русла річки Остер на території громади
3.5.4. Створення в громаді системи загального моніторингу її природного середовища	<ol style="list-style-type: none"> 1. Встановлення на території громади сенсорів якості повітря та їх підключення до мережі Інтернет (аналог системи Syngeos) 2. Забезпечення моніторингу стану поверхневих вод (в т.ч. – водойм), питної води, ґрунтів, відходів.

СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ 4.

Розвиток соціального капіталу громади

У сучасних умовах вирішальним фактором сталого соціально-економічного розвитку будь-якої територіальної громади є кадровий (людський) потенціал, який лежить в основі соціального капіталу. Тому для Ніжинської громади питання залучення молоді та активних мешканців до вирішення проблем розвитку громади в умовах децентралізації є дуже актуальним.

Для розвитку соціального капіталу потрібно формувати відповідні умови в яких він буде генерувати. Одним із важливих показників комфортних умов житлового середовища є задоволення базових потреб людини та відповідні форми сервісів поруч з місцем проживання. Серед таких форм обслуговування: забезпеченість місцями у дошкільних та шкільних закладах, доступність закладів охорони здоров'я та спорту, задоволення потреб у товарах щоденного споживання.

Значну частину населення громади становить молодь, що в свою чергу представлена студентами. Ніжин – університетське місто зі значним потенціалом на здобуття вищої освіти. Щороку сюди приїздяють нові студенти, що в подальшому можуть стати жителями громади та висококваліфікованим трудовим ресурсом. Для цього їх потрібно забезпечити перспективними робочими місцями та комфортними умовами проживання. Такі ж умови

вибирають молоді сім'ї. Але мова йде не лише про їх втримання у громаді, а і про зацікавлення інших сімей обрати нашу громаду для проживання.

У громаді мало саме відкритих публічних просторів – доступних, комфортних, безпечних, універсальних. Ніжинській громаді бракує безпечних умов і місць для розвитку сучасного вуличного та аматорського спорту. Їх розвиток є мінімальним та хаотичним, головним чином все робиться кустарно, без будь-якого систематичного підходу. Дітям, підліткам та молодим людям бракує місць для проведення дозвілля, немає умов для змістовного дозвілля.

Розвиток громадянського суспільства є однією з найважливіших умов створення багаторівневої системи відносин між органами місцевого самоврядування та інститутами громадянського суспільства. Такий процес має базуватися на партнерстві, співробітництві у досягненні мети, всебічному забезпеченні захисту прав і свобод людини та громадянина. Налагодження системного діалогу з громадськістю, соціально значущих ефективних механізмів партнерства органів місцевого самоврядування з інститутами громадянського суспільства, забезпечення прозорості і відкритості їхньої діяльності, залучення громадян до участі в управлінні місцевими справами – усе це є забезпеченням функціонування різних моделей демократії участі, що в поєднанні з безпосередньою та представницькою демократією є умовою успішної модернізації, європейської інтеграції та сталого розвитку Ніжинської громади.

Стратегічна ціль 4. Розвиток соціального капіталу громади

Оперативні цілі

4.1. Забезпечення взаємодії влади з громадськістю

4.2. Інноваційна наука та якісна освіта

4.3. Підвищення доступності до різнопрофільного культурного середовища

4.4. Доступна медицина та соціальні послуги для всіх груп мешканців

Завдання

4.1.1. Розширення переліку, покращення якості та урізноманітнення способів надання адміністративних послуг

4.2.1. Забезпечення доступу до якісної дошкільної, позашкільної та шкільної освіти

4.3.1. Підтримка різноманітності творчих процесів у освітньо-культурному житті громади

4.4.1. Оснащення медичних закладів сучасним обладнанням і впровадження нових технологій діагностики та лікування

4.1.2. Створення нових інформаційних можливостей для комунікації влади та громадськості

4.2.2. Удосконалення системи підвищення кваліфікації працівників відповідно до потреб роботодавців та проведення профорієнтаційної роботи серед молоді

4.3.2. Модернізація та розширення спортивної інфраструктури

4.4.2. Реконструкція медичних закладів і створення комфортних умов для пацієнтів і персоналу

4.1.3. Створення сприятливих умов для розвитку та працевлаштування молоді

4.2.3. Підтримка розвитку прикладних наукових досліджень та сприяння запровадженню їх результатів

4.3.3. Створення публічних просторів різнопланового спрямування

4.4.3. Створення умов для залучення кваліфікованих спеціалістів до громади

4.1.4. Запровадження електронного врядування

4.2.4. Створення та підтримка діяльності національно-патріотичних, молодіжних і спортивних об'єднань

4.4.4. Розширення сфери надання та видів соціальних послуг

Оперативна ціль 4.1. Забезпечення взаємодії влади з громадськістю

Завдання	Заходи/сфера реалізації проектів
4.1.1. Розширення переліку, покращення якості та урізноманітнення способів надання адміністративних послуг	<ol style="list-style-type: none"> 1. Створення сучасного Центру надання адміністративних послуг 2. Створення мобільного підрозділу ЦНАП у старостинському окрузі 3. Створення єдиного кол-центру у ЦНАПі
4.1.2. Створення нових інформаційних можливостей для комунікації влади та громадськості	<ol style="list-style-type: none"> 1. Запровадження збору та аналізу даних у всіх сфер життєдіяльності громади 2. Впровадження концепції «Розумне місто» 3. Створення міського електронного реєстру жителів громади 4. Впровадження електронних сервісів для громади та бізнесу
4.1.3. Створення сприятливих умов для розвитку та працевлаштування молоді	<ol style="list-style-type: none"> 1. Розвиток міжнародного молодіжного співробітництва 2. Підвищення рівня інформованості молоді громади про можливість працевлаштування 3. Проведення відкритих ярмарків вакансій для студентів навчальних закладів спільно з центром зайнятості
4.1.4. Запровадження електронного врядування	<ol style="list-style-type: none"> 1. Запровадження системи електронного документообігу у виконавчих органах міської ради та старостинському окрузі 2. Проведення навчальних семінарів для персоналу

Оперативна ціль 4.2. Інноваційна наука та якісна освіта

Завдання	Заходи/сфера реалізації проектів
4.2.1. Забезпечення доступу до якісної дошкільної, позашкільної та шкільної освіти	<ol style="list-style-type: none"> 1. Реконструкція та використання за призначенням будівель дитячих садків, що не функціонують або передані в користування іншим організаціям 2. Підтримка розвитку альтернативних форм освіти 3. Відкриття інклюзивних груп і класів для дітей з особливими освітніми потребами у закладах освіти відповідно до потреб жителів громади
4.2.2. Удосконалення системи підвищення кваліфікації працівників	<ol style="list-style-type: none"> 1. Адаптація вищої та професійно-технічної освіти до потреб сучасного ринку праці 2. Систематичне проведення тренінгів, семінарів 3. Організація навчальних поїздок для підвищення

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

відповідно до потреб роботодавців та проведення профорієнтаційної роботи серед молоді	кваліфікації
4.2.3. Підтримка розвитку прикладних наукових досліджень та сприяння запровадженню їх результатів	<ol style="list-style-type: none"> 1. Залучення вищих навчальних закладів до розвитку економіки та ринку праці 2. Створення проекту «NizhynYouthStartup» на базі вищого навчального закладу для навчання активної молоді щодо втілення власних ідей у реальні бізнес-проекти з перспективою заснування інноваційних стартап-компаній і забезпечення їхнього сталого розвитку
4.2.4. Створення та підтримка діяльності національно-патріотичних, молодіжних і спортивних об'єднань	<ol style="list-style-type: none"> 1. Подальше створення комунальної організації «Молодіжна рада Ніжинської громади» та підтримка її діяльності 2. Надання юридичної та організаційної підтримки створенню самодіяльних національно-патріотичних, спортивних та молодіжних клубів 3. Реалізація проекту із мікро-грантів (на конкурсних засадах), спрямованих на підтримку діяльності громадських формувань

Оперативна ціль 4.3. Підвищення доступності до різнопрофільного культурного середовища

Завдання	Заходи/сфера реалізації проектів
4.3.1. Підтримка різноманітності творчих процесів у освітньо-культурному житті громади	<ol style="list-style-type: none"> 1. Постійне проведення творчих конкурсів, вечорів, вікторин 2. Оновлення існуючих творчих програм згідно з сучасними тенденціями розвитку 3. Забезпечення доступності творчих гуртків /курсів для всіх вікових категорій населення
4.3.2. Модернізація та розширення спортивної інфраструктури	<ol style="list-style-type: none"> 1. Реконструкція міського стадіону «Спартак» 2. Реконструкція спортивної зали по вул. Прилуцька, 156 3. Будівництво фізкультурно-оздоровчого комплексу з басейнами 4. Будівництво спортивних просторів для різних видів спорту 5. Впровадження програми по підтримці та стимулюванню спортивного активу громади
4.3.3. Створення публічних просторів різнопланового	<ol style="list-style-type: none"> 1. Трансформація бібліотек в мультифункціональні громадські простори 2. Розвивати наявні та облаштувати нові громадські простори як хаби для креативу, культури та

спрямування

дозвілля

Оперативна ціль 4.4. Доступна медицина та соціальні послуги для всіх груп мешканців

Завдання	Заходи/сфера реалізації проєктів
4.4.1. Оснащення медичних закладів сучасним обладнанням і впровадження нових технологій діагностики та лікування	<ol style="list-style-type: none"> 1. Забезпечення медичних закладів сучасним медичним обладнанням 2. Організація навчання працівників закладів охорони здоров'я громади 3. Запровадження електронної черги на вторинному та третинному рівнях
4.4.2. Реконструкція медичних закладів і створення комфортних умов для пацієнтів і персоналу	<ol style="list-style-type: none"> 1. Модернізація обладнання та закладів первинної медичної допомоги – амбулаторій сімейної медицини 2. Створення «Єдиного медичного містечка» шляхом реорганізації та реконструкції медичних закладів
4.4.3. Створення умов для залучення кваліфікованих спеціалістів до громади	<ol style="list-style-type: none"> 1. Подальше впровадження програми по забезпеченню приїжджих спеціалістів житлом 2. Створення сприятливих умов для їх подальшого проживання (освіта, культура, публічні простори)
4.4.4. Розширення сфери надання та видів соціальних послуг	<ol style="list-style-type: none"> 1. Протидія маргіналізації та соціальному виключенню у певних сферах життєдіяльності. 2. Підтримка внутрішньо переміщених осіб. 3. Підтримка та родин, які перебувають у кризовій ситуації. 4. Протидія домашньому насильству

7. Індикатори впливу результатів реалізації стратегії

Успішність реалізації стратегії розвитку громади визначається за допомогою індикаторів. Це параметри, за допомогою яких можна найкращим чином оцінити або виміряти очікуваний результат діяльності. В стратегії – це показники, за допомогою яких здійснюється моніторинг та визначається рівень прогресу щодо виконання бачення, стратегічних та операційних цілей, завдань (проектів) та досягнення очікуваних результатів. Індикатори описують досягнуті результати в вимірюваних величинах.

Загальні вимоги до індикаторів що застосовуються такі: ідентичність (зрозумілий та не двозначний); доступність (розумна вартість); доречність (має відповідати предмету розгляду та бути тісно пов'язаний із цілями, що відслідковуються); адекватність (абезпечує достатню основу для оцінки діяльності); контрольованість (підлягає незалежній перевірці).

Джерело для розробки системи індикаторів – набір доступних для громади офіційних статистичних даних, а також власні документи.

В стратегії застосовуються кілька типів індикаторів. Насамперед, кількісні та якісні індикатори:

кількісні (статистичні) – показники, що мають кількісний вираз і позначаються такими формулюваннями, як число, частота, відсоток, частка тощо. Кількісними індикаторами можна описати, наприклад: частоту зустрічей та чисельність учасників, рівень зростання економіки, рівень цін тощо.

якісні – показники, що не мають кількісного виразу й позначаються такими формулюваннями: наявність, відповідність, якість, ступінь, рівень, задоволеність, обізнаність тощо. Наприклад, ставлення зацікавлених сторін і споживачів до того чи іншого факту, рівень їхнього задоволення, здатність до прийняття рішення та самооцінки, зміна поведінки тощо (скажімо, збільшення довіри людей до влади – як часто люди звертаються до неї, яким чином і з якими питаннями)

Також застосовуються прямі та непрямі індикатори:

прямі – застосовуються в тому разі, якщо ми можемо безпосередньо помітити та спостерігати зміни, яких прагнемо;

непрямі – використовуються замість прямих лише в тому випадку, коли досягнення результатів (зміни) не можна зафіксувати та виміряти безпосередньо; коли вартість вимірів надто дорога; коли виміряти можна, але лише значно пізніше після завершення проекту.

Перевага віддається прямим індикаторам як більш точним.

Для моніторингу результатів, як правило, використовується кілька індикаторів (два – три, рідше – більше). Запропоновані індикатори відображають інтереси різних зацікавлених сторін. Крім того, запропонована система моніторингу передає можливість перегляду індикаторів – в разі виникнення такої необхідності.

Індикатори підбрані таким чином, аби вони відображали зміни що відбуваються в процесі реалізації стратегії та досягнуті конкретні результати. На етапі моніторингу та оцінки використовуватимуться такі види показників:

Стратегічна ціль	Індикатори	Одиниця виміру
1. Створення сприятливих умов для розвитку бізнесу, промисловості та залучення інвестицій	<ol style="list-style-type: none"> 1. обсяги фактичних доходів місцевого бюджету на одного мешканця 2. обсяги фактичних видатків місцевого бюджету на одного мешканця 3. кількість підприємств, що реалізують інноваційну продукцію 4. чисельність суб'єктів підприємницької діяльності 5. частка підприємців у загальній чисельності зайнятого населення 6. чисельність найманих працівників 7. рівень зайнятості населення 8. середня місячна заробітна плата 9. середній наявний дохід 10. обсяг інвестицій в основний капітал 11. загальний обсяг експорту 12. кількість новостворених робочих місць на підприємствах громади 	<p>тис грн</p> <p>тис грн</p> <p>одиниць</p> <p>одиниць</p> <p>одиниць на 10 тис. осіб населення</p> <p>тис. осіб</p> <p>% економічно активного населення</p> <p>тис грн</p> <p>тис грн</p> <p>млн грн</p> <p>тис дол США на одну особу</p> <p>одиниць</p>
2. Розвиток туристичного потенціалу громади	<ol style="list-style-type: none"> 1. кількість внутрішніх та іноземних туристів, що відвідали громаду 2. кількість туристів на рік 3. кількість проведених у місті фестивалів, конкурсів 4. кількість учасників проведених конкурсів і фестивалів 5. кількість місць у готелях, хостелах, мотелях тощо 6. кількість відвідувачів театрів, музеїв тощо 	<p>тис. осіб</p> <p>тис. осіб</p> <p>одиниць</p> <p>тис. осіб</p> <p>одиниць</p> <p>тис. осіб</p>
3. Покращення комфорту проживання, безпеки та довкілля громади	<ol style="list-style-type: none"> 1. обсяг введеного до експлуатації житла 2. кількість об'єктів соціально-побутового призначення 3. кількість місць для паркування автомобілів 4. обсяг пасажирських перевезень міським електротранспортом 5. частка маршрутних автобусів зі строком експлуатації понад нормативний 6. протяжність вело доріжок 7. кількість влаштованих пішохідних переходів 8. рівень втрати тепла у системі тепlopостачання 9. рівень втрати води у системі водopостачання 10. питома вага побутових відходів, які переробляються 11. показник забрудненості атмосферного повітря 12. показник забрудненості води 	<p>тис. м2</p> <p>одиниць</p> <p>одиниць</p> <p>тис. осіб %</p> <p>км</p> <p>одиниць</p> <p>%</p> <p>%</p> <p>%</p> <p>тис. т</p> <p>тис. т</p>

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

	13. вартість енергетичних послуг у відсотках від доходів населення 14. площа теплоізованих зовнішніх стін будівель 15. питома вага природного газу та іншого вуглеводного палива для потреб теплогенерації 16. встановлена потужність світлодіодних ламп для вуличного освітлення 17. коефіцієнт корисної дії міських котелень обсяг використання вторинних енергоресурсів у бюджетній та житловій сферах міста 18. кількість оновлених парків, скверів, зелених зон, зон біля водойм 19. кількість встановлених відеокамер на вулицях громади	% тис. м ² % кВт % шт шт
4. Розвиток соціального капіталу громади	1. кількість сервісів е-врядування в міській раді 2. кількість громадських організацій 3. кількість учасників волонтерських заходів кількість громадських рад, які взаємодіють із місцевими органами влади 4. кількість відкритих ЦНАПів 5. питома вага адміністративних послуг, які надаються в електронному вигляді 6. час, витрачений на отримання адміністративної послуги. 7. кількість стипендій для обдарованих дітей та молоді 8. кількість відкритих дошкільних закладів 9. кількість студентів вузів 10. кількість переможців всеукраїнських та міжнародних учнівських та студентських олімпіад, наукових конкурсів 11. якісні результати ЗНО 12. кількість реконструйованих медичних закладів 13. кількість модернізованих та побудованих спортивних об'єктів 14. обсяг житлової площі для кваліфікованих спеціалістів	одиниць одиниць тис. осіб одиниць % годин осіб одиниць тис. осіб осіб % одиниць одиниць км ²

Стратегічна ціль 1: Створення сприятливих умов для розвитку бізнесу, промисловості та залучення інвестицій

Результат (продукт)	Початкова вартість індикатора	Індикатор результату	Цільова вартість індикатора	Джерела підтвердження показників
Оперативна ціль 1.1. Розвиток МСП				
1.1.1. Бізнес залучено до ухвалення управлінських рішень міської ради	17	Кількість практик регування міської влади на рекомендації бізнесу	25	Дані об'єднань підприємців
	2	Працюючі бізнес-асоціації, підприємницькі об'єднання	3	Дані державного реєстратора
1.1.2. Бізнес-середовище сприяє розвитку МСП серед різних груп жителів	0	Працюючі об'єкти інфраструктурної підтримки МСП	1	Річний звіт міського голови
	0	Ступінь використання М-тесту для забезпечення виконання принципу «спочатку думай про мале»	3	Дані профільного міністерства
	13%	Рівень позитивного сприйняття підприємницької діяльності мешканцями громади	20%	Результати соціологічного опитування
1.1.3. Доступ до ресурсів для суб'єктів МСП мешканців та мешканок став ширшим		Обсяги фінансових ресурсів, що використовуються МСП на території громади		Дані ДФС
	80%	Рівень забезпеченості МСП трудовими ресурсами	90%	Дані Центру зайнятості та об'єднань підприємців
	1 місяць	Середній показник часу, необхідний суб'єкту МСП для: підключення до інженерних мереж/доступу до вільних земельних ділянок/доступу до виробничих приміщень	2 тижні	Дані підприємців
Оперативна ціль 1.2. Залучення інвестицій в розвиток пріоритетних галузей промисловості				
1.2.1. Генеральні плани населених пунктів та комплексний просторовий план розроблені	3	Кількість розроблених та затверджених генеральних планів населених пунктів із зонінгом	6	Генеральні плани населених пунктів

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Результат (продукт)	Початкова вартість індикатора	Індикатор результату	Цільова вартість індикатора	Джерела підтвердження показників
	0	Наявність комплексного просторового плану громади	1	Комплексний просторовий план громади
1.2.2. Інвестиційні пропозиції громади, в т.ч. «зелені, підготовлені та поширені	0	Кількість майданчиків пріоритетного інвестиційного розвитку громади з визначеною спеціалізацією	3	Річний звіт міського голови
	0	Наявність «банку» інвестиційних пропозицій для залучення екологічного виробництва	1	Сформовані та оприлюднені інвестиційні пропозиції
	0	Наявність інвестиційної інтерактивної мапи	1	Інвестиційна інтерактивна мапа
	1	Кількість маркетингових матеріалів про інвестиційний потенціал громади на українській та англійській мовах	3	Річний звіт міського голови
1.2.3. Громада збільшила використання свого логістичного потенціалу	0	Кількість логістичних майданчиків у промисловій зоні Ніжина	1	Дані ДФС
	0	Наявність логістичного центру («сухого порту»)	1	Дані профільного міністерства
Оперативна ціль 1.3. Зовнішнє позиціонування та маркетинг громади				
1.3.1. Маркетингова стратегія громади розроблена, а її унікальність популяризована	0	Наявність маркетингової стратегії громади	1	Маркетингова стратегія громади
	0	Наявність бренд-бук громади	1	Рішення сесії міської ради
	30%	% місцевої продукції, де використовується брендбук громади	80%	Дані моніторингу міської ради
	0	Кількість промо-роликів та інших електронних візуалізацій про Ніжинську громаду	2	Дані моніторингу Інтернет-ресурсів
1.3.2. Місцеві підприємці збільшили свою присутність на зовнішніх ринках та вийшли на нові		Рівень експортного потенціалу громади		Дані моніторингу міської ради
		Обсяги продаж місцевої продукції за		Дані ДФС

Результат (продукт)	Початкова вартість індикатора	Індикатор результату	Цільова вартість індикатора	Джерела підтвердження показників
		межами Чернігівської області		
Оперативна ціль 1.4. Розвиток сільських територій				
1.4.1. Дрібні домогосподарства використовують сучасні аграрні технології	0	Наявність консультативно-дорадчої служби для дрібних товаровиробників при ЦНАПі	1	Звіт ЦНАПу
	30 га	Площі, задіяні для ведення тепличного господарства	50 га	Дані моніторингу міської ради
	20	Кількість новітніх аграрних технологій, що застосовуються дрібним домогосподарствами	35	Дані моніторингу міської ради
1.4.2. Зони відпочинку, спорту та атракційні створені для різних груп мешканців та працюють	1	Кількість місцевостей біля водойм та в лісі, що облаштовані для організованого відпочинку та занять спортом	4	Дані земельного відділу міської ради
	0	Наявний Будинок милосердя для мешканців громади, які потребують опіки	1	Звіт міського голови
	0	Кількість атракційних парків із використанням місцевих та міжнародних брендів	1	Дані земельного відділу міської ради
1.4.3. Реалізовані місцеві ініціативи активізації мешканців та тмешканок із розвитку сільських територій	7	Кількість підтриманих міською радою локальних проєктів із благоустрою території та розвитку її інженерної інфраструктури	15	Договори з закупівель матеріалів, акти виконаних робіт
	2	Кількість популяризованих місцевих брендів	5	Дані моніторингу Інтернет

Стратегічна ціль 2. Розвиток туристичного потенціалу громади

Індикатори продукту	Початкова вартість індикатора	Індикатор результату	Цільова вартість індикатора	Джерела підтвердження показників
Оперативна ціль 2.1. Ефективне використання наявних туристичних можливостей та створення нових туристичних продуктів				
2.1.1. Існуючі об`єкти історико-культурної спадщини обліковані, збережені та відіграють	0%	% облікованих об`єктів історико-культурної спадщини (від наявних)	10%	Дані профільного відділу міської ради

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Індикатори продукту	Початкова вартість індикатора	Індикатор результату	Цільова вартість індикатора	Джерела підтвердження показників
роль чинника розвитку в економіці громади	0	Кількість галузевих програм громади, що спрямовані на збереження об'єктів історико-культурної спадщини в привабливому виді	1	Реєстр галузевих програм громади
	12	Кількість суб'єктів підприємницької діяльності, які залучені до надання послуг на території туристичних об'єктів	23	Дані профільного відділу міської ради
2.1.2. Створено та працюють інтерактивні музейні комплекси	5	Кількість проведених археологічних розкопок	8	Дані археологічної інспекції
	0	Наявність постійно діючої виставки, що презентуватиме результати розкопок і знайдені артефакти	1	Постійно діюча виставка
	0	Наявність інтерактивного комплексу «Поштова станція»	1	Акти виконаних робіт
2.1.3. Організовані фестивалі для різних груп мешканців та інші культурно-мистецькі, міжкультурні заходи, модернізовані музеї	15	Кількість організованих протягом року фестивалів, ярмарок, виставок, культурно-мистецьких заходів	26	Дані профільного відділу міської ради
	8%	% модернізованих (або створених наново) об'єктів сфери культури громади (від наявних)	19%	Акти виконаних робіт та уговор на закупілю товарів
2.1.4. Нові туристичні маршрути сформовані, облаштовані, а інформація про них поширена wśród серед жителів та туристів	15	Кількість сформованих та облаштованих традиційних маршрутів	21	Дані профільного відділу міської ради
	1	Кількість сформованих та облаштованих активних маршрутів (на велосипедах, конях...)	3	Дані профільного відділу міської ради
	0	Кількість повідомлень про нові туристичні маршрути в мережі Інтернет протягом року	5	Дані моніторингу мережі Інтернет

Індикатори продукту	Початкова вартість індикатора	Індикатор результату	Цільова вартість індикатора	Джерела підтвердження показників
2.1.5. Створено заповідник «Ніжин древній» (або під іншою назвою)	0	Наявність пакету документації заповідника «Ніжин древній»	1	Пакет документації заповідника «Ніжин древній»
	0	Наявність заповідника «Ніжин древній»	1	Рішення компетентного органу державної влади про створення заповідника
Оперативна ціль 2.2. Розвиток традиційної туристичної інфраструктури				
2.2.1. Сформовано туристично-готельний кластер громади	0	Наявність бази даних готелів та оренди квартир на веб-порталі «Ніжин туристичний» та міжнародних веб-ресурсах	1	Моніторинг мережі Інтернет
	0	Кількість суб'єктів туристично-готельного, що узгоджують свою діяльність в рамках відповідного кластеру	18	Дані підприємців (заяви, меморандуми ...)
	1	Кількість унікальних та автентичних гастрономічних меню, що запроваджені в закладах харчування громади	3	Дані моніторингу міської ради
2.2.2. Місця відпочинку для мешканців та мешканок біля водойм облаштовані	0	Кількість облаштованих зон відпочинку біля водойм	3	Акти виконаних робіт
	0	Наявність сучасної міської набережної на р. Остер	1	Акти виконаних робіт
	0	Кількість штучних водойм на теренах громади	1	Дані басейнового управління
2.2.3. Мережа громадських вбиралень збільшена	2	Кількість нових чи капітально відремонтованих вбиралень	4	Акти виконаних робіт
	0	Кількість вбиралень, де є облаштування для осіб із обмеженими фізичними можливостями	2	Дані моніторингу міської ради

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Індикатори продукту	Початкова вартість індикатора	Індикатор результату	Цільова вартість індикатора	Джерела підтвердження показників
Оперативна ціль 2.3. Створення умов інформаційного середовища для розвитку туризму				
2.3.1. Туристично-інформаційна мережа розширена	0	Наявність туристично-інформаційного центру	1	Туристично-інформаційний центр
	8	Кількість назв туристично-інформаційної продукції протягом року	15	Дані профільного відділу міської ради
	3	Кількість прес-турів до громади протягом року	5	Моніторинг інформаційних ресурсів
2.3.2. Створено систему зовнішньої туристичної реклами та вказівників	180	Кількість двомовних (українська, англійська) вуличних інформаційних табличок та щитів	200	Дані профільного відділу міської ради
	0	Наявність ГС-карти атракцій громади	1	Моніторинг Інтернет

Стратегічна ціль 3: Покращення комфорту проживання, безпеки та довкілля громади

Індикатори продукту	Початкова вартість індикатора	Індикатор результату	Цільова вартість індикатора	Джерела підтвердження показників
Оперативна ціль 3.1. Просторовий розвиток та привабливий зовнішній вигляд громади				
3.1.1. Рекреаційні зони збережені та збільшені	9,9%	% площ рекреаційних зон до площі м. Ніжин	15%	Дані комунальних підприємств громади
	3	Кількість реконструйованих або створених заново парків, скверів	5	Дані комунальних підприємств громади
3.1.2. Відремонтовані ділянки доріг та вулиць	30%	% доріг, вулиць та тротуарів, що відповідають сучасним технічним вимогам	55%	Акти виконаних робіт
3.1.3. Відреставровані та освітлені архітектурні пам'ятки громади	2	Кількість реконструйованих та реставрованих пам'яток громади	4	Акти виконаних робіт
	2	% пам'яток громади з нічним освітленням	6	Акти виконаних робіт
3.1.4. Ревіталізований історичний центр міста	0%	% ревіталізованих вулиць та площ в	50%	Акти виконаних

Індикатори продукту	Початкова вартість індикатора	Індикатор результату	Цільова вартість індикатора	Джерела підтвердження показників
		історичному центрі міста		робіт
Операційна ціль 3.2. Модернізація комунальної інфраструктури громади				
3.2.1. Системи водопостачання та водовідведення реконструйовані	6	Кількість реконструйованих котелень	17	Акти виконаних робіт
	10%	% відремонтованих теплотрас	40%	Акти виконаних робіт
	15%	Довжина реконструйованих та нових мереж водопостачання	35%	Акти виконаних робіт
	0 км.	Довжина реконструйованих та нових мереж водовідведення	1400 м.	Акти виконаних робіт
	1	Наявність реконструйованих міських очисних споруд	2	Акти виконаних робіт
	1,6 км.	Довжина зливної каналізації	4 км.	Акти виконаних робіт
3.2.2. Об`єкти комунальної власності модернізовані з застосуванням енергозберігаючих технологій	7	Кількість ОСББ, задіяних у програмах термомодернізації будинків	11	Дані профільного структурного підрозділу міської ради
	5%	% будівель комунальної власності, де проведено комплексний енергоаудит	20%	Дані профільного структурного підрозділу міської ради
	11%	% приміщень закладів освіти, медицини, культури та спорту, де відбулася термосанація	30%	Дані моніторингу міської ради
	25%	% приміщень в громаді всіх форм власності, де встановлені лічильники	48%	Дані підприємств, що надають послуги з теплопостачання
3.2.3. Мешканці садибної частини забудови Ніжина охоплені централізованим		Протяжність побудованих водогонів		Акти виконаних робіт
		% мешканців садиб, що охоплені		Дані спеціалізовані

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Індикатори продукту	Початкова вартість індикатора	Індикатор результату	Цільова вартість індикатора	Джерела підтвердження показників
водопостачанням		послугами з централізованого водопостачання		ого комунального підприємства міської ради
3.2.4. Збільшення генерування енергії за рахунок відновлювальних джерел	0	Кількість встановлених сонячних батарей та інших джерел відновлювальної енергії	3	Акти виконаних робіт
	0	Наявність у Ніжині енергетичного центру	1	Енергетичний центр у Ніжині
Операційна ціль 3.3. Підвищення рівня безпеки				
3.3.1. В громаді створено та працює централізована система відеоспостереження	57	Кількість відеокамер, що встановлені в населених пунктах громади	80	Договори на придбання відеокамер, акти виконаних робіт
	0	Наявний єдиний центр відеоспостереження	1	Єдиний центр відеоспостереження
3.3.2. Освітлені вулиці сільських населених пунктів	30%	% освітлених вулиць у селах	100%	Акти виконаних робіт
	0	Наявність сучасної автоматизованої системи управління вуличним освітленням громади	1	Звіт профільного відділу міської ради
Операційна ціль 3.4. Розвиток транспортної інфраструктури				
3.4.1. Створений та діє парк електротранспорту громади	0	Кількість придбаних електробусів	5	Договори та накладані на придбання електробусів
	0	Наявність системи управління рухом електробусів	1	Звіт профільного відділу міської ради
3.4.2. Створено велоінфраструктуру громади	0	Протяжність велодоріжок	2,2 км.	Акти виконаних робіт
	0	Наявність вело прокату	1	Звіт профільного відділу міської ради

Індикатори продукту	Початкова вартість індикатора	Індикатор результату	Цільова вартість індикатора	Джерела підтвердження показників
	0	Кількість станції з обслуговування велосипедів	3	Дані моніторингу міської ради
3.4.3. Для маломобільних груп створено безбар'єрний простір	73%	% будинків соціально-гуманітарної сфери та багатоквартирних (комунальної власності), що оснащені пандусами	100%	Акти виконаних робіт
	1	% світлофорних об'єктів, що обладнані звуковими сигналами для осіб із вадами зору	3	Звіт профільного відділу міської ради

Операційна ціль 3.5. Охорона довкілля, відновлення та стале використання природних ресурсів

3.5.1. Модернізована система поводження з ТВП на території громади	0	Наявність системи роздільного збору ТВП	1	Звіт профільного відділу міської ради
	0	Наявність сортувально-переробного комплексу ТВП	1	Акти виконаних робіт та введення до експлуатації
	0	Наявність системи збирання та переробки небезпечних та великогабаритних відходів	1	Звіт профільного відділу міської ради
3.5.2. Відповідальне ставлення мешканців і мешканок громади до довкілля	300	Чисельність мешканців громади, які залучені до діяльності з захисту довкілля	1500	Моніторинг міської ради
	15	Кількість проведених комунікативних заходів із питань екології	25	Звіт профільного відділу міської ради
3.5.3. Русло річки Остер та інші водойми громади розчищені	0	Кількість розроблених пакетів документів, що необхідні для проведення робіт із очистки водойм	3	Пакети відповідних документів
	0 га.	Розчищена площа водойм	9 га.	Акти виконаних робіт

Стратегічна ціль 4: Розвиток соціального капіталу громади

Індикатори продукту	Початкова вартість індикатора	Індикатор результату	Цільова вартість індикатора	Джерела підтвердження показників
---------------------	-------------------------------	----------------------	-----------------------------	----------------------------------

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Індикатори продукту	Початкова вартість індикатора	Індикатор результату	Цільова вартість індикатора	Джерела підтвердження показників
Оперативна ціль 4.1. Забезпечення взаємодії влади з громадськістю				
4.1.1. Всі групи мешканці громади мають швидкий доступ до адміністративних послуг, а їх перелік розширено	17	Кількість назв адміністративних послуг що надаються	25	Звіт ЦНАПу
	17	Кількість адміністративних послуг, що надаються протягом року	25	Звіт ЦНАПу
	5%	% адміністративних послуг, що надаються дистанційно	20%	Звіт ЦНАПу
4.1.2. В громаді з`явилися нові можливості для комунікації влади та громадськості	0	Кількість новаційних форм спілкування влади та громадськості	3	Звіт профільного структурного підрозділу міської ради
	0	Кількість електронних сервісів для громади та бізнесу	2	Звіт профільного структурного підрозділу міської ради
	0	Наявність міського електронного реєстру мешканців громади	1	Звіт профільного структурного підрозділу міської ради
4.1.3. Молодь громади отримала нові можливості для працевлаштування	3	Кількість спеціалізованих навчань, організованих для працевлаштування молоді	10	Інформація відділу освіти міської ради та Центру зайнятості
	1	Кількість ярмарок вакансій, що проводиться для молоді протягом року	4	Інформація відділу освіти міської ради та Центру зайнятості
4.1.4. Працююч система електронного врядування	0	Діюча система електронного врядування в громаді	1	Звіт профільного структурного підрозділу міської ради
	10%	% службовців міській ради, які оволоділи технологією електронного врядування	100%	Звіт профільного структурного підрозділу міської ради
Операційна ціль 4.2. Інноваційна наука та якісна освіта				

Індикатори продукту	Початкова вартість індикатора	Індикатор результату	Цільова вартість індикатора	Джерела підтвердження показників
4.2.1. Доступ до якісної дошкільної, шкільної та позашкільної освіти забезпечено для різних груп мешканців та мешканок	80%	% охоплення дітей дошкільною освітою	100%	Інформація відділу освіти міської ради
	30%	% охоплення дітей позашкільною освітою	40%	Інформація відділу освіти міської ради
	43%	Рівень задоволеності від надання послуг дошкільної/шкільної/позашкільної освіти	49%	Дані соціологічного дослідження
	51	Кількість інклюзивних груп і класів	56	Інформація відділу освіти міської ради
4.2.2. Система підвищення кваліфікації відповідає вимогам ринку праці	600	Кількість учасників семінарів, тренінгів протягом року	800	Інформація відділу освіти міської ради та Центру зайнятості
	234	Кількість працевлаштованих завдяки профорієнтаційній роботі	500	Інформація відділу освіти міської ради та Центру зайнятості
4.2.3. Реалізовані та запроваджені прикладні наукові дослідження	78	Кількість прикладних наукових досліджень	120	Інформація відділу освіти міської ради
	0	Наявність проекту «NizhynYouthStartup» на базі вищого навчального закладу	1	Інформація відділу освіти міської ради
4.2.4. На теренах громади діють численні національно-патріотичні, молодіжні та спортивні об'єднання	16	Кількість національно-патріотичних, молодіжних та спортивних об'єднань	18	Дані державного реєстратора
	1	Кількість мікрогрантів, спрямований на підтримку громадських формувань	3	Міський бюджет
Операційна ціль 4.3. Підвищення доступності до різнопрофільного культурного середовища				
4.3.1. Урізноманітнення творчих процесів в освітньо-культурному житті громади включно мультикультурне суспільство громади	21	Кількість конкурсів, творчих вечорів, вікторин, що проводяться протягом року	35	Звіт профільного структурного підрозділу міської ради
	3%	% мешканців громади, які залучені до творчих гуртків	10%	Звіт профільного структурного підрозділу міської ради

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Індикатори продукту	Початкова вартість індикатора	Індикатор результату	Цільова вартість індикатора	Джерела підтвердження показників
4.3.2. Спортивна інфраструктура для різних вікових груп мешканців та мешканок модернізована та розширена	0	Реконструйований міський стадіон «Спартак»	1	Акти виконаних робіт
	0	Реконструйована спортивна зала по вул. Прилуцька, 156	1	Акти виконаних робіт
	0	Новий фізкультурно-оздоровчий комплекс із басейном	1	Акти виконаних робіт
	3	Кількість нових спортивних просторів для різних видів спорту на теренах громади	11	Звіт профільного структурного підрозділу міської ради
4.3.3. На теренах громади створені публічні простори dla różnych grup mieszkanek i mieszkańców	2	Кількість бібліотек, що трансформовані в мультифункціональні громадські простори	4	Звіт профільного структурного підрозділу міської ради
	1	Кількість нових громадських просторів для креативу, культури та дозвілля	4	Звіт профільного структурного підрозділу міської ради
Операційна ціль 4.4. Доступна медицина				
4.4.1. Заклади охорони здоров'я оснащені новим обладнанням для діагностики та лікування	40%	% нового обладнання в медичних закладах	65%	Договори, рахунки, накладні
	1	Наявність електронної черги на вторинному та третинному рівнях	1	Звіт профільного структурного підрозділу міської ради
4.4.2. Реконструйовані медичні заклади з комфортними умовами для пацієнтів та персоналу	5	Кількість закладів первинної медицини, що реконструйовані	10	Акти виконаних робіт
	1	Наявність сучасного «Єдиного медичного містечка» для «воринки» та «третинки»	1	Річні звіти міського голови
4.4.3. До громади залучені кваліфіковані спеціалісти	5	Кількість залучених кваліфікованих медичних працівників	20	Річні звіти міського голови
	2	Кількість квартир, наданих для лікарів	5	Річні звіти міського голови
4.4.4. Сфера надання соціальних послуг розширена, а її види збільшені	???	Кількість нових соціальних послуг та дотичних до них, що запроваджені	????	Первинні документи про надання послуг

8. Взаємозв'язки між стратегією розвитку громади та іншими стратегічними документами

Стратегія розвитку Ніжинської територіальної громади до 2027 року враховує основні положення Державної стратегії регіонального розвитку на 2021–2027 роки (затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 05.08.2020 № 695), узгоджується зі стратегією розвитку Чернігівської області на період до 2027 року (затверджена рішенням двадцять першої сесії обласної ради сьомого скликання 18.12.2019 № 4-21/VII зі змінами, внесеними 28.10.2020 № 43-25/VII), відповідає планам їх реалізації та економічним, соціальним, екологічним, інфраструктурним, територіальним й іншим аспектам розвитку громади.

Узгодженість із Державною стратегією регіонального розвитку

Державна стратегія регіонального розвитку на 2021–2027 рр. включає три Стратегічні цілі:

1. Формування згуртованої держави в соціальному, гуманітарному, економічному, екологічному, безпековому та просторовому вимірах.
2. Підвищення рівня конкурентоспроможності регіонів.
3. Розбудова ефективного багаторівневого врядування.

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

В усіх зазначених випадках спостерігається повне (понад 50% оперативних цілей) або часткове (менше 50% оперативних цілей) співпадіння зі змістом цілей Стратегії розвитку Ніжинської територіальної громади до 2027 року.

Стратегічна ціль № 1 «Створення сприятливих умов для розвитку бізнесу, промисловості та залучення інвестицій» прямо співвідноситься з ціллю № 2 та частково з №1, № 3 державної стратегії.

Стратегічна ціль 2 «Розвиток туристичного потенціалу громади» Стратегії Ніжинської територіальної громади частково кореспондується з цілями № 1 та 2 2 Державної стратегії.

Стратегічна ціль № 3. «Покращення комфорту проживання, безпеки та довкілля громади» прямо кореспондується з ціллю № 1 державної стратегії.

Стратегічна ціль № 4 «Розвиток соціального капіталу громади» частково кореспондується з усіма з усіма трьома цілями державної стратегії.

Узгодженість зі Стратегією розвитку Чернігівської області

Стратегії розвитку Чернігівської області на період до 2027 р. включає п`ять стратегічних цілей:

1. Розвиток людського потенціалу.
2. Комфортні та безпечні умови для життя.
3. Підвищення конкурентоспроможності регіональної економіки.
4. Прискорений інноваційний розвиток пріоритетних сфер економічної діяльності.
5. Ефективне багаторівневе врядування та управління територіальним розвитком.

Стратегія розвитку Ніжинської територіальної громади безпосередньо спирається на вимоги Стратегії розвитку Чернігівської області на період до 2027 р., вона містить відповідні зазначеному документу цілі – стратегічні та оперативні, а також завдання, що передбачають спільні дії центральних та місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування. Водночас Стратегія розвитку Линовицької територіальної громади враховує унікальність громади та її потреби в розвитку, отже містить власні цілі та завдання розвитку громади. Це наочно видно з такої таблиці:

Таблиця № 2. Узгодженість стратегічних цілей Стратегії розвитку ніжинської громади із цілями Стратегії розвитку Чернігівської області на період до 2027 р.

Стратегічні цілі (область)	Стратегічні цілі Ніжинської територіальної громади			
	Створення сприятливих умов для розвитку	Розвиток туристичного потенціалу	Покращення комфорту проживання,	Розвиток соціального капіталу

	бізнесу, промисловості та залучення інвестицій	громади	безпеки та довкілля громади	громади
1. Розвиток людського потенціалу	x	x	x	X
2. Комфортні та безпечні умови для життя	x	X	X	x
3. Підвищення конкурентоспроможності регіональної економіки	X	X	x	x
4. Прискорений інноваційний розвиток пріоритетних сфер економічної діяльності	X	X		x
5. Ефективне багаторівневе врядування та управління територіальним розвитком	x	X	x	x

Таким чином стратегічна ціль 1 «Створення сприятливих умов для розвитку бізнесу, промисловості та залучення інвестицій» прямо кореспондується з цілями №2 та № 3 бласної стратегії, опосередковано - №1, 4, 5.

Стратегічна ціль 2 «Розвиток туристичного потенціалу громади» прямо кореспондується з цілями № 2, 3, 4 обласної стратегії, опосередковано - № 1 та 5.

Стратегічна ціль 3 «Покращення комфорту проживання, безпеки та довкілля громади» прямо кореспондується з ціллю № 2 бласної стратегії, опосередковано – з № 1, 3, 5.

Стратегічна ціль 4 «Розвиток соціального капіталу громади» безпосередньо пов`язана з ціллю №1 обласної стратегії, опосередковано - №2, 3, 4, 5.

Щодо оперативних цілей, то спостерігається співпадіння у понад 50% випадках між цілями Стратегії Линовицької територіальної громади та Чернігівської області. В цілому співвідношення між ними відображено у таблиці:

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Оперативні цілі Стратегії Чернігівської області	Оперативні цілі Стратегії розвитку Ніжинської територіальної громади															
	1.1. Розвиток МСП	1.2. Залучення інвестицій в розвиток пріоритетних галузей промисловості	1.3. Зовнішнє позиціонування та маркетинг громади	1.4. Розвитк сільських територій	2.1. Ефективне використання наявних туристичних можливостей та створення нових якісних туристичних продуктів	2.2. Розвиток традиційної туристичної інфраструктури	2.3. Створення умов інформаційного середовища для розвитку туризму	3.1. Просторовий розвиток та привабливий зовнішній вигляд громад	3.2. Модернізація комунальної інфраструктури громади	3.3. Підвищення рівня безпеки	3.4. Розвиток транспортної інфраструктури	3.5. Охорона довкілля, відновлення та стале використання природних ресурсів	4.1. Забезпечення взаємодії влади з громадськістю	4.2. Інноваційна наука та якісна освіта	4.3. Підвищення доступності до різнопрофільного культурного сепеловиша	4.4. Доступна медицина
1.1. Забезпечення умов для отримання якісної освіти	x	x		x	x		x			x			x	x	x	
1.2. Створення умов для підтримки та формування здорового населення				x				x	x	x		x	x	x		x
1.3. Розвиток сфери культури і мистецтв та збереження історико-культурної спадщини	x		x		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	
1.4. Забезпечення соціального захисту населення та гендерної рівності				x					x	x	x		x		x	x
1.5. Підвищення якості та конкурентоспроможності людських ресурсів	x	x	x	x	x								x	x	x	x
2.1. Розвиток транспортної інфраструктури	x	x		x	x		x		x	x	x					
2.2. Ефективне планування територіального розвитку	x	x	x	x	x	x	x	x			x	x				
2.3. Підвищення якості надання населенню житлово-комунальних послуг. Енергозбереження	x	x		x						x	x	x				

2.4 Захист екосистем і збереження довкілля на засадах сталого розвитку	x	x		x	x	x		x	x	X	x	X	x			
3.1. Реалізація регіонального інвестиційного потенціалу, нарощення обсягів інвестиційних надходжень	X	X	X	X	x	x	X	x	x	x	x	x		x		
3.2. Сталий розвиток агропромислового комплексу	X	x	x	X				x	x	x	x	X		x		
3.3. Розвиток високотехнологічного промислового виробництва		X	x	x				x	x	x	x	x		X		
3.4. Стимулювання розвитку малого і середнього підприємництва	X	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x		
3.5. Підвищення ефективності використання рекреаційних ресурсів області	x		x	X	X	x	x	x	x	x	x	X		x		x
4.1 Нарощування виробництва якісної сільгоспсировини та розвиток її поглибленої переробки	x	x	x	X				x	x	x	x	x		x		
4.2. Розвиток «зелених» технологій та біоекономіки	x	x		x								x		X		
4.3. Розвиток інформаційних, інформаційно-комунікаційних технологій та їх впровадження у різних сферах життєдіяльності і виробництва	x	x	x	x	x	x	X	x	x	x	x	x	x	X	x	x
5.1. Посилення можливостей територій із особливими проблемами розвитку	x	x	x	X	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
5.2. Цифрова трансформація регіону	x	x	x	x	x		X			x	x	x	x	X	x	x
5.3. Розбудова системи ефективного публічного багаторівневого врядування			x	x				x		x		x	x	x		
5.4. Підвищення ефективності діяльності інститутів громадянського суспільства				x			x			x			X	x	x	
5.5. Покращення доступу громадськості до інформації			x	x			x			x			X	x	x	

Примітка: велика літера "X" означає більшу узгодженість/зв'язок, аніж маленька "x".

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Абсолютне співпадіння оперативних цілей стратегії області та оперативних цілей Стратегії Ніжинської громади двох випадках: «5.1. Посилення можливостей територій із особливими проблемами розвитку» (кількість особливих проблем ніжинської громади та їх різноплановість обумовлюють таке співпадіння) та «4.3. Розвиток інформаційних, інформаційно-комунікаційних технологій та їх впровадження у різних сферах життєдіяльності і виробництва» (через універсальність зазначеного напрямку).

У 81% є співпадіння щодо шести цілей регіональної стратегії, а саме: 1.3, 2.2, 3.1, 3.4, 3.5, 5.2. В усіх наведених випадках йдеться про універсальні цілі як для області, так і громади.

Ще одна оперетивна ціль обласної стратегії «2.4. Захист екосистем і збереження довкілля на засадах сталого розвитку» на 75% співпадає з цілями Ніжинської стратегії.

Дві цілі, «3.2. Сталий розвиток агропромислового комплексу» та «4.1. нарощування виробництва якісної сільгоспсировини та розвиток її поглибленої переробки» обласної стратегії містить 62,5% співпадінь зі стратегією громади.

Оперативні цілі «1.5. Підвищення якості та конкурентоспроможності людських ресурсів» та «3.3. Розвиток високотехнологічного промислового виробництва» регіональної стратегії на 56,25% співпадінь із Ніжинською.

Тобто в тринадцяти випадках оперативні цілі регіональної та місцевої стратегії співпадають на понад 50%.

Чотири цілі регіональної стратегії (1.1, 1.2, 2.1, 2.3) містять рівно на 50% співпадінь.

Інші оперативні цілі співпадають менше, ніж на 50%. Всього їх п'ять, отже – значна меншість.

В трьох випадках (цілі 1.4, 5.3 та 5.5.) співпадіння становить 43,75%.

Найменше співпадінь містять цілі «5.4. Підвищення ефективності діяльності інститутів громадянського суспільства» та «4.2. Розвиток «зелених» технологій та біоекономіки» - 37,5% та 31,25%. Це відносно нові теми, що й обумовило такий результат. Однак навіть введені відсотки є досить значними.

Тобто в переважній більшості випадків Ніжинська громада може розраховувати на додаткові джерела фінансування з державного та обласних бюджетів, кошти міжнародної технічної допомоги. Там, де співпадінь менше – розраховувати на власні сили, шукати інші джерела, в тому числі – приватні, що є потужним стимулюючим чинником.

В цілому спостерігається узгодженість як стратегічних, так і оперативних цілей Стратегії Ніжинської громади з ключовими секторами розвитку регіону

Зазначм також – під час підготовки Стратегії розвитку Ніжинської громади враховано положення з Плану місцевого економічного розвитку м. Ніжина, що був розроблений в рамках співпраці з європейською ініціативою «Мери за економічне зростання» – до нього місто долучилося 6 грудня 2017 р., підписавши угоду про членство та взявши зобов'язання здійснити ряд заходів для забезпечення сталого

економічного розвитку. Така співпраця позитивно вплинула на зміст цілей та завдань, спряла більшому їх узгодженню з власною стратегією на 2021–2027 рр.

9. ДЖЕРЕЛА ФІНАНСУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ – ІДЕНТИФІКАЦІЯ ДЖЕРЕЛ ДЛЯ «ТВЕРДИХ» ТА «М'ЯКИХ» ПРОЄКТІВ

Основним джерелом фінансування реалізації Стратегії розвитку Нівжинської територіальної громади є власні надходження до бюджету громади, а також зовнішні джерела (у тому числі цільові субвенції, кредити). Джерелом отримання цільової субвенції можуть бути урядові програми, що реалізують за посередництвом Міністерства регіонального розвитку (державна субвенція на соціально-економічний розвиток території, ДФРР) та обласні інституції, що підтримують відповідні сфери (обласний бюджет).

Державний бюджет – це:

- субвенція на соціально-економічний розвиток;
- галузеві державні програми (НУШ, спортивна, розвитку мережі ЦНАПів, «велика реставрація», для поширення Інтернет та ін.);
- кошти ДФРР;
- секторальна бюджетна підтримка (за рахунок коштів ЄС);
- інші державні субвенції на виконання інвестиційних програм.

Очікується, що через кілька років так само зникне субвенція на соціально-економічний розвиток території. Натомість зазначені кошти концентруватимуться в ДФРР для стимулювання регіонального розвитку. Найближчими роками ДФРР буде одним із джерел фінансування діяльності Ніжинської громади, спрямованої на її розвиток.

Також очікується, що триватиме секторальна бюджетна підтримка України зі сторони ЄС – у рамках реалізації Угоди про асоціацію. Імовірно збільшення коштів, що виділятимуться із бюджету ЄС та розподілятимуться на конкурсних засадах в Україні.

Відповідно до законодавства України та змісту Стратегії Ніжинської територіальної громади ці кошти переважно використовуватимуться для:

Джерела фінансування діяльності та проєктів Стратегії розвитку

Операційні цілі	Державна субвенція на соціально-економічний розвиток	Державні галузеві програми	ДФРР, секторальна бюджетна підтримка ЄС	Обласний бюджет	Міжнародна технічна допомога
Стратегічна ціль 1. Створення сприятливих умов для розвитку бізнесу, промисловості та залучення інвестицій					
1.1. Розвиток МСП	-	+	+	-	+
1.2. Залучення інвестицій в розвиток пріоритетних галузей промисловості	+	-	+	-	_+
1.3. Зовнішнє позиціонування та маркетинг громади	-	-	+	-	+
1.4. Розвиток	+	+	+	+	+

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

сільських територій					
Стратегічна ціль 2. Розвиток туристичного потенціалу громади					
2.1. Ефективне використання наявних туристичних можливостей та створення нових якісних туристичних продуктів	+	+	+	+	+
2.2. Розвиток традиційної туристичної інфраструктури	+	+	+	+	+
2.3. Створення умов інформаційного середовища для розвитку туризму	-	+	+	-	+
Стратегічна ціль 3. Покращення комфорту проживання, безпеки та довкілля громади					
3.1. Просторовий розвиток та привабливий зовнішній вигляд громади	+	+	+	-	+
3.2. Модернізація комунальної інфраструктури громади	+	+	+	+	+
3.3. Підвищення рівня безпеки	+	+	+	-	+
3.4. Розвиток транспортної інфраструктури	+	+	+	+	-
3.5. Охорона довкілля, відновлення та стале використання природних ресурсів	-	+	+	+	+
Стратегічна ціль 4. Розвиток соціального капіталу громади					
4.1. Забезпечення взаємодії влади з громадськістю	-	+	-	-	+
4.2. Інноваційна наука та якісна освіта	-	+	+	-	+
4.3. Підвищення доступності до різнопрофільного культурного середовища	+	+	+	-	+
4.4. Доступна медицина	+	+	+	+	+

Можливості обласного бюджету неєзначні. Фактично громада може розраховувати на кошти спеціального (але не загального) фонду обласного бюджету за двома напрямками:

- так звані екологічні кошти обласного бюджету (насамперед, розчистка русел водоймищ) – це природоохоронний фонд;
- кошти для співфінансування реконструкції доріг місцевого значення.

Обсяг коштів обласного бюджету, на які претендуватиме громада, можуть збільшитися в разі заснування обласного конкурсу проектів місцевого розвитку. У такому разі Ніжинська територіальна громада братиме в них участь за напрямками, що визначені в Стратегії для державної інфраструктурної субвенції та ДФРР.

Надалі діятимуть програми по залученню міжнародних інституцій, у тому числі – Ради Європи, Європейського Союзу, США, окремих країн ЄС, Швейцарії, Норвегії, Канади, Ізраїлю, Японії, приватних міжнародних фондів, інших суб`єктів. У зв`язку з цим дуже бажаною є співпраця з громадами країн ЄС для реалізації трьохсторонніх проектів. При цьому міська рада надаватиме всю необхідну підтримку громадським організаціям, які ініціюватимуть та реалізовуватимуть проекти на території громади, що відповідають цілям та завданням її стратегії (включно з можливістю співфінансування).

З огляду на зазначене можлива співпраця з такими донорами (вибірково):

1. Програма «Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)» <https://www.facebook.com/decentralizationisdobre/>
2. Програма U-LEAD з Європою: Програма для України з розширення прав і можливостей на місцевому рівні, підзвітності та розвитку. <http://tsnap.ulead.org.ua/>
3. Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH підтримує Україну за дорученням Федерального уряду Німеччини з 1993 року. Пріоритетними напрямками німецько-української співпраці є: <https://www.giz.de/en/worldwide/32413.html>
4. Німецькі бюджетні фонди в Україні: Генріха Бьеля, Фредеріка Наумана, Ганса Зайделя, Конрада Аденауера, Гете-інститут Фридриха Еберта, Рози Люксембург
5. Польська допомога <https://www.gov.pl/web/polskapomoc>
6. Рамкова програма Європейського Союзу, спрямована на підтримку культурного, креативного та аудіовізуального секторів "Креативна Європа" <https://creativeeurope.in.ua/>
7. Програма Європейського Союзу ERASMUS+ <https://erasmusplus.org.ua/erasmus/pro-prohamu.html>
8. Гранти від Європейської Комісії для країн Східного партнерства: <https://eap-csf.eu/4th-call-for-project-proposals-under-the-eap-csf-re-granting-scheme/>
9. Швейцарсько-український проєкт «Підтримка децентралізації в Україні» – DESPRO http://despro.org.ua/news/news/?ELEMENT_ID=1838
10. Міжнародний фонд "Відродження": <http://www.irf.ua/>
11. Проєкт USAID "Підтримка аграрного та сільського розвитку" <https://www.facebook.com/usaid.ards/>

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

---

12. Міністерство закордонних справ Польщі – Польська допомога
http://kijow.msz.gov.pl/uk/wspolpraca_dwustronna/polska_pomoc/
13. Міністерство закордонних справ Нідерландів, програма «Матра»
(трансформація суспільства) <https://www.netherlandsandyou.nl/your-country-and-the-netherlands/ukraine/and-the-netherlands/matra-programme>
14. Гранти МЗС республіки Болгарія
<https://www.mfa.bg/embassies/ukraine/news/29501>
15. Проекти людської безпеки «Кусаноне» МЗС Японії https://www.ua.emb-japan.go.jp/itpr_uk/ua_oda.html
16. Програма малих грантів Посольства Словаччини в Україні
<https://www.mzv.sk/web/kyjev-en/slovak-aid>
17. Програми Британської ради Україна <https://www.britishcouncil.org.ua/>
18. Програми грантів Посольства США в Україні
<https://ua.usembassy.gov/uk/education-culture-uk/democracy-grants-uk/>
19. Канадський фонд підтримки місцевих ініціатив
20. Національний Фонд підтримки демократії (NED): <https://www.ned.org/apply-for-grant/ru/>

10. Система впровадження та моніторингу реалізації стратегії, принципи оновлення її змісту

Із самого початку розробки Стратегії наголошувалося на важливості створення **реалістичного, дієвого документу**, що матиме кінцевий результат у позитивних економічних, соціальних та культурних змінах у громаді.

Роль ініціатора, координатора впровадження і моніторингу бере на себе громада. Голова громади особисто і через делегованих до роботи спеціалістів несе відповідальність за формальну організацію і розробку Стратегії. Також, він відповідає за логістику і змістовну сторону процесу.

Важливою є роль місцевих засобів масової інформації та суспільних засобів масової інформації, так як це відбувалося під час впровадження в громаді процесу стратегічного планування; вони будують площину для спілкування учасників процесу зі спільнотою громади, а також, що надзвичайно важливе – консультування Стратегії та її усупільнення під час розробки на кожному з його етапів.

Метою цих дій повинно стати, з одного боку, створення сприятливого клімату довкола Стратегії і пошук союзників для її реалізації, а з іншого – роль передавача настрою і думок мешканців, різноманітних середовищ, особливо в ситуаціях, коли необхідно внести коригування у Стратегію. Стратегія у розробленій остаточній версії повинна бути прийнята радою територіальної громади та стати основою проєктів, які реалізуються громадою й усіма місцевими суб'єктами і які є елементами реалізації стратегії розвитку громади.

Для забезпечення належного рівня відповідальності за впровадження стратегії створюється система моніторингу та оцінки її впровадження.

Система моніторингу включає:

- комітет із управління впровадження Стратегії, що діє на підставі окремого положення (склад формується із застосуванням гендерного підходу та з врахуванням представництва людей із особливими потребами; він включає представників органів місцевого самоврядування, бізнесу та громадськості, зокрема, фермерів, молоді, журналістів, пенсіонерів – так, аби були відображені інтереси різних соціальних груп; за окремим рішенням сесії міської ради ці функції можна покласти на одну з її комісій із залученням зазначених представників громадськості); комітет відповідає за забезпечення актуальності та реалістичності стратегічних і оперативних цілей та за їх досягнення, його засідання проводяться не рідше двох разів на рік, частіше – за потребою;
- систему кількісних та якісних індикаторів (результатів) виконання Стратегії (зміни «ландшафту»); індикатори відображають ефективність виконання конкретних завдань та засвідчують їх відповідність цілям Стратегії.

Моніторинг та оцінка здійснюються протягом усього періоду її впровадження на основі систематичного збору інформації про стан реалізації запланованих завдань та цілей у ситуації, що змінюється. Збирання даних та систематичний їх аналіз має на меті оцінити:

- відповідності реалізації Стратегії до графіку,
- ступінь реалізації закладених у документі продуктів та, водночас, досягнутих таким чином результатів;

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

- внесення змін у діяльності, заплановані в Стратегії, з огляду на зміну соціально-економічних умов та з огляду на безпеку.

Базову інформацію, що необхідна для визначення результатів виконання завдань, містить План з реалізації Стратегії. Він приймається двічі:

- на три роки (2021–2023);
- на чотири роки (2024–2027).

Система індикаторів відображена у тексті Стратегії. Її зміст, зокрема, передбачає визначення очікуваних результатів, що мають якісний характер. Останні оцінюються за доступними джерелами інформації та шляхом соціологічних і експертних досліджень. Для цього в громаді запроваджується щорічне соціологічне дослідження якості життя на її теренах (орієнтовний час проведення – листопад). Експертні дослідження (певні впливові цільові групи – підприємці, вчителі, фермери, молодь, пенсіонери та ін.) проводяться за потребою, як правило, в разі виникнення потреби внесення тих чи інших змін до тексту Стратегії.

Кількість індикаторів для оцінки досягнення цілей становить від 1 до 2 (рідше – 3). Для кожного показника визначені такі характеристики: показники результатів, значення індикатора, показники продукту, поточне значення індикатора.

Цикл зустрічей Комітету з управління впровадженням Стратегії – це робота принаймні двічі на рік:

- у березні або квітні під час оцінки реалізації Стратегії за попередній рік;
- у серпні або вересні під час збирання нових пропозицій щодо проєктів подальшої реалізації Стратегії.

В результаті роботи Комітету напрацьовується аналітичний документ, що спирається на звітні матеріали, підготовлені відповідальними структурними підрозділами селищвиконкому (через визначеного рішенням міського голови координатора). Для цього використовуватиметься стандартна форма звіту.

Основний принцип оновлення Стратегії – діяльність відповідно до процесів першої редакції документу, що підготовлена на основі широкої участі мешканців громади – **в партисипативному процесі відповідно до методології Партисипативної моделі стратегічного планування ФРМД**. При цьому жден із видів діяльності, що має здійснюватися на першому етапі, не може бути виключений з наступного.

Іншим важливим принципом є акцент на аналізі змін і стану реалізації Стратегії розвитку громади, також уміння робити висновки та вносити корективи. Це робить можливим впевненість у встановлених пріоритетах або в добре продуманих рішеннях, що спрямовані на зміни. Крім того, це тягне за собою усунення випадковості проєктів.

В роботі з підготовки Стратегії особлива увага зверталася на усвідомленні того, що щорічне узгодження з соціальними партнерами пріоритетів дозволяє представити пропозиції щодо проєктів від усіх бажаючих взяти участь у реалізації Стратегії. Участь соціальних партнерів дозволить враховувати під час внесення змін до Стратегії волю, ідеї та інтереси груп, які є представницькими для територіальної спільноти.

Участь в цьому процесі громадських партнерів дозволяє застосувати

методику "багатовимірної селекції", яка використовується для вибору пріоритетних проектів, коли рішення приймається групою представників з місцевої спільноти, відповідно до її волі і уявлень про майбутнє, а ,також, згідно з партисипативною моделлю стратегічного планування.

Кількість показників у Стратегії оптимізована – аби не зменшувати можливості управління, але водночас мати можливості для об'єктивного оцінювання. Причому вони спираються на переважно місцеві джерела: дані досліджень, звіти виконкому, інформацію місцевих органів державної влади, територіальних органів центральних органів державної влади (насамперед, казначейської служби, податкової, Пенсійного фонду), звіти суб'єктів господарювання, матеріали в ЗМІ, Інтернет-ресурсах, зокрема – соціальних мережах. За можливості отримана інформація співставлятиметься з даними державної статистики. Це дає можливість порівнювати локальні показники громади із загальнодержавними та міжнародними. Разом із тим Стратегія передбачає появу власної, муніципальної статистики, яка за своєю методикою спиратиметься на кращі зразки земської статистики Чернігівщини.

Важливим індикатором є врахування в процесі розробки щорічного бюджету технічних завдань проектів Стратегії, а також формування на основі Стратегії інвестиційних програм та проектів регіонального й місцевого розвитку, зокрема – планів (програм) соціально-економічного розвитку та галузевих програм. Проекти, включені до Стратегії відповідно до визначених завдань, користуватимуться пріоритетним правом на фінансування за рахунок бюджетних коштів. Зміни до Стратегії вноситимуться за результатами моніторингу її впровадження на основі запропонованих індикаторів. Процедура внесення змін сесією міської ради аналогічна процедурі ухвалення Стратегії. Моніторинг здійснюватиметься публічно – щорічно його результати оприлюднюватимуться на громадських слуханнях мешканців громади, висвітлюватимуться у медіа-ресурсах.

Принципи оновлення Стратегії за щорічним циклом виглядатимуть так:

Принципи актуалізації стратегії у щорічному циклі			
ФАЗА I	ФАЗА II	ФАЗА III	ФАЗА IV
Оцінка стану соціально-економічного розвитку громади та реалізації стратегії розвитку	Визначення ключових проблем і визначення пріоритетів	Збір пропозицій проектів реалізації, вибір і кваліфікація стратегічних проектів	Підготовка подачі проектів. Розробка та прийняття проекту нового (оновленого) Плану реалізації стратегії
Описовий звіт з актуальної соціально-економічної ситуації – у всіх сферах життя громади. Зазначення змін відповідно до попереднього випуску звіту (за попередній рік). Інформація про стан реалізації стратегії розвитку громади	Оцінка реалізації Стратегії у попередньому році. Оцінка даних, які впливають зі звіту: зазначення тенденцій і відхилень. SWOT-аналіз. Визначення ключових проблем, визначення пріоритетів діяльності. Прийняття показників реалізації Стратегії. Рекомендації пріоритетів, консультації і	Збір пропозицій проектів реалізації Стратегії – на спеціально підготовлених формулярах. Оцінка, відбір і кваліфікація відповідності проектів до пріоритетів Стратегії. Вибір пропозицій проектів найвищого значення – комплекту стратегічних проектів реалізації. Оголошення списку	Опрацювання подачі визначеного списку проектів з використанням уніфікованого друку. Опрацювання проекту Плану реалізації стратегії, представлення для консультацій і оцінки, впровадження можливих модифікацій, затвердження. Презентація раді нового (оновленого) Плану реалізації стратегії розвитку

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

	затвердження	цих проектів	громади для прийняття рішення
Березень	квітень	серпень	грудень

Система моніторингу та оцінювання

Партисипативний характер і врахування в ньому проектів, людей та організації, не пов'язаних з владою громади, які представляють різні середовища, змушує доручити координацію над цілісним документом голові громади.

Водночас управління стратегією, що включає поточне управління, контроль і моніторинг процесу реалізації, механізми можливої модифікації, голова громади доручає уповноваженому з питань стратегії. Це може бути відділ, сектор чи окрема посадова посада апарату виконкому міської ради. Уповноважений з питань стратегії забезпечує організаційно-змістовне обслуговування процесів, пов'язаних з впровадженням стратегії. Детальний спектр завдань, форма організації визначаються міським головою. Змістовну підтримку забезпечить призначений розпорядженням голови Комітет із управління впровадження Стратегії.

Моніторинг виконання та оцінювання стратегії – це безперервний процес, який повторюється у річних циклах за алгоритмом:

- 1) Комітет із управління впровадження Стратегії разом із штатними працівниками міської ради готує звіт про моніторинг (включаючи кількісні дані та показники) протягом 2-х місяців з дня закінчення бюджетного року, після збору інформації та даних, - лютий;
- 2) підготовлений звіт надсилається координатору для консультацій – березень;
- 3) координатор представляє звіт про моніторинг раді громади. Поряд з аналізом досягнень та виявленням відхилень від прийнятих цілей та напрямків розвитку, звіт повинен містити пропозиції щодо коригування або рекомендувати зміни до положень Стратегії (якщо вони обґрунтовані факторами, які змінились). Він повинен включати також вартісну та кількісну оцінку реалізації окремих стратегічних та операційних цілей і проектів реалізації – березень;
- 4) рада громади (в разі необхідності) своїм рішенням затверджує зміни до Стратегії – березень, квітень;
- 5) Комітет із управління впровадження Стратегії вносить зміни та корективи до документу Стратегії відповідно до рішень ради громади – квітень - травень;
- 6) після затвердження звіту і внесення можливих коректив відбувається розробка та підбір пропозиції проектів на наступний рік реалізації Стратегії шляхом проведення консультацій з громадськістю – червень - вересень;
- 7) після набору проектів Комітет із управління впровадження Стратегії передає актуалізований документ Стратегії для консультацій з громадськістю – червень-вересень;
- 8) уповноважений з питань стратегії представляє раді громади актуалізований документ Стратегії разом з пропозицією рішення та обґрунтуванням – жовтень, листопад.
- 9) затверджений актуалізований документ Стратегії передається для виконання – листопад, грудень.

Завдання уповноваженого з питань стратегії (штатний працівник апарату виконкому ради громади):

1. Підготовка до реалізації суспільних проектів, заявлених і запланованих радою

- для реалізації у Ніжинській територіальній громаді, у тому числі участь в роботах, пов'язаних із залученням зовнішнього фінансування.
2. Співпраця з організаційними підрозділами громади в сфері реалізації та просування стратегічних проєктів.
  3. Забезпечення відповідності місцевих документів стратегічного та територіального планування зі стратегією.
  4. Діяльність з метою включення в реалізацію заходів соціальних партнерів та неурядових організацій.
  5. Моніторинг реалізації стратегії з щорічним звітуванням голові громади щодо досягнутих результатів і систематичний збір та накопичення інформації, необхідної для моніторингу та оцінювання стратегії.
  6. Розробка оцінювального звіту, який містить рекомендації щодо оцінки актуальності та ступеня реалізації цілей, визначених у стратегії. Щонайменше один раз на рік після завершення оцінювання програми.
  7. Ведення соціальних комунікацій з метою популяризації стратегії.
  8. Збір та оприлюднення інформації про реалізовані проєкти та їх вплив на результати.
  9. Ініціювання та сприяння співпраці в сфері реалізації стратегії.
  10. Внесення змін в програму стратегії та її актуалізація, організація заходів та всіх інших форм управління стратегією.

Система моніторингу полягає в аналізі змін, які відбуваються в процесі реалізації стратегії відповідно до стратегічних цілей. Моніторинг повинен здійснюватися у багатьох площинах (соціальний, економічний ефект, аналіз просторово-функціональних змін) та надавати інформацію про прогрес у досягненні поставлених цілей.

Система актуалізації

Стратегія – документ відкритий для змін, якщо в тому виникає потреба. Він може бути доповнений новими проєктними ідеями, спрямованими на досягнення визначених цілей. В окремих випадках можуть корегувати операційні цілі. Але не стратегічні.

Актуалізація Стратегії проводиться на підставі результатів оцінювання. Інший випадок – зміни в стратегічних документах вищого рівня. Перед актуалізацією обов'язково необхідно провести оцінювання. Надалі підготовлені висновки відображаються під час актуалізації. Зазначимо – зміни до стратегії вносяться в тому самому порядку, що передбачений для її розробки – як з точки зору законодавства, так і забезпечення участі мешканців та мешканок громади.

Втім безвідносно внесення змін до стратегії її виконання періодично оцінюватиметься – таким чином аналізуватиметься виконання поставлених стратегічних та оперативних цілей, стратегічного бачення в цілому. В результаті досягнутий рівень порівнюватиметься з початковим, прослідкуватиметься динаміка змін протягом років. Це дозволить оцінити ступінь досягнення поставлених стратегічних цілей.

Оцінювання даватиме відповіді на такі питання:

- a. чи цілі Стратегії відповідають реальним потребам?
- b. чи мешканці громади знають та ототожнюють себе зі стратегією?
- c. чи досягнуті ті результати, що були заплановані?
- d. чи стратегія відповідає очікуванням отримувачів вигід від її реалізації?
- e. чи результати виконання завдань є довгостроковими?
- f. чи ми дійсно досягаємо бачення, що передбачене стратегією розвитку

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

громади?

За оцінювання Стратегії відповідає комітет із управління впровадження Стратегії. Загальний нагляд за оцінюванням здійснює голова громади. Звіти щодо оцінювання затверджує Нівжинська міська рада. У процес оцінювання залучаються також заступники голови громади. У рамках актуалізації комітет із питань реалізації стратегії співпрацюватиме з усіма відділами, правлінням громади, комунальними підрозділами та іншими суб'єктами, відповідальними за реалізацію окремих цілей, відповідно до моделі, представленої у розділі впровадження.

Функціонування системи моніторингу в Ніжинській територіальній громаді представлено схемою процедури моніторингу і актуалізації стратегії:

Система моніторингу і оцінювання

Партисипативний характер і врахування в ньому проектів, людей та організації, не пов'язаних з владою громади, які представляють різні середовища, змушує доручити координацію над цілісним документом голові громади.

Водночас управління стратегією, що включає поточне управління, контроль і моніторинг процесу реалізації, механізми можливої модифікації, голова громади доручає уповноваженому з питань стратегії. Це може бути відділ, сектор чи окрема посадова посада апарату виконкому міської ради. Уповноважений з питань стратегії забезпечує організаційно-змістовне обслуговування процесів, пов'язаних з впровадженням стратегії. Детальний спектр завдань, форма організації визначаються міським головою. Змістовну підтримку забезпечить призначений розпорядженням голови Комітет із управління впровадження Стратегії.

Моніторинг виконання та оцінювання стратегії – це безперервний процес, який повторюється у річних циклах за алгоритмом:

- 10) Комітет із управління впровадження Стратегії разом із штатними працівниками міської ради готує звіт про моніторинг (включаючи кількісні дані та показники) протягом 2-х місяців з дня закінчення бюджетного року, після збору інформації та даних, - лютий;
- 11) підготовлений звіт надіслається координатору для консультацій – березень;
- 12) координатор представляє звіт про моніторинг раді громади. Поряд з аналізом досягнень та виявленням відхилень від прийнятих цілей та напрямків розвитку, звіт повинен містити пропозиції щодо коригування або рекомендувати зміни до положень Стратегії (якщо вони обґрунтовані факторами, які змінились). Він повинен включати також вартісну та кількісну оцінку реалізації окремих стратегічних та операційних цілей і проектів реалізації – березень;
- 13) рада громади (в разі необхідності) своїм рішенням затверджує зміни до Стратегії – березень, квітень;
- 14) Комітет із управління впровадження Стратегії вносить зміни та корективи до документу Стратегії відповідно до рішень ради громади – квітень, травень;
- 15) після затвердження звіту і внесення можливих коректив відбувається розробка та підбір пропозиції проектів на наступний рік реалізації Стратегії шляхом проведення консультацій з громадськістю – червень, вересень;
- 16) після набору проектів Комітет із управління впровадження Стратегії передає

актуалізований документ Стратегії для консультацій з громадськістю – червень-вересень;

17) уповноважений з питань стратегії представляє раді громади актуалізований документ Стратегії разом з пропозицією рішення та обґрунтуванням – жовтень, листопад.

18) затверджений актуалізований документ Стратегії передається для виконання – листопад, грудень.

Завдання уповноваженого з питань стратегії (штатний працівник апарату виконкому ради громади):

11. Підготовка до реалізації суспільних проектів, заявлених і запланованих радою для реалізації у Ніжинській територіальній громаді, у тому числі участь у роботах, пов'язаних із залученням зовнішнього фінансування.

12. Співпраця з організаційними підрозділами громади в сфері реалізації та просування стратегічних проектів.

13. Забезпечення відповідності місцевих документів стратегічного та територіального планування зі стратегією.

14. Діяльність з метою включення в реалізацію заходів соціальних партнерів та неурядових організацій.

15. Моніторинг реалізації стратегії з щорічним звітуванням голові громади щодо досягнутих результатів і систематичний збір та накопичення інформації, необхідної для моніторингу та оцінювання стратегії.

16. Розробка оцінювального звіту, який містить рекомендації щодо оцінки актуальності та ступеня реалізації цілей, визначених у стратегії. Щонайменше один раз на рік після завершення оцінювання програми.

17. Ведення соціальних комунікацій з метою популяризації стратегії.

18. Збір та оприлюднення інформації про реалізовані проекти та їх вплив на результати.

19. Ініціювання та сприяння співпраці в сфері реалізації стратегії.

20. Внесення змін в програму стратегії та її актуалізація, організація заходів та всіх інших форм управління стратегією.

Система моніторингу полягає в аналізі змін, які відбуваються в процесі реалізації стратегії відповідно до стратегічних цілей. Моніторинг повинен здійснюватися у багатьох площинах (соціальний, економічний ефект, аналіз просторово-функціональних змін) та надавати інформацію про прогрес у досягненні поставлених цілей.

Система актуалізації

Актуалізація Стратегії спрямована на впровадження можливих коригуючих змін як реакцію на вплив внутрішніх та зовнішніх чинників. Стратегія є відкритим документом в операційній сфері, тобто у разі потреби вона може бути доповнена новими проектами, завданнями та заходами, що здатні допомогти у досягненні передбачуваних результатів впровадження.

При цьому необхідно пам'ятати, що зміни, які вносяться, не повинні спотворювати основні припущення, що матимуть наслідком значні зміни в структурі стратегічних цілей.

Актуалізація Стратегії здійснюватиметься у разі потреби на підставі результатів оцінювання, або у випадку змін в стратегічних документах вищого рівня. Перед

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

актуалізацією обов'язково має бути проведене оцінювання. В актуалізації мають бути відображені висновки, представлені у звітах з оцінювання. У разі необхідності актуалізації та впровадження змін до Стратегії комітет із управління впровадження Стратегії проводить відповідну процедуру.

Для правильного виконання положень Стратегії необхідно сукупно проаналізувати виконання поставлених стратегічних та оперативних цілей, стратегічного бачення. З огляду на це, крім моніторингу виконання завдань та заходів, необхідно проводити періодичне оцінювання.

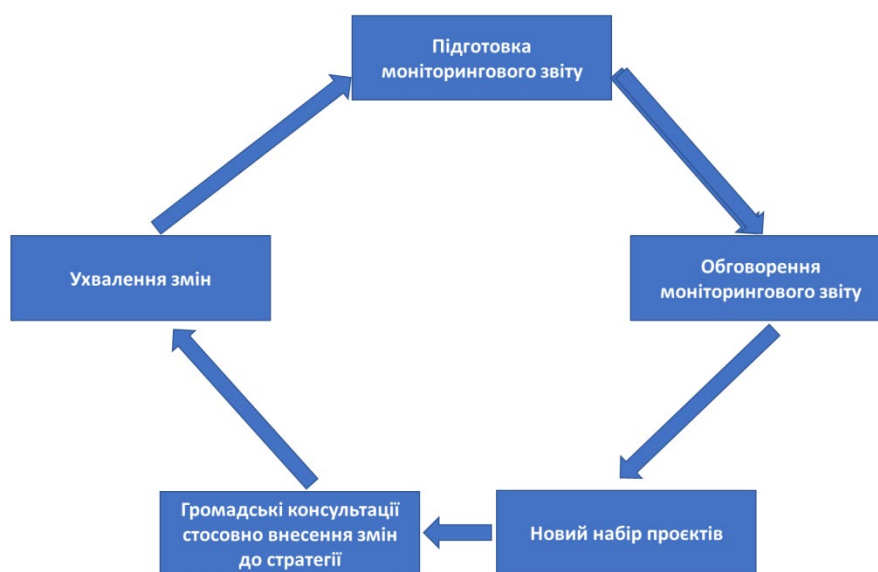
На підставі даних, отриманих на етапі оцінювання, можна порівнювати поточний стан, досягнутий завдяки впровадженню Стратегії, з вихідним рівнем, а також прослідкувати за перебігом змін протягом років до початкових передумов. Можна буде також оцінити ступінь досягнення запланованих стратегічних цілей.

Оцінювання повинне дати відповіді на наступні питання стосовно Стратегії:

- цілі Стратегії відповідають потребам?
- мешканці знають та ототожнюють себе зі Стратегією?
- результати, які були досягнуті, такі, як були заплановані?
- Стратегія відповідає очікуванням бенефіціарів?
- результати заходів є постійними, довгостроковими?
- було досягнуто бачення розвитку, передбачене Стратегією?

За оцінювання Стратегії відповідає комітет із управління впровадження Стратегії. Загальний нагляд за оцінюванням здійснює голова громади. Звіти щодо оцінювання затверджує Ніжинська міська рада. У процес оцінювання залучаються також заступники голови громади. У рамках актуалізації комітет із питань реалізації стратегії співпрацюватиме з усіма відділами, правлінням громади, комунальними підрозділами та іншими суб'єктами, відповідальними за реалізацію окремих цілей, відповідно до моделі, представленій у розділі впровадження.

Функціонування системи моніторингу в Ніжинській територіальній громаді представлено схемою процедури моніторингу і актуалізації стратегії:

Схема моніторингу та актуалізації стратегії

Схема моніторингу та актуалізації стратегії

Моніторинг та актуалізація – це безперервний процес, що повторюватися відповідно до таких кроків:

1. комітет із управління впровадження Стратегії розробляє звіт моніторингу протягом шести місяців від дати завершення звітного періоду після збору інформації та даних;
2. селищний голова представляє звіт Ладанській селищній раді; звіт разом з аналізом досягнень та виявлення відхилень від ілей має містити пропозиції щодо коригування або рекомендувати зміни в стратегії; також передбачатиме якісну та кількісну оцінку реалізації окремих цілей стратегії, її проєктів;
3. після ухвалення звіту селищною радою оголошується збір нових проєктних ідей у формі консультацій з громадськістю;
4. за результатами громадських консультацій селищний голова представляє раді оновлену версію стратегію разом із пропозицією її ухвалити та звітом за проведені громадські консультації.

Моніторинг реалізації Стратегії розвитку Ладанській територіальній громаді на 2021–2027 роки передбачатиме безперервний збір та аналізі даних, що стосуються виконання окремих завдань (проєктів). На підставі отриманої інформації вноситимуться необхідні зміни. Також їхня необхідність обумовлюватиметься зовнішніми обставинами що змінюються (зокрема, законодавство). Однак такі зміни не можна робити часто – в такому разі втрачається сенс розробки стратегії розвитку.

Моніторинг реалізації Стратегії базуватиметься на таких передумовах:

- за моніторинг відповідатиме Комітет з управління впровадженням Стратегії;
- дані для засідань комітету готуватиме профільним відділ селищної ради (за участю інших структурних підрозділів);
- моніторинг стосуватиметься окремих проєктів що становлять основу ієрархії стратегічного планування;
- моніторинг реалізації стратегії проходитиме кожного року під час підготовки звіту за виконання річного бюджету селищної ради;
- підсумки моніторингу оприлюднюватимуться у вигляді річних звітів про реалізацію стратегії,
- річні звіти про виконання стратегії розвитку затверджуються селищною радою.

Система інформування та популяризації стратегії

Система інформування про результати реалізації стратегії

Інформаційна діяльність щодо Стратегії спрямована на:

- інформування зацікавлених сторін про перебіг реалізації стратегії;
- громадську підтримку реалізації стратегії;
- більшу участь представників зацікавлених сторін у реалізації стратегії;
- створення комунікаційної платформи між самоврядною владою та інституціями громадянського суспільства;
- більшу заученість місцевих мешканців та мешканок до справ стратегії.

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Для цього передбачаються застосувати такі методи:

- особисті зустрічі з мешканцями громади;
- організація та проведення обговорень в експертному форматі;
- зустрічі комітету із управління впровадження Стратегії здепутатами Ладанської селищної ради;
- підготовка та розміщення інформації на офіційному сайті селищної ради, її сторінках в соціальних мережах: Facebook, Telegram, YouToube, ін.;
- підготовка публікації в ЗМІ;
- презентації Стратегії.

21. Детальний план (короткострокова, до 2023 р. та довгострокова, до 2027 р. перспективи)

Стратегічна ціль 1. Створення сприятливих умов для розвитку бізнесу, промисловості та залучення інвестицій

Операційна ціль 1.1. Розвиток МПС

Діяльність/ завдання	Показник реалізації діяльності / завдання (продукт)	Результат реалізації діяльності завдання	Показник оцінювання результату діяльності	Джерела верифікації показників	Відповідальний за виконання	Джерела фінансування / кошти бюджету громади	Термін реалізації
1.1.1. Покращення співпраці бізнесу та влади	Створено рамкові умови для співпраці влади та бізнесу	Бізнес залучено до ухвалення управлінських рішень міської ради	Кількість практик реагування міської влади на рекомендації бізнесу Працюючі бізнес-асоціації, підприємницькі об'єднання	Дані об'єднань Ради підприємців Дані державного реєстратора	Відділ економіки та інвестиційної діяльності	Місцевий бюджет	2022 – 2024
1.1.1.1. Відкриття хабу підтримки бізнесу та інновацій	Створено хаб на базі виконавчого комітету Ніжинської міської ради	Збільшено кількість реалізованих старт-ап проектів та коштів спрямованих на МСП	Кількість реалізованих інноваційних проектів Залучені кошти на розвиток МСП	Звіт про реалізацію проекту, дані	Відділ економіки та інвестиційної діяльності	Міський бюджет, кошти МТД	2022-2023
1.1.2. Створення сприятливого бізнес-середовища для розвитку МСП	Створені механізми підтримки МСП, покращенні умови ведення бізнесу	Бізнес-середовище сприяє розвитку МСП	Розвинені механізми підтримки підприємців, полегшення умов ведення бізнесу	Звіт відділу економіки та інвестиційної діяльності	Відділ економіки та інвестиційної діяльності, сектор розвитку підприємництва	Місцевий бюджет	2022 – 2024

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

1.1.2.1. Створення торговельно-ярмаркового простору по вулиці Яворського м. Ніжин	Створено та працює торговельно-ярмарковий простір по вулиці Яворського м. Ніжин	Покращено умови ведення підприємницької діяльності, збільшено кількість підприємців	Кількість облаштованих місць для торгівлі	Звіт про реалізацію проекту	Сектор інвестиційної діяльності, КП «Критий ринок «Прогрес»	Місцевий бюджет, МТД	2022
1.1.2.2. Запровадження міжгалузевого та міжінституційного співробітництва для підтримки бізнесу, постраждалого від пандемії COVID-19	Розроблено та запроваджено систему надання допомоги мікро- та малому бізнесу, що постраждав від пандемії COVID-19	Мікро- та малі підприємці, які постраждали від пандемії COVID-19, вижили	Кількість підприємців, які отримали допомогу, обсяг наданої допомоги – в грн.	Звіт відділу економіки та інвестиційної діяльності	Відділ економіки та інвестиційної діяльності, сектор розвитку підприємництва	Місцевий бюджет, МТД	2022-2023
1.1.2.3. Сприяння працевлаштуванню та професійній активізації безробітних, особливо з груп, які перебувають у особливій ситуації на ринку праці (коригування та зміна кваліфікації, розбудова професійного досвіду)	Мешканці громади, які залишилися без роботи, пройшли навчання та набули навички, які необхідні для мікро- та малого бізнесу	На ринку праці Ніжина збільшилася пропозиція робочі сили, якісні характеристики якої відповідають потребам МСП	Кількість безробітних, які пройшли профільне навчання	Звіт відділу економіки та інвестиційної діяльності	Відділ економіки та інвестиційної діяльності, сектор розвитку підприємництва	Місцевий бюджет, державний бюджет, МТД	2022-2027
1.1.3. Розширення (полегшення)		Доступ до ресурсів	Обсяги фінансових	Дані ДФС	Відділ економіки та	Місцевий бюджет	2022 – 2024

доступу до ресурсів		суб`єктів МСП став ширшим	ресурсів, що використовуються МСП на території громади Рівень забезпеченості МСП трудовими ресурсами Середній показник часу, необхідний суб`єкту МСП для: підключення до інженерних мереж/доступу до вільних земельних ділянок/доступу до виробничих приміщень	Дані Центру зайнятості та об`єднань підприємців Дані Ради підприємців	інвестиційної діяльності, сектор розвитку підприємництва		
1.1.3.1. День знань для МСП	Здійснено навчання представників малого бізнесу з одержання коштів від донорів та кредитних	Підвищено спроможність представників МСП одержувати зовнішні ресурси для розвитку свого бізнесу	Кількість представників МСП, які пройшли спеціалізоване навчання з залучення зовнішніх коштів	Списки учасників навчань	Відділ економіки та інвестиційної діяльності, сектор розвитку підприємництва	Місцевий бюджет	2022 – 2024
1.1.4. Підвищення конкурентоспроможності та інноваційного потенціалу МСП	МСП громади став більш інноваційним та конкурентоздатним	Збільшення податкових надходжень від МСП громади	Обсяги (в грн.) податкових надходжень від МСП до міського бюджету за рік	Дані ДФС	Відділ економіки та інвестиційної діяльності, сектор розвитку підприємництва	Місцевий бюджет	2022 – 2024
1.1.4.1. Організація та проведення	Серед підприємців Ніжинської громади та	Переможці кошти отримали	Кількість учасників конкурсу стартапів	Заявки на конкурс	Відділ економіки та інвестиційної	Місцевий бюджет	2022 – 2027

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

серед підприємців громадам та мешканців і мешканок, які планують започаткувати власний бізнес, конкурсу стартапів	осіб, які виявили бажання започаткувати власний бізнес, проведено конкурс стартапів та визначені переможці	від міської ради фінансування для реалізації своїх бізнес-ідей		стартапів, документи з визначення переможців	діяльності, сектор розвитку підприємництва		
1.1.4.2. Підтримка інноваційних бізнес-ініціатив серед внутрішньо переміщених осіб	Розроблено та запроваджено систему підтримки інноваційних бізнес-ініціатив серед внутрішньо переміщених осіб	Внутрішньо переміщені особи отримали можливість реалізувати на теренах громади свої інноваційні бізнес-ініціативи	Кількість інноваційних бізнес-ініціатив, реалізованих серед внутрішньо переміщеними особами	Звіт відділу економіки та інвестиційної діяльності	Відділ економіки та інвестиційної діяльності, сектор розвитку підприємництва	Місцевий бюджет, державний бюджет, МТД	2022-2027

Операційна ціль 1.2. Залучення інвестицій в розвиток пріоритетних галузей промисловості

Діяльність/ завдання	Показник реалізації діяльності / завдання (продукт)	Результат реалізації діяльності завдання	Показник оцінювання результату діяльності	Джерела верифікації показників	Відповідальний за виконання	Джерела фінансування / кошти з бюджету громади	Термін реалізації
1.2.1. Просторове планування громади	Інвентаризовано землі, з метою виявлення використання земельних ділянок без договорів оренди	Розроблені генеральні плани населених пунктів та комплексний просторовий план	Кількість розроблених та затверджених генеральних планів населених пунктів із зонінгом Наявність комплексного просторового	Генеральні плани населених пунктів Комплексний просторовий план громади	Відділ містобудування та архітектури	Місцевий бюджет	2022 – 2024

			плану громади				
1.2.1.1. Розробка дизайн-кодів мікрорайонів та історичної частини міста	Створено дизайн-коди мікрорайонів та історичної частини міста, що застосовуються	На основі дизайн-кодів сформовані єдині правила оздоблення фасадів та вивісок	Розроблені дизайн-коди	Рішення сесій міської ради про затверджені дизайн-коди	Відділ містобудування та архітектури	Місцевий бюджет	2022-2023
1.2.1.2. Розробка комплексного плану просторовго розвитку громади	Затверджено комплексний плану просторовго розвитку громади	Сформовано єдиний документ який регламентує просторовий розвиток усіх населених пунктів громади	Затверджений план	Рішення сесій міської ради про затвердження плану	Відділ містобудування та архітектури Сектор інвестиційної діяльності	МТД, державний бюджет, місцевий бюджет	2022-2023
1.2.3. Підтримка розвитку логістичного потенціалу громади	Забезпечено розвиток логістичного потенціалу громади	Логістика громади стала модернізована у розрізі автомобільних, авіаційних та залізничних перевезень	Збудовані розвантажувальні ангари, стоянки, відкриті нові автобусні маршрути	Звіт з реалізації проектів, звіти структурних підрозділів	Сектор інвестиційної діяльності Управління житлово-комунального господарства та будівництва	Приватні інвестиції Місцевий бюджет	2022-2024
1.2.3.1. Створення логістичного майданчику у промисловій зоні міста на умовах ДПП	Облаштовано логістичний майданчик у промисловій зоні міста на умовах ДПП	Вдосконалено організацію перевезень, забезпечено комплексне обслуговування споживачів транспортних послуг, створено умови для розвитку комбінованого транспортування	Розвантажено автошляхи біля аграрних підприємств міста та впорядковано стоянку вантажного транспорту	Договір ДПП з аграрними підприємствами	Сектор інвестиційної діяльності	Приватні інвестиції Місцевий бюджет	2022-2024

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

		вантажів					
1.2.3.2. Розробка Стратегії створення та залучення інвестицій для створення авіаційно-логістичного комплексу з мультимодальних Перевезень	Розроблено Стратегію реалізації проекту	Розвинуто логістичний та кадровий потенціал громад, створено нові підприємства	Обсяги інвестування, ТЕО проекту та план просторового розвитку території	Звіт про реалізацію проекту	Сектор інвестиційної діяльності	Приватні інвестиції Місцевий бюджет	2022-2024
1.2.3.3. Задоволення потреб різних груп населення в організації перевезень в сільських населених пунктах громади	Задоволено потреби населення в організації перевезень в сільських населених пунктах громади	Покращено автобусне сполучення між населеними пунктами громади	Кількість автобусних маршрутів	Звіт Управління житлово-комунального господарства та будівництва	Управління житлово-комунального господарства та будівництва	Місцевий бюджет	2022-2024

Операційна ціль 1.3. Зовнішнє позиціонування та маркетинг громади

Діяльність/ завдання	Показник реалізації діяльності / завдання (продукт)	Результат реалізації діяльності / завдання	Показник оцінювання результату діяльності	Джерела верифікації показників	Відповідальний за виконання	Джерела фінансування / кошти бюджету громади	Термін реалізації
1.3.1. Розробка маркетингової стратегії громади та просування її унікальності	Розроблена та поширена та популяризована маркетингова стратегія розвитку	Бізнес, інші зацікавлені сторони обізнані з маркетинговою	Наявність маркетингової стратегії громади % місцевої	Маркетингова стратегія громади	Відділ економіки та інвестиційної діяльності, сектор розвитку	Місцевий бюджет	2022 – 2024

	громади	стратегією розвитку громади та використовують її в своїй діяльності	продукції, де використовується брендбук громади Кількість промоліків та інших електронних візуалізацій про Ніжинську громаду	Дані моніторингу міської ради Дані моніторингу Інтернет-ресурсів	підприємництва		
1.3.1.1. Розробка маркетингової стратегії громади	Маркетингова стратегія розвитку громади розроблена	Маркетингова стратегія громади розроблена, а її унікальність популяризована	Наявність маркетингової стратегії громади	Маркетингова стратегія громади	Відділ економіки та інвестиційної діяльності, сектор розвитку підприємства	Місцевий бюджет	2022 – 2024
1.3.2 Підтримка виходу місцевих підприємств на нові ринки	Проведені за підтримки міської ради зустрічі представників МСП громади з іноземними партнерами	Місцеві підприємці збільшили свою присутність на зовнішніх ринках та вийшли на нові	Рівень експортного потенціалу громади Обсяги продаж місцевої продукції за межами Чернігівської області	Дані моніторингу міської ради Дані ДФС	Відділ економіки та інвестиційної діяльності, сектор розвитку підприємства	Місцевий бюджет	2022 – 2024
1.3.2.1. Організація зустрічей представників МСП громади із підприємцями країн ЄС, іншими	Зустрічі представників МСП громади з закордонними партнерами організовані та проведені	Збільшення кількості та інтенсивності контактів представників МПС громади з	Кількість підписаних договорів та обсяги заявлених намірів (в грн.)	Договори про співпрацю	Відділ економіки та інвестиційної діяльності, сектор розвитку підприємства	Місцевий бюджет, кошти підприємців	2022 – 2027

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

потенційними партнерами		іноземними партнерами					
-------------------------	--	-----------------------	--	--	--	--	--

Операційна ціль 1.4. Розвиток сільських територій

Діяльність/ завдання	Показник реалізації діяльності / завдання (продукт)	Результат реалізації діяльності / завдання	Показник оцінювання результату діяльності	Джерела верифікації показників	Відповідальний за виконання	Джерела фінансування / кошти бюджету громади	Термін реалізації
1.4.1. Стимулювання дрібних домогосподарств до використання сучасних аграрних технологій	Дрібні домогосподарства збільшили застосування у себе сучасних аграрних технологій	Збільшення обсягів виробництва товарів серед дрібних домогосподарств	Обсяги продукції (в грн.), що виготовлені дрібними домогосподарствами на продаж	Моніторинг міської ради	Відділ економіки та інвестиційної діяльності, сектор розвитку підприємництва	МТД, місцевий бюджет	2022 – 2027
1.4.1.1. Стимулювання поширення в ніжинській громаді тепличного господарства	Збільшення чисельності домогосподарств, що використовують теплиці	Збільшення обсягів товарної продукції, що виробляється дрібними домогосподарствами	Кількість домогосподарств, що використовують теплиці	Моніторинг міської ради	Відділ економіки та інвестиційної діяльності, сектор розвитку підприємництва	МТД, місцевий бюджет	2022 – 2027
1.4.1.2. Створення при ЦНАПі консультативно-дорадчого пункту для дрібних сільськогосподарських товаровиробників	Консультативно-дорадчий пункт для дрібних сільськогосподарських товаровиробників при ЦНАПі створено та працює	Дрібні домогосподарства отримують кваліфіковані консультації щодо більш ефективного ведення своєї справи	Кількість звернень дрібних сільськогосподарських товаровиробників до консультативного пункту протягом року	Дані ЦНАПу	ЦНАП	Місцевий бюджет	2023

1.4.1.3. Підтримка економічної активізації жінок на сільських територіях	Жінки, які проживають на території старостинського округу, отримали підтримку, спрямовану на збільшення їхньої економічної активності	Збільшення проявів економічної активності жінок на території старостинського округу	Кількість зареєстрованих жінок – суб'єктів господарювання (ФОП, ФГ та ін.)	Дані державного реєстратора	Відділ економіки та інвестиційної діяльності	Місцевий бюджет, державний бюджет, МТД	2022 – 2027
1.4.1.4. Підтримка економічної активізації молоді на сільських територіях	Молоді люди, які проживають на території старостинського округу, отримали підтримку для своїх економічних ініціатив	Збільшення проявів економічної активності молоді на території старостинського округу	Кількість зареєстрованих молодих людей – суб'єктів господарювання (ФОП, ФГ та ін.)	Дані державного реєстратора	Відділ економіки та інвестиційної діяльності	Місцевий бюджет, державний бюджет, МТД	2022 – 2027
1.4.1.5. Промоція інструментів підтримки (адаптація господарств до нових кліматичних, технологічних, ринкових умов) з метою підвищення конкурентоспроможності сільськогосподарського виробництва, його диверсифікації, спеціалізації, розвитку органічного землеробства	Інформація про нові методи господарювання за умов кліматичних, технологічних, ринкових змін, а також умови ведення органічного землеробства, поширена серед Ніжинські громади	Частина домогосподарств а громади запровадила зміни що пропонуються	% домогосподарств, які запровадили зміни що пропонуються	Моніторинг міської ради	Відділ економіки та інвестиційної діяльності	Місцевий бюджет, МТД	2022 – 2027
1.4.2. Створення зон відпочинку, спорту та атракцій	Зони відпочинку, спорту та атракцій створені та працюють	Мешканці громади використовують	Рівень задоволення від створених зон	Моніторинг міської ради	Управління соціального захисту, відділ	Місцевий бюджет, МТД, приватні кошти	2022 – 2027

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

них		створені в старостинському у окрузі зони відпочинку, спорту та атракційні	відпочинку, спорту та атракцій		фізичної культури і спорту, управління ЖКГ		
1.4.2.1. Створення Будинку милосердя для мешканців і мешканок, які потребують стаціонарної соціальної опіку, догляду	Будинок милосердя створено в старостинському окрузі та працює	Задоволені потреби мешканців громади, для мешканців, які потребують стаціонарної соціальної опіку, догляду	Кількість місць в Будинку милосердя	Акти виконаних робіт	Управління соціального захисту	МТД, місцевий бюджет	2023 – 2024
1.4.2.2. Створення атракційного парку для відвідувачів dla мешканців та мешканок	Атракційний парк створено та працює	Збільшення чіельності відвідувачів до сільської місцевості громади	Діючий атракцій ний парк	Акти виконаних робіт	Відділ економіки та інвестиційної діяльності	Приватні кошти	2023 – 2027
1.4.2.3. Облаштування місць організованого відпочинку dla mieszkańek і mieszkańców біля водойм та в лісовій місцевості	Місця організованого відпочинку в сільській місцевості облаштовані	Створені умови для мешканців громади та її відвідувачів для організованого відпочинку біля водойм та в лісовій місцевості	Кількість облаштованих місць відпочинку	Акти виконаних робіт	Управління ЖКГ	Міцевий бюджет, приватні кошти	2022 – 2027
1.4.3. Підтримка місцевих ініціатив із розвитку сільських територій	Місцеві ініціативи з розвитку сільських територій реалізовані	Збільшення привабливості сільських територій	Кількість реалізованих місцевих інціатив за підтримки	Річні звіти міського голови	Відділ з благоустрою, роботи з органами	Міцевий бюджет, приватні кошти	2022 - 2027

		громади як міста проживання	як міської ради		самоорганізації населення та взаємодії з правоохоронними органами		
1.4.3.1. Реалізація локальних проєктів із благоустрою території та розвитку інженерної інфраструктури	Локальні проєкти з благоустрою територій у сільській місцевості реалізовані	Збільшення привабливості сільських територій громади як міста проживання	Кількість ділянок, на яких реалізовано проєкти благоустрою з	Акти виконаних робіт	Відділ з благоустрою, роботи з органами самоорганізації населення та взаємодії з правоохоронними органами	Міцевих бюджет, приватні кошти	2022 – 2027

Стратегічна ціль 2. Розвиток туристичного потенціалу громади

Операційна ціль 2.1. Ефективне використання наявних туристичних можливостей та створення нових якісних туристичних продуктів

Діяльність/ завдання	Показник реалізації діяльності / завдання (продукт)	Результат реалізації діяльності завдання	Показник оцінювання результату діяльності	Джерела верифікації показників	Відповідальний за виконання	Джерела фінансування / кошти бюджету громади	Термін реалізації
2.1.1. Облік, збереження та використання існуючих об'єктів історико-культурної спадщини як чинника розвитку	Розроблена та діє галузева програма, згідно якої здійснюється реконструкція об'єктів історико-культурної спадщини Ніжинської громади	Реконструкція об'єктів історико-культурної спадщини Ніжинської громади відбувалася відповідно до галузевої програми	Наявність галузевої програми Кількість реконструйованих об'єктів	Галузева програма Акти виконаних робіт	Управління культури і туризму	Місцевий бюджет	2022 – 2024
2.1.1.1. Реконструкція зі	Об'єкти історико-культурної спадщини	Об'єкти історико-	Кількість відреставро	Акти виконаних робіт	Управління культури і	МьД, державні та місцевий	2022 – 2021

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

збереженням історичної автентичності об'єктів історико-культурної спадщини Ніжинської громади частовим перепрофілюванням	Ніжинської громади реконструйовані та (за необхідності) перепрофільовані	культурної спадщини Ніжинської громади використовують ви як чинник її розвитку	ваних об'єкти історико-культурної спадщини Ніжинської громади		туризму	бюджети	
2.1.2. Створення інтерактивних музейних комплексів	Відкрито нові туристичні атракції	Покращено умови надання туристичних послуг, забезпечено розвиток наявних туристичних об'єктів	Збільшено кількість туристів, туристичних маршрутів та локацій	Звіти структурних підрозділів	Управління культури і туризму	Місцевий бюджет	2022 – 2024
1.2.2.1. Облаштування музейного комплексу «Ніжин підземний»	Створено новий музейний комплекс	Реконструйовано підземля з облаштуванням експозицій	Збільшено кількість туристів, туристичних маршрутів та локацій	Звіт про реалізацію проекту	Управління культури і туризму	Місцевий бюджет	2022 – 2024
2.1.3. Розвиток фестивального руху та підтримка розвитку культури і мистецтва	Проведення міських фестивалів, покращення якості надання культурних послуг	Підвищення рівня надання культурно-мистецьких послуг	Збільшено кількість відвідувачів мистецько-культурних заходів	Звіт Управління культури і туризму	Управління культури і туризму	Місцевий бюджет	2022 – 2024
2.1.3.1. Створення Центру надання	Відремонтовано та оснащено приміщення	Збільшення сереж	Кількість отримувачів	Звіт Управління культури і туризму	Управління культури і туризму	Місцевий бюджет	2022 – 2024

культурних послуг в Ніжинському міському Будинку культури	будинку культури під Центр культурних послуг ніжинської громади	мешканців рівня задоволеності рівнем послуг у сфері культури, що надаються на теренах громади	культурних послуг		туризму		
2.1.4. Формування, облаштування та популяризація нових туристичних маршрутів	Громади-партнери на засадах міжмуніципального співробітництва створили та облаштували нові туристичні маршрути	Збільшення чисельності відвідувачів громад-партнерів із туристичною метою	Кількість нових туристичних маршрутів що працюють	Звіт управління культури і туризму	Управління культури і туризму	МТД, державний та місцевий бюджети	2022 – 2027
2.1.4.1. Створення туристичного кластеру «Місцями козацької сили»	Облаштовано новий туристичний маршрут «Місцями козацької сили»	Збільшено кількість туристів, уніфіковано туристичну продукцію, підписано угоду про міжмуніципальн у співпрацю з Сухополов'янською, Батуринською, Козельцькою, Парафіївською громадами, а також меморандум про співпрацю з приватними установами.	Кількість туристів та турстичних маршрутів	Опублікована інформація про новий туристичний маршрут на сайті «Ніжин: туристичний»	Сектор інвестиційної діяльності управління культури і туризму	Грантові кошти Місцевий бюджет	2022
2.1.4.2. Реалізація проекту «Ніжин: забута історія»	Облаштовано новий міський туристичний маршрут	Облаштовано 15 локацій туристичного	Кількість туристів та турстичних	Опублікована інформація про новий туристичний маршрут	Сектор інвестиційної діяльності	Грантові кошти Місцевий бюджет	2022

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

		маршруту	маршрутів	на сайті «Ніжин: туристичний»	Управління культури туризму	i		
2.1.5. Сприяння створення державного історико-архітектурного заповідника «Ніжин древній»	Державний історико-архітектурного заповідника «Ніжин древній» створено та працює	Наукова та туристична діяльність в Нжині здійснюються системно та узгоджено	Збільшення інтересу серед потенційних туристів до Ніжинської громади	Установчі документи заповідника «Ніжин древній»	Управління культури туризму	i	Місцевий бюджет	2022 – 2027
2.1.5.1. Підготовка та проведення пропійної кампанії ідеї створення заповідника «Ніжин древній»	Промоційна кампанія створення заповідника «Ніжин древній» проведена	Сформовано позитивну громадську думку щодо утворення заповідника «Ніжин древній»	Кількість позитивних відгуків та коментарів щодо ідеї створення заповідника «Ніжин древній»	Моніторинг Інтернету	Управління культури туризму	i	Місцевий бюджет	2022 – 2024

Операційна ціль 2.2. Розвиток традиційної туристичної інфраструктури

Діяльність/ завдання	Показник реалізації діяльності / завдання (продукт)	Результат реалізації діяльності / завдання	Показник оцінювання результату діяльності	Джерела верифікації показників	Відповідальний за виконання	Джерела фінансування / кошти бюджету громади	Термін реалізації
2.2.2. Облаштування зон відпочинку в населених пунктах громади, насамперед, біля	Робзроблена проектна документація та створені простори для відпочинку на	Здійснено благоустрій та функціональне зонування громадських просторів	Кількість громадських просторів	Звіт управління житлово-комунального господарства та будівництва	Управління житлово-комунального господарства та будівництва	Місцевий бюджет Грантові кошти	2022 – 2024

водойм	території громади						
2.2.2.2. Створення просторів для літнього водного відпочинку	Розроблена проектна документація, облаштовані простори літнього водного відпочинку	Виконано благоустрій зон біля водойм	Кількість місць для водного відпочинку	Звіт управління житлово-комунального господарства та будівництва	Управління житлово-комунального господарства та будівництва	МТД, місцевий бюджет	2022 – 2024
2.2.3. Розширення мережі громадських вбиралень	Діюча в старостистинських округах мережа громадських вбиралень	Створені приязні умови для відвідувачів старостинського округу	Кількість створених вбиралень	Акти виконаних робіт	Звіт управління житлово-комунального господарства та будівництва	Управління житлово-комунального господарства та будівництва	МТД, місцевий бюджет
2.2.3.1. Облаштування громадської вбиральні і старостинського округу – з врахуванням потреб людей із обмеженими фізичними можливостями	Громадська вбиральня в адмінцентрі старостинського округу створена та працює	Створені приязні умови для відвідувачів адмінцентру старостинського округу	Прцююча громадська вбиральня	Акти виконаних робіт	Звіт управління житлово-комунального господарства та будівництва	Управління житлово-комунального господарства та будівництва	МТД, місцевий бюджет

Операційна ціль 2.3. Створення умов інформаційного середовища для розвитку туризму

Діяльність/ завдання	Показник реалізації діяльності / завдання (продукт)	Результат реалізації діяльності / завдання	Показник оцінювання результату діяльності	Джерела верифікації показників	Відповідальний за виконання	Джерела фінансування / кошти з бюджету громади	Термін реалізації
2.3.1. Розширення туристично-інформаційної	Підвищено якість надання туристичних послуг шляхом	Створено візит-центр, розширено	Збільшено кількість туристів,	Звіт Управління культури і туризму	Управління культури і туризму	Місцевий бюджет	2022 – 2024

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

мережі	роширення інформаційно-туристичної мережі	інформаційну базу туристичних послуг	розширено екскурсійну базу				
2.3.1.1. Створення візит-центру в Ніжинській ТГ	Створено комунального закладу візит-центр	Покращено умови туристичної діяльності, об'єднано приватний бізнес та комунальні туристичні установи з метою розвитку туризму	Збільшено кількість туристів, розширено екскурсійну базу	Звіт управління культури і туризму	Управління культури і туризму	Грантові кошти, Місцевий бюджет	2022 – 2024
2.3.2. Створення системи зовнішньої туристичної реклами та вказівників	Зовнішня туристична реклама, в тому числі у цифровій формі, розроблена та поширена	Потенційні відвідувачі громади краще обізнані з її туристичними можливостями	Кількість відвідувачів громади з туристичною метою протягом року	Дані мобільних операторів зв'язку	Управління культури і туризму, Відділ інформаційно-аналітичної роботи та комунікацій з громадськістю	Місцевий бюджет, приватні кошти	2022 – 2024
2.3.2.1. Створення геоінформаційної карти атракцій громади	Створена та наповнена змістом ГІС-карта громади	Потенційні відвідувачі громади та її мешканці отримали зручний доступ до інформації про атракційні можливості громади	Збільшення числа відвідувачів атракцій громади та надходжень від них до міського бюджету	Дані Національної поліції та ДФС	Відділ інформаційно-аналітичної роботи та комунікацій з громадськістю	Місцевий бюджет	2022

Стратегічна ціль 3. Покращення комфорту проживання, безпеки та довкілля громади

Операційна ціль 3.1. Просторовий розвиток та привабливий зовнішній вигляд громади

Діяльність/ завдання	Показник реалізації діяльності / завдання (продукт)	Результат реалізації діяльності завдання	Показник оцінювання результату діяльності /	Джерела верифікації показників	Відповідальний за виконання	Джерела фінансування / кошти з бюджету громади	Термін реалізації
3.1.1. Збереження та розвиток рекреаційних, зелених зон	Благоустроєні існуючій рекреаційні зони	Збережені та блаштовані рекреаційні зони	Збільшено кількість паркових зон, сформована єдина стилістика реконструкції громадських просторів	Проектна документація, звіти про виконання робіт	Управління житлово-комунального господарства та будівництва Відділ містобудування та архітектури	Місцевий бюджет Державний бюджет	2022 – 2024
3.1.1.1. Реконструкція скверу імені Б. Хмельницького	Облаштований громадський простір у центральній частині міста	Наявність облаштованих місць для відпочинку	Кількість облаштованих місць для відпочинку та дозвілля	Проектна документація, звіт про виконання робіт	Управління житлово-комунального господарства та будівництва Відділ містобудування та архітектури	Місцевий бюджет	2022 – 2024
3.1.1.2. Реконструкція парку імені Т. Шевченка	Реконструйовано центральний міський парк	Наявність облаштованих місць для відпочинку, відведенні місця для приватного бізнесу	Кількість облаштованих місць для відпочинку та дозвілля	Проектна документація, звіт про виконання робіт	Управління житлово-комунального господарства та будівництва Відділ містобудування та архітектури	Державний бюджет Місцевий бюджет	2022 – 2024

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

3.1.1.3. Благоустрій території Графського парку та Театрального скверу	Розроблено проект реконструкції Графського парку та Театрального скверу	Наявність облаштованих місць для відпочинку, відведенні місця для приватного бізнесу	Кількість облаштованих місць для відпочинку та дозвілля	Проектна документація, звіт про виконання робіт	Управління житлово-комунального господарства та будівництва Відділ містобудування та архітектури	Місцевий бюджет	2022 – 2024
3.1.2. Покращення якості доріг та вулиць	Реконструйовані та відремонтовані вулиці та дороги	Покращено умови дорожнього руху для всіх його учасників	Кількість відремонтованих та реконструйованих доріг та вулиць	Проектна документація, звіти про виконання робіт	Управління житлово-комунального господарства та будівництва	Місцевий бюджет, Грантові та кредитні кошти	2022 – 2024
3.1.2.1. Закупівля транспорту для ямкового ремонту доріг	Закуплено машину для ямкового ремонту доріг УЯР-01	Покращено дорожню інфраструктуру, зменшено кількість ДТП	Площа реконструйованого дорожнього покриття	Звіт про реалізацію проекту	Сектор інвестиційної діяльності	Грантові кошти	2022
3.1.1.2. Встановлення світлофорних стовпів з led-модулем	Встановлено світлофорні стовпи з led-модулем	Покращено регулювання дорожнього, зменшено кількість ДТП	Кількість встановлених світлофорних стовпів	Звіт про проведення закупівлі	Управління житлово-комунального господарства та будівництва	Місцевий бюджет	2022
3.1.1.3. Розроблення схеми тротуарів та їх реконструкція	Затверджено схеми тротуарів та реконструйовано тротуари на наступних вулицях: Овдіївська, Шевченка, Московська, Синяківська, Озерна, Академіка Амосова,	Покращено пішохідну інфраструктуру	Кількість розроблених схем	Схеми тротуарів, проектна документація, звіти про виконання робіт	Відділ містобудування та архітектури Управління житлово-комунального господарства та будівництва	Місцевий бюджет	2022

	Воздвиженська.						
3.1.1.4. Поточний ремонт дорожнього покриття громади	Реконструйовано дорожнє покриття наступних вулиць: Вулиця Сакко і Ванцеті, Вулиця Успенська, Богушевича, Незалежності, Бобрицька	Покращено стан дорожнього покриття	Площа відремонтованого дорожнього покриття	Проектна документація, звіти про виконання робіт	Управління житлово-комунального господарства та будівництва	Місцевий бюджет	2022 – 2024
3.1.1.5. Реконструкція дорожнього покриття громади	Відремонтоване дорожнє покриття громади	Покращено стан дорожнього покриття	Площа відреконструйованого дорожнього покриття	Проектна документація, звіти про виконання робіт	Управління житлово-комунального господарства та будівництва	Місцевий бюджет	2022 – 2024
3.1.3. Реставрація та освітлення архітектурних пам'яток громади	Архітектурні пам'ятки громади відреставровані та підсвічені	Архітектурні пам'ятки громади збережені та краще сприймаються	Кількість відреставрованих архітектурних пам'яток Кількість підсвічених архітектурних пам'яток	Акти виконаних робіт	Управління житлово-комунального господарства та будівництва	Місцевий бюджет	2022 – 2024
3.1.3.1. Облаштування системи нічного освітлення на пам'ятках архітектури громади	Пам'ятки архітектури громади в нічний час підсвічені	Пам'ятки архітектури громади видні та краще сприймаються	Кількість підсвічених вночі пам'яток архітектури громади	Акти виконаних робіт	Управління ЖКГ	Місцевий бюджет	2022 – 2024
3.1.4. Ревіталізація історичного центру міста	Реконструйований історичний центр міста. Сформовані єдині стильові рішення його	Підвищено привабливість центральної частини міста та комфорт містян	Площа реконструйованої частини міста	Проектна документація, звіти про виконання робіт	Управління житлово-комунального господарства та будівництва	Місцевий бюджет	2022 – 2024

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

	реконструкцій		ваного покриття				
3.1.4.1. Реконструкція громадського простору від ТЦ «Гермес» до Ощадбанку по вулиці Шевченка	Затверджено проектну документацію та реконструйовано громадський простір	Облаштовано громадський протір у центральній частині міста, організовано місця для паркування автотранспорту	Площа реконструйованого покриття	Проектна документація, звіти про виконання робіт	Управління житлово-комунального господарства та будівництва	Місцевий бюджет	2022 – 2024
3.1.4.2. Реконструкція тротуарної зони центральної алеї (вул.Козача-вул. Синяківська)	Затверджено проектну документацію та реконструйовано тротуарну зону центральної алеї	Обшляшовано пішохідну зону та велосипедні доріжки упорядковані зелені насадження.	Площа реконструйованого покриття	Проектна документація, звіти про виконання робіт	Управління житлово-комунального господарства та будівництва	Місцевий бюджет	2022 – 2024
3.1.4.3. Реконструкція вулиці Гоголя	Затверджено проектну документацію та реконструйовано єдину у громаді пішохідну вулицю	Створено концепцію розвитку історичних локацій в місті та облаштовано пішохідну упорядковані зелені насадження, встановлено лави для сидіння та урни	Площа реконструйованого покриття	Проектна документація, звіти про виконання робіт	Управління житлово-комунального господарства та будівництва	Місцевий бюджет	2022 – 2024

Операційна ціль 3.2. Модернізація комунальної інфраструктури громади

Діяльність/ завдання	Показник реалізації діяльності / завдання (продукт)	Результат реалізації діяльності завдання	Показник оцінювання результату діяльності	Джерела верифікації показників	Відповідальний за виконання	Джерела фінансування / кошти з бюджету громади	Термін реалізації
3.2.1. Реконструкція систем тепло-, водопостачання та водовідведення	Реконструйовані мережі тепло-, водопостачання та водовідведення	Покращено якість надання комунальних послуг	Площа реконструйованих мереж тепло-, водопостачання та водовідведення	Проектна документація, звіти про виконання робіт	Управління житлово-комунального господарства та будівництва	Місцевий бюджет	2022 – 2024
3.2.1.1. Реконструкція міської тепломережі на умовах кредитування	Реконструйовано міську тепломережу на умовах кредитування	Покращено якість тепlopостачання в місті	Довжина реконструйованих мереж	Проектна документація, звіти про виконання робіт	Управління житлово-комунального господарства та будівництва	Кредитні кошти, місцевий бюджет	2022 – 2024
3.2.1.2. Будівництво артезіанської свердловини	Побудовано водозабірну артезіанську свердловину по вул. Козача (Червонокозача),5	Покращено якість надання послуг з водопостачання	Площа збудованої свердловини	Проектна документація, звіти про виконання робіт	Управління житлово-комунального господарства та будівництва	Місцевий бюджет	2022 – 2024
3.2.1.3. Реконструкція каналізаційного колектора(вул. Синяківська-Шевченка)	Реконструйовано каналізаційний колектор (вул. Синяківська-Шевченка)	Покращено якість надання послуг з водовідведення та санітарно-гігієнічних умов проживання мешканців міста	Площа реконструйованої площі колектора	Проектна документація, звіти про виконання робіт	Управління житлово-комунального господарства та будівництва	Державний бюджет Місцевий бюджет	2022

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

<p>3.2.2. Модернізація об'єктів комунальної власності та житлового фонду із застосуванням енергозберігаючих технологій</p>	<p>Енергомодернізовані будівлі комунальної власності та жилого фонду</p>	<p>Покращення енергоефективності будівель комунальної власності та жилого фонду</p>	<p>Покращено умови проживання мешканців, зменшено фінансове навантаження за комунальні послуги</p>	<p>Проектна документація, звіти про виконання робіт</p>	<p>Управління житлово-комунального господарства та будівництва</p>	<p>Місцевий бюджет</p>	<p>2022 – 2024</p>
<p>3.2.2.1. Реалізація програми енергоефективності 40*20*20 житлових будинків</p>	<p>Реалізовано програму енергоефективності 40*20*20 житлових будинків по вул. Московська</p>	<p>Проведено обстеження та оцінку енергетичного стану будівель, їх енергосистем, розроблено енергетичний паспорт будівель, проведено термо-модернізацію будівель та їх інженерних мереж</p>	<p>Кількість енергомодернізованих будівель</p>	<p>Проектна документація, звіти про виконання робіт</p>	<p>Управління житлово-комунального господарства та будівництва</p>	<p>Місцевий бюджет Державний бюджет</p>	<p>2022 – 2024</p>
<p>3.2.3. Повне охоплення жителів громади централізованим</p>	<p>Система централізованг водопостачання поширена на весь Ніжин</p>	<p>Жителі Ніжина забезпечені централізованим водопостачанням</p>	<p>% садіб Ніжина, що забезпечені централізова</p>	<p>Дані щодо абнентів із водопстачання</p>	<p>Відділ економіки та інвестиційної діяльності,</p>	<p>Місцевий бюджет</p>	<p>2022 – 2024</p>

водопостачанням та водовідведенням			ним водопостачанням		сектор енергоменеджменту та енергоефективності		
3.2.3.1. Будівництво трубопроводів із водопостачання центральних мереж у приватному секторі	Трубопроводи центральних мереж із водопостачання збудовані та введені до експлуатації	Садибний сектор Ніжина забезпечений централізованим водопостачанням	% садиб Ніжина, що забезпечені централізованим водопостачанням	Дані щодо абментів із водопостачання	Відділ економіки та інвестиційної діяльності, сектор енергоменеджменту та енергоефективності	Місцевий бюджет	2022 – 2024
3.2.4. Підтримка розвитку генерування енергії за рахунок відновлювальних джерел	Встановлені та працюють прилади, що генерують електроенергію за рахунок відновлювальних джерел	На теренах громади частина електроенергії генерується за допомогою відновлювальних джерел	Обсяги електроенергії на теренах громади, що генеруються за допомогою відновлювальних джерел енергії	Дані електромереж	Управління ЖКГ, сектор енергоменеджменту та енергоефективності	МТД, місцевий бюджет, приватні кошти	2022 – 2024
3.2.4.1. Встановлення сонячних батарей на дахах комунальних установ Ніжинської громади	Сонячні батареї на дахах комунальних установ Ніжинської громади встановлені	Бюджетні установи Ніжина частково забезпечують електроенергією за рахунок відновлювальних джерел	Обсяги генерування електроенергії, завдяки приладам, що встановлені на дахах комунальних установ	Дані електромереж	Управління ЖКГ, сектор енергоменеджменту та енергоефективності	МТД, місцевий бюджет, приватні кошти	2023 – 2027

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

			Ніжинської громади				
--	--	--	-----------------------	--	--	--	--

Операційна ціль 3.3. Підвищення рівня безпеки

Діяльність/ завдання	Показник реалізації діяльності / завдання (продукт)	Результат реалізації діяльності / завдання	Показник оцінювання результату діяльності	Джерела верифікації показників	Відповідальний за виконання	Джерела фінансування / кошти з бюджету громади	Термін реалізації
3.3.1. Запровадження відеоспостереження для всієї громади та безпеки	Розвинута система відеонагляду	Проаналізовано стан правопорядку в громаді, проведено консультації із громадськістю та визначено місця для встановлення елементів системи відеоспостереження	Кількість встановлених камер відеонагляду, зменшення рівня злочинності	Звіт поліції, звіт управління житлово-комунального господарства та будівництва	Управління житлово-комунального господарства та будівництва	Місцевий бюджет	2022 – 2024
3.3.3.1. Реалізація проекту «Безпечне місто»	Продовжено встановлення сучасних камер відеонагляду	Покращено стан безпеки та правопорядку у громаді	Кількість встановлених камер відеонагляду	Звіт поліції, звіт управління житлово-комунального господарства та будівництва	Управління житлово-комунального господарства та будівництва	Місцевий бюджет	2022 – 2024
3.3.2. Поширення вуличного освітлення в сільських населених пунктах	Встановлення вуличних ліхтарів у громаді	Покращено вуличне освітлення у громаді	Кількість змонтованих ліхтарів	Звіт про проведені роботи	Управління житлово-комунального господарства та будівництва	Місцевий бюджет	2022 – 2024

громади								
3.3.2.1. Реконструкція вуличного освітлення вулицях Переяслівка, Кунашівка, Наумівське	на сіл	Реконструйовано вуличне освітлення на вулицях Переяслівка, Кунашівка, Наумівське	Встановлено вуличні ліхтарі з енергозберігаючим обладнанням	Кількість встановлених ліхтарів для вуличного освітлення	Звіт про проведені роботи	Управління житлово-комунального господарства та будівництва Сектор інвестиційної діяльності	Місцевий бюджет	2022 – 2024

Операційна ціль 3.4. Розвиток транспортної інфраструктури

Діяльність/ завдання	Показник реалізації діяльності / завдання (продукт)	Результат реалізації діяльності завдання	Показник оцінювання результату діяльності	Джерела верифікації показників	Відповідальний за виконання	Джерела фінансування / кошти з бюджету громади	Термін реалізації
3.4.1. Створення парку громадського електротранспорту	Створено сучасний паркувальний простір з розвитком системи безконтактної оплати через паркомати	Покращено дорожню інфраструктуру, забезпечено безпечне та зручне паркування транспортних засобів	Кількість встановлених засобів безконтактного паркування та техніки	Звіт управління житлово-комунального господарства та будівництва	Управління житлово-комунального господарства та будівництва Сектор інвестиційної діяльності	Місцевий бюджет	2022 – 2024
3.4.1.1. Створення сучасного паркувального простору	Облаштовано сучасний паркувальний простір на території громади	Створено майданчики з платним паркуванням транспортних засобів в місті по вул. Московській, Миколаївській, Вокзальній, Богуна, на площі	Кількість встановлених паркоматів	Звіт управління житлово-комунального господарства та будівництва	Управління житлово-комунального господарства та будівництва Сектор інвестиційної діяльності	Місцевий бюджет	2022 – 2024

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

		Занковецької					
3.4.2. Розвиток вело-інфраструктури	Велоінфраструктурою охоплена вся територія громади (доріжки, прокат СТО)	Мешканці громади та її відвідувачі можуть безперешкодно пересуватися на велосипедах всією територією громади та отримувати послуги з обслуговування велосипедів	% території громади, що охоплена велоінфраструктурою та відповідним сервісом	Звіт управління ЖКГ	Звіт управління ЖКГ	МТД, місцевий бюджет	2022 – 2024
3.4.2.1. Створення пункту прокату велосипедів та станції для їх ремонту в м. Ніжин	Працюючий пункт прокату та ремонту велосипедів у м. Ніжин	Кожен мешканець та відвідувач Ніжинської громади може скористатися послугами прокату та ремонту велосипедів в Ніжині	Кількість осіб, які скористалися послугою протягом року	Звіт КП «ВУКГ»	КП «ВУКГ»	МТД, місцевий бюджет	2021 – 2022
3.4.3. Впровадження безбар'єрного простору для маломобільних груп населення	На теренах громади забезпечено безбар'єрний простір для маломобільних груп населення	Громадські місця на теренах громади доступні для маломобільних груп мешканців	% громадських місць, де забезпечена безбар'єрність	Звіт управління ЖКГ	Звіт управління ЖКГ	Місцевий бюджет	2022 – 2024
3.4.3.1. Забезпечення	Всі громадські місця на території громади	Особи з інвалідністю та	% доступних громадських	Звіт КП «ВУКГ»	КП «ВУКГ»	МТД, місцевий бюджет, приватні	2021–2024

доступності всіх громадських місць для осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення до об'єктів соціальної, інженерної та транспортної інфраструктури	доступні особам із інвалідністю та іншим маломобільним групам населення	та інші маломобільні групи населення можуть безперешкодно потрапити до всіх громадських місць громади	місць для осіб із особливими потребами на теренах громади			КОШТИ	
--	---	---	---	--	--	-------	--

Операційна ціль 3.5. Охорона довкілля, відновлення та стале використання природних ресурсів

Діяльність/ завдання	Показник реалізації діяльності / завдання (продукт)	Результат реалізації діяльності завдання	Показник оцінювання результату діяльності	Джерела верифікації показників	Відповідальний за виконання	Джерела фінансування / кошти з бюджету громади	Термін реалізації
3.5.1. Модернізація системи поводження з ТПВ на території громади	Модернізована система поводження з ТПВ	Вирішено проблеми завантаженості міського полігону	Реконструйована система поводження з ТПВ	Звіт КП «ВУКГ»	КП «ВУКГ»	Місцевий бюджет	2022 – 2024
3.5.1.1. Будівництво заводу з переробки сміття на базі міського полігону	Збудовано завод з переробки сміття на базі міського полігону	Зменшено негативний вплив побутових відходів на довкілля	Збудований завод з переробки відходів	Звіт КП «ВУКГ»	КП «ВУКГ»	Приватні інвестиції Місцевий бюджет	2022 – 2024
3.5.1.2. Запуск лінії сортування ТПВ	Запущено лінію сортування ТПВ	Покращено екологічний стан міста	Кількість закуплених сміттевозів та реконструйованих	Звіт КП «ВУКГ»	КП «ВУКГ»	Приватні інвестиції, місцевий бюджет	2022 – 2024

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

			приміщень для запуску лінії сортування ТПВ				
3.5.2. Підвищення екологічної свідомості мешканців та мешканок громади	Мешканці громади відповідально ставляться до довкілля	Зменшено антропогенне навантаження на стан довкілля громади	% відповідності нормативам показників повітря, води, ґрунтів встановленим нормативам	Дані Державної екологічної інспекції України, дослідження ДП «Держстандартметрологія»	КП «ВУКГ»	МТД, місцевий бюджет	2022 – 2027
3.5.2.1. Організація та проведення Днів сталої енергії в рамках Європейської ініціативи «Угода мерів»	Організовано та проведено Днів сталої енергії в рамках Європейської ініціативи «Угода мерів»	Мешканці громади ознайомилися із можливостями та перевагами застосування принципу сталої енергії	Кількість мешканців громади, які взяли участь в Днях сталої енергії	Звіт КП «ВУКГ»	КП «ВУКГ»	МТД, місцевий бюджет	2022 – 2027
3.5.3. Розчищення русла річки Остер та водоймищ	Розчищено водойми	Механічним способом було розчищено ставки та створено благоустрій прибережної зони	Покращено екологічний стан водойм та умови відпочинку на прибережній зоні	Звіт управління житлово-комунального господарства та будівництва	Управління житлово-комунального господарства та будівництва	Місцевий бюджет	2022 – 2024
3.5.3.1. Розчистка	Розчищено ставки в с.	Створено	Кількість	Звіт	Управління	Місцевий бюджет	2022 – 2024

ставків в с. Кунашівка, с. Переяслівка та облаштування зони відпочинку біля водойм	Кунашівка, с. Переяслівка та облаштовано зони відпочинку біля водойм	можливості для водного відпочинку жителів сільських населених пунктів	очищених водойм та облаштованих зон для відпочинку	управління житлово-комунального господарства та будівництва	житлово-комунального господарства та будівництва		
--	--	---	--	---	--	--	--

Стратегічна ціль 4. Розвиток соціального капіталу громад

Операційна ціль 4.1. Забезпечення взаємодії влади з громадськістю

Діяльність/ завдання	Показник реалізації діяльності / завдання (продукт)	Результат реалізації діяльності / завдання	Показник оцінювання результату діяльності	Джерела верифікації показників	Відповідальний за виконання	Джерела фінансування / кошти з бюджету громади	Термін реалізації
4.1.1. Розширення переліку, покращення якості та урізноманітнення способів надання адміністративних послуг для різних груп жителів	Адміністративні послуги надають сучасному ЦНАП, в т.ч. – віддланео, через Інтернет	Збільшення кількості адміністративних послуг та зменшення часу, необхідного для їх отримання Зменшення часу	Кількість послуг що надаються в ЦНАПі Кількість послуг, що надаються віддалено – через мережу Інтернет	Звіт ЦНАПу	ЦНАП	Місцевий бюджет	2022 – 2024
4.1.2.1. Запровадження програмного забезпечення «Електронна черга»	Програмне забезпечення «Електронна черга» у відділі ЦНАП запроваджено	Можливість попереднього запису он-лайн та оплати платних послуг безпосередньо у відділі ЦНАП	Кількість відвідувачів, що скористалися даною послугою протягом року	Звіт про роботу відділу ЦНАП	Відділ «ЦНАП» Ніжинської міської ради	Місцевий бюджет	2022-2023
4.1.2. Створення	В громаді	Збільшення	Кількість	Дані моніторингу	Відділ з питань	Місцевий бюджет	2022 – 2027

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

нових інформаційних можливостей для комунікації влади та громадськості з усіма групами мешканців	запроваджені нові інформаційні методи комунікації влади та громадськості	інтенсивності комунікації влади та громадськості	мешканців громади, які протягом року хоча б раз комунікували з міською радою	міської ради	діловодства та роботи зі зверненнями громадян		
4.2.1.1. Розробка та запровадження суб-сторінки офіційного веб-сайту міської ради: та «Електронне оголошення проблем»	Суб-сторінка офіційного веб-сайту міської ради: та «Електронне оголошення проблем» працює	Забезпечена можливість оперативної реакції влади громади на виявлені мешканцями громади поточні проблеми її інфраструктури	Кількість поточних проблем інфраструктури громади, які вдалося оперативно розв'язати завдяки суб-сторінці	Моніторинг Інтернет	Відділ інформаційно-аналітичної роботи та комунікацій з громадськістю	Місцевий бюджет	2022
4.1.3. Створення сприятливих умов для розвитку та працевлаштування юнаків та юнок	Молодь громади має хороші можливості для свого розвитку та працевлаштування	Протягом року після завершення освітнього закладу молодь знаходить своє перше робоче місце	% молоді, яка знаходить своє перше робоче місце протягом року після завершення закладу освіти	Звіт Центру зайнятості	Управління освіти	МТД, місцевий бюджет	2022 – 2027
4.1.3.1. Залучення шкільної юнаків та дівчат громади до участі у	Шкільна молодь громади бере участь в програмі ЄС eTwinning та Еразмус+	Розвиток компетентностей шкільної молоді	Кількість залучених шкіл та учнів	Звіт управління освіти	Управління освіти, відділ у справах сім'ї та молоді	МТД, місцевий бюджет, кошти	2022 – 2027

міжнародній програмах eTwinning, Еразмус+		відповідно до пріоритетів програм, збільшення контактів із однолітками з ЄС					
4.1.4. Запровадження електронного врядування	Система електронного врядування в громаді запроваджена та діє	Мешканці громади та відвідувачі					
4.1.4.1. Впровадження електронного документообігу	Запроваджено електронний документообіг	Зменшені строки виконання та підготовки документів, підвищення прозорості та контролю на будь-якій стадії обробки документа	Час на оформлення та розгляд документів	Звіт відділу господарського забезпечення	Відділ господарського забезпечення	Місцевий бюджет	2022

Операційна ціль 4.2. Інноваційна наука та якісна освіта

Діяльність/ завдання	Показник реалізації діяльності / (продукт)	Результат реалізації діяльності / завдання	Показник оцінювання результату діяльності	Джерела верифікації показників	Відповідальний за виконання	Джерела фінансування / кошти з бюджету громади	Термін реалізації
4.2.1. Забезпечення доступу до якісної дошкільної, позашкільної та шкільної освіти	Мережа закладів освіти громади оптимізована, а наявні приміщення відремонтовані та оснащені	Створені матеріально-технічні умови для здобуття учнями та вихованцями якісної освіти	% (від діючих) реконструйованих та оснащених закладів освіти	Звіт управління освіти	Управління освіти	Місцевий бюджет	2022 – 2024
4.2.1.1. Капітальний	Приміщення закладів	В приміщеннях	Кількість	Звіт управління освіти	Управління	Міський та	2022-2027

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

ремонт із термоса нацією приміщень закладів освіти громади з часьтким перепрофілюванням	освіти громади капітально відремонтовані з використанням енергоощадних матеріалів та технологій та частково перепрофільовані	закладів освіти створені комфортні умови для навчання та роботи	приміщень закладів освіти громади, де проведено капітальний ремонт із термосанацією		освіти	державний бюджет, МТД	
4.2.1.2. Оснащені сучасними технічними засобами, меблями (з врахуванням інклюзії), мережею інтернет заклади освіти	Заклади освіти, що діють на теренах Ніжинської громади, оснащені сучасними технічними засобами, іншим обладнанням (з врахуванням інклюзії), підключені до швидкісного Інтернету	Учні та вихованці закладів освіти забезпечені необхідними технічними засобами, обладнанням із врахуванням вимог інклюзії та доступом до інформаційних мереж, що необхідні для здобуття якісної освіти	% заміни старого обладнання на нове % закладів освіти, що тпідключені до швидкісного Інтернету	Звіт управління освіти	Управління освіти	Міський та державний бюджет, МТД	2022-2027
4.2.2. Удосконалення системи підвищення кваліфікації працівників відповідно до потреб роботодавців та проведення	Система підвищення кваліфікації орієнтована на потреби ринку та працедавців	Працівники проходять навчальні курси з підвищення кваліфікації, яких потребують роботодавці			Управління освіти	Місцевий державний бюджет та	2022 – 2027

профорієнтаційної роботи серед молоді							
4.2.2.1. Організація навчань для діючих працівників, спрямованих на актуальні потреби роботодавців	Проведено цикл спеціальних навчань, спрямованих на здобуття працівниками кваліфікацій, яких потребують роботодавці	Підвищення кваліфікації працівників за напрямками, яких потребують роботодавці	Кількість працівників, які пройшли спеціальне навчання за напрямками, яких потребують роботодавці	Дані Центру зайнятості та обліку відвідань занять	Управління освіти	Місцевий державний бюджет та	2022 – 2027
4.2.2.2. Запровадження та підтримка навчально - професійного порадиництва для юнаків та юнок у школах	На теренах громади запроваджена та діє навчально-професійне позадицитво для юнаків та юнок	Юнаки та юнки отримують профорієнтаційну допомогу	Чисельність юнаків та юнок, охоплених навчально-професійним порадицтвом протягом року	Звіт управління освіти	Управління освіти	Місцевий бюджет, державний бюджет МТД	2022 – 2027
4.2.2.3. Запровадження планування розвитку довгострокової моделі освіти, що відповідає потребам місцевого ринку праці (сільське господарство, послуги, торгівля, туризм, навколишнє середовище)	Планування місцевої системи освіти здійснюється відповідно до потреб ринку	Переважає більшість випускників закладів освіти знаходять своє перше робоче місце (чи наступного навчання) протягом року	% випускників закладів освіти, які знаходять своє перше робоче місце (або наступного навчання) протягом року	Звіт управління освіти	Управління освіти	Місцевий бюджет, державний бюджет МТД	2022 – 2027
4.2.2.4. Ефективне управління розвитком персоналу сфери	На теренах громади здійснюється ефективне управління	Рівень знань, вмінь та навичок освітянського	Результати ЗНО	Звіт управління освіти	Управління освіти	Місцевий бюджет, Державний бюджет МТД	2022 – 2027

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

освіти, включаючи підтримку та промоцію для оновлення та розширення	персоналом освіти та підтримка оновлення та розширення знань, вмінь, навичок	сфери його для та знань,	персоналу відповідає потребам сучасної світи					
4.2.2.5. Модернізація системи дистанційного навчання та прилаштування її для різних груп мешканців	До системи дистанційної освіти, що діє на теренах громади, запроваджені інноваційні зміни, що відповідають потребам різних груп мешканців		Споживачі послуг дистанційної освіти задоволені їх рівнем надання	Рівень задоволеності отримувачів послуг дистанційно світи за результатам і їхнього анкетування	Звіт управління освіти	Управління освіти	Місцевий бюджет, Держвний бюджет МТД	2022 – 2027
4.2.2.6. Запровадження освіти з урахуванням індивідуальних потреб учнів, у тому числі різноманітних занять та програм, що розвивають інтереси, таланти та загальні компетенції учнів	Освіта на теренах громади надається з урахуванням індивідуальних потреб учнів		Покращення результати ЗНО	Показники ЗНО	Звіт управління освіти	Управління освіти	Місцевий бюджет. Держвний бюджет МТД	2022 – 2027
4.2.3. Підтримка розвитку прикладних наукових досліджень та сприяння запровадження їх результатів	Прикладні наукові дослідження підтримані, а їх результати запроваджено		Збільшення інноваційних стартап-кампаній, що працюють на теренах громади	Кількість прикладних наукових досліджень, що були підтримані, а їхні результати	Документація прикладних наукових досліджень	Управління освіти, відділ економіки та інвестиційної діяльності	Місцевий бюджет	2022 – 2024

			запроваджені				
4.2.3.1. Створення проекту «NizhynYouthStartup» на базі вищого навчального закладу для навчання активної молоді щодо втілення власних ідей у реальні бізнес-проекти	На базі ніжинського ВНЗ реалізовано проект «NizhynYouthStartup», спрямований на підтримку бізнес-проектів молоді	Реалізовано інноваційні бізнес-ініціативи молоді	Кількість реалізованих інноваційних бізнес-ініціатив молоді	Поточна документація, пов'язана з реалізацією бізнес-ініціатив	Управління освіти, відділ економіки та інвестиційної діяльності	Місцевий бюджет	2022 – 2024
4.2.4. Створення та підтримка діяльності національно-патріотичних, молодіжних і спортивних об'єднань	На теренах громади створені та діють національно-патріотичні, молодіжні та спортивні об'єднання	Підвищення рівня громадської активності та участі в справах громади її мешканців	Кількість громадських організацій, які активно діють на теренах громади Чисельність членів громадських організацій на теренах громади	Дані державного реєстру та відділу інформаційно-аналітичної роботи та комунікацій з громадськістю	Відділ інформаційно-аналітичної роботи та комунікацій з громадськістю	Місцевий бюджет	2022 – 2024
4.2.4.1. Запровадження конкурсу мікро-грантів для підтримки суспільно-корисної діяльності	Конкурс мікро-грантів для підтримки суспільно-корисної діяльності громадських організацій Ніжинської громади запроваджено та діє	Місцеві громадські організації отримали на конкурсних засадах мікро-гранти та	Кількість громадських організацій, що отримали мікро-гранти	Звіт відділу інформаційно-аналітичної роботи та комунікацій з громадськістю	Відділ інформаційно-аналітичної роботи та комунікацій з громадськістю	Місцевий бюджет	2023 – 2027

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

громадських організацій Ніжинської громади		реалізували свої проектні ідеї	Кількість реалізованих завдяки мікро-грантах суспільно-коорисних проектів				
--	--	--------------------------------	---	--	--	--	--

Операційна ціль 4.3. Підвищення доступності до різнопрофільного культурного середовища

Діяльність/завдання	Показник діяльності / реалізації / завдання (продукт)	Результат реалізації діяльності / завдання	Показник оцінювання результату діяльності	Джерела верифікації показників	Відповідальний за виконання	Джерела фінансування / кошти з бюджету громади	Термін реалізації
4.3.1. Підтримка різноманітності творчих процесів у освітньо-культурному житті громади	Проведені конкурси, творчі вечори, працюють гуртки за інтересами	Всі групи мешканців громади знаходять собі заняття за інтересом	% мешканців громади, які протягом року беруть участь у різноманітні творчих процесах на її теренах	Звіт управління культури та туризму	Управління культури та туризму	МТД, місцевий бюджет, приватні кошти	2022 – 2027
4.3.1.1. Обмін досвідом між поколіннями та заснування підтримка	В Ніжині створено та функціонує університет третього віку	Мешканці ніжинської громади поважного віку можуть	Чисельність відвідувачів університету третього віку	Списки відвідувачів університету третього віку	Управління соціального захисту	Місцевий бюджет, кошти МТД	2023

діяльності в Ніжині університету третього віку		займатися в гуртках зазначеного університету за своїми інтересами	протягом року				
4.3.2. Модернізація та розширення спортивної інфраструктури для різних груп мешканців	Осучаснена спортивна інфраструктура	Створено сучасні умови для занять з фізичної культури та спорту	Кількість відреконструйованих та збудованих об'єктів спортивної інфраструктури	Звіт управління житлово-комунального господарства та будівництва	Управління житлово-комунального господарства та будівництва	Місцевий бюджет Державний бюджет	2022-2024
4.3.2.1. Оновлення дитячих та спортивних майданчиків, розробка плану оновлення	Оновлено дитячі та спортивні майданчики, розроблено план оновлення у частинах міста, де вони відсутні	Створено простори для відпочинку дітей та підлітків	Кількість встановлених дитячих та спортивних майданчиків	Звіт управління житлово-комунального господарства та будівництва	Управління житлово-комунального господарства та будівництва	Місцевий бюджет	2022-2024
4.3.2.2. Капітальний ремонт боксерської зали СК «Зірка»	Проведено капітальний ремонт боксерської зали СК «Зірка»	Реконструйовано найбільший у місті спортивний комплекс	Відремонтоване приміщення	Звіт управління житлово-комунального господарства та будівництва	Управління житлово-комунального господарства та будівництва	Місцевий бюджет	2022-2024
4.3.2.3. Реконструкція трибун стадіону «Спартак»	Реконструйовано трибуни стадіону «Спартак»	Створено модливість перегляду матчів для відвідувачів	Кількість реконструйованих трибун	Звіт управління житлово-комунального господарства та будівництва	Управління житлово-комунального господарства та будівництва	Місцевий бюджет	2022
4.3.2.4. Будівництво фізкультурно-оздоровчого комплексу з басейнами (типової)	Збудований фізкультурно-оздоровчий комплекс з басейнами	Надано можливість навчання плаванню, спортивних	Облаштований комплекс з басейнами	Звіт управління житлово-комунального господарства та будівництва	Управління житлово-комунального господарства та будівництва	Державний бюджет Місцевий бюджет	2022-2024

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

будівлі басейну «H2OClassic») по вул. Незалежності, 22, м. Ніжин, Чернігівської області		тренувань, проведенню змагань та водяних свят, підвищить фізичну активність			будівництва		
4.3.2.5. Просування та підтримка додаткових фізичних навантажень і заходів, що підтримують належний фізичний розвиток різних груп мешканців	На теренах громади налагоджено системну роботу, спрямовану на належний фізичний розвиток її мешканців	Фізичений стан мешканців громади покращився	Показники захворюваності, що не пов'язані із вірусними та іншими інфекційним и хворобами	Звіт відділу із фізичної культури і спорту	Відділ із фізичної культури і спорту	Місцевий бюджет. МТД	2022 – 2027
4.3.3. Створення публічних просторів різнопланового спрямування	Створено сучасні функціональні простори для різнопланового дозвілля	Створено комфортні умови для реалізації творчого потенціалу населення громади	Облаштовані простори	Звіт управління житлово-комунального господарства та будівництва	Управління житлово-комунального господарства та будівництва	Місцевий бюджет Грантові кошти	2022 – 2024
4.3.3.1. Закупівля зеленої сцени для відкритого молодіжного простору	Придбано зелену сцену для відкритого молодіжного простору	Встановлено сцену в центральній частині міста, придбано проектор, проекційний екран та банер, виконано благоустрій території для	Закуплена зелена сцена, облаштовані місця для сидіння у сквері	Звіт про реалізацію проекту	Сектор інвестиційної діяльності	Грантові кошти	2022

		дозвілля мешканців громад					
--	--	---------------------------	--	--	--	--	--

Операційна ціль 4.4. Доступна медицина та соціальні послуги для всіх груп мешканців

Діяльність/ завдання	Показник реалізації діяльності / завдання (продукт)	Результат реалізації діяльності завдання	Показник оцінювання результату діяльності	Джерела верифікації показників	Відповідальний за виконання	Джерела фінансування / кошти з бюджету громади	Термін реалізації
4.4.1. Оснащення медичних закладів сучасним обладнанням і впровадження нових технологій діагностики та лікування	Медичні заклади оснащені новим обладнанням, а нові технології діагностування та лікування запроваджені	Підвищення кількості та швидкості обслуговування пацієнтів	% оновлення медичного обладнання	Звіти про роботу комунальних неприбуткових підприємств	Медичні КНП міської ради	НЗСУ, місцевий бюджет, МТД	2022 – 2027
4.4.1.1. Створення системи інформаційного забезпечення роботи закладів охорони здоров'я ніжинської громади	В закладах охорони здоров'я оновлено комп'ютерне обладнання, встановлено спеціальне програмне забезпечення, навчений персонал	Підвищення кількості та швидкості обслуговування пацієнтів	% оновлення пацієнтів, які скористалися системою інформаційного забезпечення протягом року	Звіти про роботу комунальних неприбуткових підприємств	Медичні КНП міської ради	НЗСУ, місцевий бюджет, МТД	2022 – 2027
4.4.1.2. Налагдження надання багатоаспектної боротьби з ускладненнями та проблемами зі здоров'ям людей, які страждають на COVID-19	На теренах громади здійснюється багатоаспектна боротьба з ускладненнями та проблемами зі здоров'ям людей, які страждають на COVID-19	Пацієнти з ускладненнями швидше повертають до звичайного життя та відновлюють працездатність	Кількість пацієнтів із ускладненнями, які тримали дпмгу	Річний звіт міського голови	Міська лікарня, ЦПМДС, управління соціального захисту	Місцевий бюджет, МТД	2022 – 2027

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

4.4.1.3. Підтримка профілактики, діагностики, обстеження жінок	На теренах громади здійснюється в необхідних обсягах профілактичні діагностичні обстеження жінок	Більшість патологій виявляються вчасно	% обсягів діагностики щ здійснюється від щорічної потреби	Звіти міські лікарні та ЦПМСД	Міська лікарня, ЦПМСД,	Місцевий бюджет, МТД	2022 – 2027
4.4.1.4. Підтримка профілактики, діагностики, обстеження, людей похилого віку	На теренах громади здійснюється обсягах профілактичні діагностичні обстеження людей похилого віку	Більшість патологій виявляються вчасно	% обсягів діагностики щ здійснюється від щорічної потреби	Звіти міські лікарні та ЦПМСД	Міська лікарня, ЦПМСД,	Місцевий бюджет, МТД	2022 – 2027
4.4.1.5. Запровадження профілактика та допомоги в розв'язанні проблем нових залежності – від телефону, Інтернету, соціальних мереж	На теренах громади надається необхідна для подолання нових залежностей допомога	Кількість мешканців громади, які вражені новими залежностями, зменшилася	Кількість мешканців громади, які отримали необхідну допомогу	Первинна документація з надання необхідної допомоги	Управління освіти, управління культури та туризму, міська лікарня	Місцевий бюджет, МТД	2022 – 2027
4.4.1.6. Підтримка зміцненню психічного здоров'я, профілактики та лікування психічних розладів у дітей та підлітків	На теренах громади створена та діє система, спрямована на зміцнення психічного здоров'я, профілактики та лікування психічних розладів у дітей і підлітків	Поліпшення психічного здоров'я дітей та підлітків громади	Показники психічних захворювань серед дітей та підлітків громади	Звіт міської лікарні	Міська лікарня, управління освіти	Місцевий бюджет.	2022 – 2027
4.4.2. Реконструкція медичних закладів і створення	Медичні заклади громади реконструйовані, умови перебування	Підвищено якість надання медичних та соціальних	Відремонтовані приміщення, закуплена	Звіт управління житлово-комунального господарства та	Управління житлово-комунального	Місцевий бюджет, МТД	2022 – 2024

комфортних умов для пацієнтів і персоналу	пацієнтів покращено	послуг	техніка	будівництва	господарства та будівництва		
4.4.2.1. Реконструкція приміщення аптеки №200 під пункт сімейної медицини	Відкрито пункт сімейної медицини	Підвищено якість надання медичних послуг з урахуванням потреб маломобільних груп населення	Відремонтовані приміщення, закуплена техніка	Звіт управління житлово-комунального господарства та будівництва	Управління житлово-комунального господарства та будівництва	Місцевий бюджет	2022
4.4.2.2. Модернізація та оновлення приміщень закладів охорони здоров'я	Відремонтовані приміщення, впроваджені енергозберігаючі технології закладів охорони здоров'я	Створені кращі умови для лікування пацієнтів	% площ пориміщень закладів охорони здоров'я	Акти виконаних робіт	Виконком Ніжинської міської ради	Місцевий бюджет, НЗСУ, МТД	2021 – 2027
4.4.3. Створення умов для залучення кваліфікованих спеціалістів до громади	В громаді створені умови для залучення кваліфікованих фахівців	До громади залучені кваліфіковані спеціалісти	Кількість кваліфікованих фахівців, які залучені	Річний звіт міського голови	Виконком міської ради	Місцевий бюджет	2022 – 2024
4.4.3.1. Забезпечення доступним житлом молодих фахівців (до 35 років)	Виділення соціального житла (компенсації) для молодих спеціалістів	Молоді спеціалісти залишаються жити та працювати на території Ніжинської громади або переїжджають до неї	Кількість спеціалістів забезпечених житлом	Річний звіт міського голови	Відділ містобудування та архітектури	Місцевий бюджет	2022 – 2027
4.4.4. Розширення сфери надання та видів соціальних послуг	Сфера надання соціальних послуг розширена, а її види збільшені	Потрєби соціальних страт, які раніше знаходилися	Кількість нових соціальних послуг та	Первинні документи про надання послуг	Соціальні служби міської ради	Міський бюджет, МТД	2022 – 2027

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

		поза увагою міської ради, задоволені	дотичних до них, що запроваджені				
4.4.4.1. Протидія маргіналізації та виключенню (соціальному, економічному, медичному, транспортному та інформаційному), сприяння активізації соціально-культурній та громадянській	Запроваджено систему протидію маргіналізації та виключенню	Забезпечено право на місто – мешканці громади здатні використовувати її наявні можливості	% мешканців громади, які скражаться на виключення в різних сферах діяльності	Дані соціологічного опитання мешканців громади	Відділ інформаційно-аналітичної роботи та комунікацій з громадськістю, управління освіти	Місцевий бюджет, МТД	2022 – 2027
4.4.4.2. Налагодження системи надання допомоги для родин переселенців у важкій економічній ситуації	В громаді діє система надання допомоги для родин переселенців у важкій економічній ситуації	Всі внутрішньо переміщені особи, які живуть на теренах громади, отримують необхідну допомогу	% внутрішньо переміщені осіб, які живуть на теренах громади, які отримали необхідну допомогу	Первинні документи про надання допомоги	Соціальні служби громади	Місцевий бюджет, МТД	2022 – 2027
4.4.4.3. Налагодження системи надання юридичної, психологічної, лікувальної, реабілітаційної та інші форм підтримки для людей та сімей, які перебувають у	Родини, які перебувають у кризовому стані, отримують від громади юридичну, психологічну, лікувальну, реабілітаційну та інші форми підтримки	Люди та родини, які перебувають у кризовій ситуації, тримали можливість її подолати	Кількість людей, які отримали допомогу як такі, що перебували в кризовій ситуації	Первинні документи про надання допомоги	Соціальні служби громади	Місцевий бюджет, МТД	2022 – 2027

кризовому стані							
4.4.4.4. Налагодження системи протидії сімейним дисфункціям та боротьба з ними, в т.ч. запобігання домашньому насильству й захист жертв	В громаді налагоджена та діє система протидії сімейним дисфункціям та боротьба з ними	Зменшення кількості зареєстрованих проявів домашнього насильства	Кількість зареєстрованих випадків домашнього насильства	Дані Національної поліції та соціальних служб громади	Соціальні служби громади	Місцевий бюджет, МТД	Соціальні служби громади

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

1. ПРОЄКТИ СТРАТЕГІЧНОГО ХАРАКТЕРУ

Пріоритетні проєкти стратегічного характеру

Nr	Назва проєкту	Вартість тис.грн.	Термін реалізації проєкту					
			2022	2023	2024	2025	2026	2027
1.	Створення торговельно-ярмаркового простору по вулиці Яворського м. Ніжин	474	*					
2.	Створення логістичного майданчику у промисловій зоні міста на умовах ДПП	16 000	*	*	*			
3.	Розробка Стратегії створення та залучення інвестицій для створення авіаційно-логістичного комплексу з мультимодальних перевезень	1 300	*	*	*			
4.	Створення туристичного кластеру «Місцями козацької сили»	1 200	*					
5.	Реконструкція парку імені Т. Шевченка	100 000	*	*	*			
6.	Благоустрій території Графського парку та Театрального скверу	2 050	*	*	*			
7.	Закупівля транспорту для ямкового ремонту доріг	1 280	*					
8.	Розроблення схеми тротуарів та їх реконструкція	10 000	*	*	*			
9.	Реконструкція громадського простору від ТЦ «Гермес» до Ощадбанку по вулиці Шевченка	3 000	*					
10.	Реконструкція тротуарної зони центральної алеї (вул.Козача-вул. Синяківська)	15 000	*	*	*			
11.	Реконструкція вулиці Гоголя	20 178	*					
12.	Реконструкція міської тепломережі на умовах кредитування	50 000	*	*	*			
13.	Реконструкція каналізаційного колектора(вул. Синяківська-Шевченка)	8 000	*					
14.	Реалізація проєкту «Безпечне місто»	1 500	*	*	*			
15.	Запуск лінії сортування ТПВ	30 000	*	*	*			
16.	Впровадження електронного документообігу	5 000	*					
17.	Будівництво фізкультурно-оздоровчого комплексу з басейнами (типової будівлі басейну «H2OClassic») по вул. Незалежності, 22, м. Ніжин, Чернігівської області	160 000	*	*	*			
18.	Реконструкція приміщення аптеки №200 під пункт сімейної медицини	2 500	*					
19.	Облаштування музейного комплексу «Ніжин підземний»	9 000	*	*	*			
20.	Реалізація проєкту «Ніжин: забута історія»	625	*					
21.	Створення просторів для літнього водного відпочинку	1 000	*	*	*			
22.	Реконструкція дорожнього покриття громади	37 000	*	*	*			

СКЛАД РОБОЧОЇ ГРУПИ 2021р.

ПОДЯКА ЗА ВНЕСОК В АКТУАЛІЗАЦІЮ СТРАТЕГІЇ!

№	ПІБ	Посада
1.	Вовченко Федір Іванович	перший заступник міського голови з питань діяльності виконавчих органів ради, голова робочої групи
2.	Охонько Сергій Миколайович	радник міського голови, заступник голови робочої групи
3.	Плетньова Тетяна Олександрівна	начальник сектору інвестиційної діяльності, секретар робочої групи
4.	Смага Сергій Степанович	заступник міського голови з питань діяльності виконавчих органів ради, член робочої групи
5.	Бассак Тетяна Федорівна	начальник Управління культури та туризму, член робочої групи
6.	Кушніренко Анатолій Миколайович	начальник Управління житлово-комунального господарства та будівництва, член робочої групи
7.	Глушко Павло Володимирович	начальник відділу фізичної культури та спорту, член робочої групи
8.	Гавриш Тетяна Миколаївна	начальник відділу економіки та інвестиційної діяльності, член робочої групи
9.	Пелехай Любов Миколаївна	староста Кунашівсько-Переяслівського старостинського округу, член робочої групи
10.	Лях Владислав Михайлович	головний спеціаліст сектору інвестиційної діяльності, член робочої групи
11.	Железко Роман Анатолійович	головний спеціаліст управління культури та туризму, член робочої групи
12.	Гузь Анастасія Євгеніївна	депутат молодіжної ради при Ніжинській міській раді, член робочої групи (за згодою)
13.	Сунка Тетяна Станіславівна	депутат молодіжної ради при Ніжинській міській раді, член робочої групи (за згодою)
14.	Писаренко Людмила Віталіївна	начальник Фінансового управління, член робочої групи
15.	Шекера Катерина Володимирівна	головний спеціаліст відділу у справах сім'ї та молоді, член робочої групи

16.	Тимченко Анжела Володимирівна	директор КЗ Ніжинський міський молодіжний центр, член робочої групи
17.	Дегтяренко В'ячеслав Миколайович	голова комісії міської ради з питань житлово-комунального господарства, транспорту і зв'язку та енергозбереження, член робочої групи (за згодою)
18.	Глотко В'ячеслав В'ячеславович	голова комісії з питань регулювання земельних відносин, архітектури, будівництва та охорони навколишнього середовища, член робочої групи (за згодою)
19.	Салогуб Валерій Володимирович	голова комісії міської ради з питань регламенту, законності, охорони прав і свобод громадян, запобігання корупції, адміністративно-територіального устрою, депутатської діяльності та етики, член робочої групи (за згодою)
20.	Кірсанова Світлана Євгеніївна	голова комісії міської ради з питань освіти, охорони здоров'я, соціального захисту, культури, туризму, молодіжної політики та спорту, член робочої групи (за згодою)
21.	Мамедов Володимир Хейбарович	голова комісії міської ради з питань соціально-економічного розвитку, підприємництва, інвестиційної діяльності, комунальної власності, бюджету та фінансів, член робочої групи (за згодою)
22.	Хоменко Юрій Юрійович	секретар Ніжинської міської ради, член робочої групи
23.	Кузьменко Юлія Володимирівна	голова ГО «місто Н», член робочої групи (за згодою)
24.	Шалай Ігор Віталійович	підприємець, член робочої групи (за згодою)
25.	Градобик Валентина Валентинівна	начальник Управління освіти, член робочої групи

Картка стратегічного проекту

Позначення, номер проекту <i>(присвоює виконком громади)</i>	Назва установи, яка відповідає реалізацію <i>(вказує виконком громади)</i>	Пріоритет <i>(1,2,3 – важливість для досягнення цілі)</i>
01	Виконавчий комітет Ніжинської міської ради	1

Назва проекту	Стратегічна ціль / операційна ціль
3.1.1.2. Реконструкція парку імені Тараса Шевченка	Стратегічна ціль 3: Покращення комфорту проживання, безпеки та довіллля громади Операційна ціль 3.1.1: Збереження та розвиток рекреаційних зелених зон

Тип проекту <i>(інфраструктурний, неінфраструктурний)</i>	Запланована дата початку проекту	Запланована дата завершення проекту	Організація-аплікант <i>(якщо не громада, то вказати контактні дані: e-mail, тел.)</i>
Інфраструктурний	2022 р.	2023 р.	Виконком Ніжинської міської ради

Керівник проекту, контактні дані
Плетньова Тетяна Олександрівна, nizhyn_invest@ukr.net
Лях Владислав Михайлович, nizhyn_invest@ukr.net

1. Опис проекту - визначення проблеми, обґрунтування перебігу реалізації, зв'язок з іншими цілями стратегії або з іншими

документами

Парк ім.Т.Шевченка в Ніжині розташовано на території ярмаркового майдану XVIII – середини XIX ст., де колись проходив знаменитий Покровський ярмарок. Власне парк створено наприкінці XIX ст. – за рішенням міської думи. З того часу він став основним місцем відпочинку ніжинців, проведення масових заходів, в тому числі – театральних імпрез. Тут свого часу на літній сцені театру виступали М. Заньковецька, М. Садовський, П. Саксаганський, І. Карпенко-Карий, А. Бучма. Найбільші реконструкції парку відбувалися в 50 – 60 рр. XX ст. Тоді ж тут з'явилися об'єкти рекреаційної інфраструктури та сервісу, а в 70-х рр. в нижній частині парку було створено спортивний комплекс просто неба. Останні спроби реконструкцій здійснювалися наприкінці 80-х рр. – на початку 90-х. За час що минув інфраструктура парку занепала, а сам він концептуально застарів. Таким чином із улюбленого місця відпочинку ніжинців він перетворився на територію небезпеки – як щодо стану технічних споруд, так і проявів девіантної поведінки в захащеній місцевості в центрі міста. Спроби міської ради локально вплинути на окремі проблеми парку, частково ремонтуючи інфраструктуру, залучаючи місцевий малий бізнес принципово змінити ситуацію не могли. Більше того, хаотичне розміщення МАФів лише посилювали непривабливість території для більшості містян. Звідси виникла ідея комплексної реконструкції парку ім.. Т.Шевченка, спираючись на бачення ніжинців, їхні прагнення. Мета проєкту- створити для мешканців громади новий комфортний громадсько-відпочинковий простір відповідно до сучасних уявлень про нього, але зі збереженням основних структурних елементів історичного парку.

Реалізувати цю ідею передбачається у партисипативний спосіб. Тобто на першому етапі провести конкурс на кращу візуалізацію майбутньої реконструкції парку, залучивши для цього як фахівців так і всіх бажаючих мешканців громади. Обов'язковою умовою всіх майбутніх проєктів має стати зонування парку та облаштування ділянок для діяльності сфери послуг, тобто мікро та малого бізнесу, проведення громадських заходів, а також збільшення атракційності. Наступним кроком стане широка інформаційно-освітня кампанія, що матиме на меті не лише донесення інформації про майбутні зміни, але й залучення волонтерів. Одночасно розроблятиметься ПКД проєкту, проходитимуться необхідні експертизи, отримуватимуться дозволи. Всі наступні роботи реалізовуватимуться в два етапи відвідно до затвердженого ПКД. Основні роботи виконуватимуть підрядники, але залучатимуться також волонтери. Вони включатимуть, зокрема, підготовчий етап – санацію наявної території, а потім – капітальний ремонт (підведення) комунікацій постачання електроенергії та води. Перебіг робіт постійно висвітлюватиметься в ЗМІ та нових медіа. Відкриття реконструйованого парку планується здійснити на День міста.

Реалізація цього проєкту пов'язана відразу з кількома оперативними операційними цілями стратегії: 2.1. Ефективне використання наявних туристичних можливостей та створення нових якісних туристичних продуктів, 2.2. Розвиток традиційної туристичної інфраструктури, 3.3. Підвищення рівня безпеки

2. Цілі проєкту

Загальна ціль: змінити характер дозвілля мешканців громади

Конкретна ціль: створити для мешканців громади новий комфортний громадсько-відпочинковий простір відповідно до сучасних уявлень про нього

3. Сфера охоплення проекту (місце реалізації проекту, територіальне охоплення, зацікавлені сторони, прогнозована кількість осіб, які матимуть користь від виконання проекту)

Проект реалізовуватиметься у центральній частині Ніжина, водночас його вплив поширюватиметься на всю територію громади. Зацікавлені сторони – широкі верстви мешканців громади: діти та їх батьки, молодь, пенсіонери, підприємці. Отримають вигоду від реалізації проекту, насамперед, мешканці Ніжина (це половина населення громади – 10 тис.), але також – всіх старостинських округів. Очікуєть, що оновлений гідропарк стане місцем тяжіння для всіх мешканців громади.

4. Індикатори досягнення цілей (поточний рівень і очікувані результати, очікувані фінансові результати)

Індикатори продуктів:

- у партисипативний спосіб визначено та виготовлено проект реконструкції парку;
- територію парку, а необхідні комунікації підведені;
- реконструкцію парку (поетапно) здійснено, а місця для підприємницької діяльності та громадської активності облаштовані;
- інформація про нові можливості парку поширена.

Індикатори результатів:

- площа санованої території парку.
- обсяги (в метрах) підведених (реконструйованих) комунікацій.
- % виконаних робіт – відповідно до ПКД.
- кількість згадок про проект в мережі Інтернет протягом року.
- якісні:
- рівень задоволеності мешканців громади реконструкцією що здійснена;
- наявність сертифікатів на встановлене ігрове обладнання

Індикатори впливу:

- кількість відвідувачів парку протягом року;
- кількість та обсяги наданих послуг у парку протягом року;
- кількість громадських заходів та чисельність їх учасників протягом року.

5. Учасники і партнери проекту, їхні завдання

Учасники проекту:	Завдання для виконання:
Виконавчий комітет Ніжинської міської ради	<ul style="list-style-type: none"> - організація санації території парку (на підготовчому етапі); - проведення конкурсу на кращу візуалізації майбутнього вигляду парку; - розробка ПКД проекту; - проходження необхідних експертиз та отримання дозволів; - проведення процедур публічних закупівель, укладання угод із постачальниками товар та послуг; - контроль за якістю робіт; - організація презентації результатів проекту.

<p>Партнери проекту:</p> <p>Громадські організації Ніжинської територіальної громади</p>	<p>Завдання для виконання:</p> <ul style="list-style-type: none"> - залучення волонтерів; - проведення громадської експертизи проекту; - інформаційний супровід проекту; - участь в організації та проведенні презентації результатів реалізації проекту під час дня міста.
<p>6. Пов'язані проєкти</p>	
<p>2.1.4.2. Реалізація проекту «Ніжин: забута історія»</p> <p>2.3.2.1. Створення геоінформаційної карти атракцій громади</p> <p>3.1.1.3. Благоустрій території Графського парку та Театрального скверу</p>	
<p>7. Обов'язкові для виконання умови, документи і дозволи (наявні чи ті, що вимагаються)</p>	
<p>Наявність земельної ділянки відповідного цільового призначення.</p> <p>Наявні документи, що підтверджують власність громади (включно з - водними об'єктами) на території що підлягатиме реконструкції.</p> <p>Схема наявних комункацій в гідропарку.</p> <p>Проходження процедури оцінки впливу проєкту на довкілля.</p>	
<p>8. Фактори ризику:</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Брак інформації про наявну мережу комунікацій на теренах парку. - Брак місцевих фахівців із ландшафтного дизайну. - Частина власності на території парку може не належати до комунальної власності міської ради. - Прояви вандалізму щодо об'єктів майна комунальної власності.
<p>9. Прогнозований термін готовності до виконання</p>	<p>10. Джерела фінансування (гарантовані / не гарантовані)</p>
<p>2025 р.</p>	<p>Гарантовані:</p> <ul style="list-style-type: none"> - виконавчий комітет Ніжинської міської ради – 20% від вартості проєкту. <p>Не гарантовані:</p> <ul style="list-style-type: none"> - проєкт DOBRE – 30% - ДФРР – 50% від вартості проєкту.
<p>11. Бюджет проекту з розподілом на роки реалізації</p>	<p>12. Організації, з якими співпрацюватиме проєкт</p>

2022 рік	2023 рік		Підприємці та громадські організації громади	
10 000 000 000 грн	10 000 000 000 грн			
<i>Вказати чи це орієнтовний бюджет чи кошторис</i>		20 млн. грн.	14. Інші примітки	
Підготував:			Затвердив від імені громади:	
<i>дата:</i>	<i>підпис</i>		<i>дата:</i>	<i>підпис</i>
08.09.2021			09.09.2021	

Картка стратегічного проекту			
Позначення, номер проекту (присвоює виконком громади)	Назва установи, яка відповідає реалізацію (вказує виконком громади)		Пріоритет (1,2,3 – важливість для досягнення цілі)
03	Виконавчий комітет Ніжинської міської ради		1
Назва проекту		Стратегічна ціль / операційна ціль	
4.3.2.4. Будівництво фізкультурно-оздоровчого комплексу з басейнами (типової будівлі басейну «H2OClassic») по вул. Незалежності, 22, м. Ніжин, Чернігівської області		Стратегічна ціль 4: Створення сприятливих умов для розвитку бізнесу, промисловості та залучення інвестицій Операційна ціль 4.3: Підвищення доступності до різнопрофільного культурного середовища	
Тип проекту (інфраструктурний, неінфраструктурний)	Запланована дата початку проекту	Запланована дата завершення проекту	Організація-аплікант (якщо не громада, то вказати контактні дані: e-mail, тел.)
Інфраструктурний	2023	2025	Виконком Ніжинської міської ради
Керівник проекту, контактні дані			
Плетньова Тетяна Олександрівна, nizhyn_invest@ukr.net			
Лях Владислав Михайлович, nizhyn_invest@ukr.net			

1. Опис проєкту - визначення проблеми, обґрунтування перебігу реалізації, зв'язок з іншими цілями стратегії або з іншими документами

На території Ніжинської громад та всього Ніжинського району на тепер діє лише один басейн - в НВК № 16 м. Ніжина. Відкритий після реконструкції в липні 2019 р. він призначений виключно для школярів. Параметри закладені відповідні: довжина 11м, ширина 9 м; глибина: 0,75 - 1,15 м. Можливості басейну такі, що він не може забезпечити попит навіть серед дітей Ніжинської громади. Ситуація погіршується тим, що ні в Ніжині, ні в ближніх до нього громадах Ніжинського району немає значної природної водойми. Тобто займатися плаванням ніде. Як наслідок – переважна більшість дітей, молодь, мешканців середнього віку як громади, так і району плавати не вміють та цим видом оздоровлення не займаються, що негативно впливає на стан їхнього здоров'я.

Для виправлення ситуації передбачається побудувати на території нинішнього пустиря сучасний фізкультурно-оздоровчого комплексу з басейнами, де займатимуться різними видами спорту, але головним серед них – плавання. Головна складова комплексу – спортивний басейн на 25 м, шість доріжок для навчання плаванню, реабілітації та спортивною студією. Технології що застосовуватимуться дозволятимуть трансформувати комплекс з режиму змагання в режими тренування, оздоровлення та сімейного відпочинку. Для цього буде укладено договір із міжмуніципального співробітництва з іншими громадами Ніжинського району (насамперед, ближніми за територією), створено робочу групу за участю їхніх представників та громадськості, проведено інформаційну кампанію щодо можливостей та умов використання майбутнього комплексу, розроблено ПКД спортивного комплексу, проведені публічні закупівлі, укладені договори з підрядниками, проведені роботи з будівництва та оснащення комплексу – відповідно до ПКД, впорядковано прилеглу територію – включно зу стоянкою для автомобільного транспорту, відібрано та навчано персонал спортивного комплексу, прийнято комплекс до експлуатації, проведено урочисте відкриття.

Реалізація цього проєкту пов'язана з двома операційними цілями стратегії: 2.2. Розвиток традиційної туристичної інфраструктури та 3.2. Модернізація комунальної інфраструктури громади

2. Цілі проєкту

Збільшення показників залучення мешканців громад-учасниць проєкту до масового спорту та покращення стану громадського здоров'я серед мешканців територіально громад-учасниць проєкту

Створення для мешканців Ніжина та територіальних громад Ніжинського району умов для занять плаванням, іншими видами спорту, що потребують закритих приміщень

3. Сфера охоплення проєкту (місце реалізації проєкту, територіальне охоплення, зацікавлені сторони, прогнозована кількість осіб, які матимуть користь від виконання проєкту)

Проєкт реалізовуватиметься у м. Ніжин Ніжинської територіальної громади (біля 69 тис. мешканців). Водночас територіально охоплюватиме більшість Ніжинського району (майже 229 тис. мешканців).

4. Індикатори досягнення цілей (поточний рівень і очікувані результати, очікувані фінансові результати)

<p><u>Індикатори продуктів:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - створено та працює одне спільне комунальне підприємство; - побудовано та підключення до тепло-, водо-, електропостачання приміщення спортивного комплексу; - закуплено та встановлено необхідне для комплексу обладнання; - облаштована прилегла територія, зокрема, стоянка для автотранспорту; - навчений персонал спортивного комплексу. 	<p><u>Індикатори результатів:</u></p> <p>кількісні:</p> <ul style="list-style-type: none"> - кількість територіальних громад, які беруть участь у проєкті; - розрахункова чисельність відвідувачів спортивного комплексу протягом року <p>якісні:</p> <ul style="list-style-type: none"> - рівень задоволеності відвідувачів комплексу послугами що надаються
<p><u>Індикатори впливу:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - % мешканців громад-учасниць проєкту, які регулярно займаються спортом; - кількість випадків захворювань верхніх дихальних шляхів та рухово-опорного апарату на території громад-учасниць проєкту – дані статистики протягом трьох років 	
<p>5. Учасники і партнери проєкту, їхні завдання</p>	
<p>Учасники проєкту:</p> <p>Виконавчий комітет Ніжинської міської ради</p>	<p>Завдання для виконання:</p> <ul style="list-style-type: none"> - делегування своїх представників до Робочої групи проєкту - участь в управлінні проєкту - інформування громадськості про проєкт, його перебіг та результати - співфінансування проєкту - проходження процедур публічних закупівель - участь у створенні спільного комунального підприємства - впорядкування прилеглої території - участь в організації та проведенні урочистого відкриття комплексу
<p>Партнери проєкту:</p> <p>Територіальні громади-партнери</p>	<p>Завдання для виконання:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ті самі – на території відповідних громад, крім проведення процедур публічних закупівель та впорядкування прилеглої території
<p>6. Пов'язані проєкти</p>	

2.2.2.2. Створення просторів для літнього водного відпочинку

2.3.2.1. Створення геоінформаційної карти атракцій громади

7. Обов'язкові для виконання умови, документи і дозволи (наявні чи ті, що вимагаються)

Наявність земельної ділянки відповідного цільового призначення.

Наявність поблизу електромереж необхідної потужності з можливістю підключення до них спортивного комплексу

Проходження процедури оцінки впливу проєкту на довкілля.

Наявність сертифікатів відповідності на обладнання, що планується закупити для спортивного комплексу

8. Фактори ризику:

- Взаємна недовіра громад-сусідів
- Значні сума, яку необхідно витратити для реалізації проєкту.
- Значні експлуатаційні витрати з утримання майбутнього спортивного комплексу.
- Брак в ніжині фахівців, які можуть обслуговувати спортивний комплекс

9. Прогнозований термін готовності до виконання

2025 р.

10. Джерела фінансування (гарантовані / не гарантовані)

Гарантовані:

- виконавчий комітет Ніжинської міської ради – 30,01% від вартості проєкту.

Не гарантовані:

- ДФРР – 69,99% від вартості проєкту.

11. Бюджет проєкту з розподілом на роки реалізації

2023 р.

30 000 000 грн.

2024 р.

30 000 000 грн.

2025 р.

20 000 000 грн.

Вказати чи це орієнтовний бюджет чи кошторис

80 000 000 грн.

12. Організації, з якими співпрацюватиме проєкт

Територіальні громади-партнери Ніжинського району

14. Інші примітки

Підготував:

дата:

08.09.2021

підпис

Затвердив від імені громади:

дата:

09.09.2021

підпис

Картка стратегічного проекту			
Позначення, номер проекту (присвоює виконком громади)	Назва установи, яка відповідає реалізацію (вказує виконком громади)		Пріоритет (1,2,3 – важливість для досягнення цілі)
03	Виконавчий комітет Ніжинської міської ради		1
Назва проекту		Стратегічна ціль / операційна ціль	
1.2.3.2. Розробка Стратегії створення авіаційно-логістичного комплексу на базі аеродрому «Ніжин» та підведення комунікації до території авіаційно-логістичного комплексу		Стратегічна ціль 1: Створення сприятливих умов для розвитку бізнесу, промисловості та залучення інвестицій Операційна ціль 1.2: Залучення інвестицій в розвиток пріоритетних галузей економіки	
Тип проекту (інфраструктурний, неінфраструктурний)	Запланована дата початку проекту	Запланована дата завершення проекту	Організація-аплікант (якщо не громада, то вказати контактні дані: e-mail, тел.)
Змішаний	2022	2023	Виконкомі Ніжинської міської ради
Керівник проекту, контактні дані			
Плетньова Тетяна Олександрівна, nizhyn_invest@ukr.net			
Лях Владислав Михайлович, nizhyn_invest@ukr.net			

1. Опис проєкту - визначення проблеми, обґрунтування перебігу реалізації, зв'язок з іншими цілями стратегії або з іншими документами

В Ніжина сплучаються європейські авто- та залізничні шляхи, але справді унікальним транспортним хабом для макрорегіону північно-східної України його робить наявність третьої складової – авіаційної. В межах міста розташований у місті діючий аеродром «Ніжин», на якому базується спеціальний авіаційний загін оперативно-рятувальної служби цивільного захисту ДСНС України. Це колишній військовий аеродром, що здатний приймати великовантажні літаки, тому числі – аеробуси (широка злітно-посадкова смуга, розвинута структура обслуговування літаків). Вже тепер тут базується та обслуговується техніка компанії Airbus (гвинтокрили), що належить ДСНС України, а зазначений загін – найбільший працедавець громади. Втім розвиток наявного логістичного потенціалу як вирішального чинника зростання економічної активності на теренах громади гальмується через брак на аеродромі необхідної сервісної інфраструктури. За нинішнього стану аеродром залишатиметься важливими, але майже виключно бюджетним чинником, нецікавим для великого бізнесу. Отже, створення зазначеної інфраструктури – необхідна умова подолання порушеної проблеми.

Однак будь-яка інфраструктура має сенс лише в разі виконання певних функцій. Для цього за допомогою місцевих та національних експертів (визначатимуться на конкурсних засадах) розроблятиметься Стратегія створення та залучення інвестицій, тобто розроблятиметься передпроектна документація та концепція просторового розвитку (попереднє техніко-економічне обґрунтування, концепція генерального плану проєкту, презентаційні матеріали). Одночасно узгодуватимуться питання безпекової складової в МВС, СБУ, ДСНС, готуватимуться та поширюватимуться інформаційні матеріали в ЗМІ та нових медіа. Наступні дії стосуватимуться інженерних мереж – відповідно до розроблених документів здійснюватиметься підведення комунікацій для постачання газу, електроенергії, води, інших складових. Для цього міська рада має намір використати земельної ділянку комунальної власності (20 га) поблизу аеродрому.

Реалізація цього проєкту пов'язана з такими операційними цілями стратегії: 3.1. Просторовий розвиток та привабливий зовнішній вигляд громади, 3.2. Модернізація комунальної інфраструктури громади

2. Цілі проєкту

Загальна ціль: Залучення інвесторів до створення на території Ніжинської громади транспортного хабу північно-східної України

Конкретна ціль: Створення умов для розвитку мультимодальних перевезень на теренах Ніжинської територіальної громади

3. Сфера охоплення проєкту (місце реалізації проєкту, територіальне охоплення, зацікавлені сторони, прогнозована кількість осіб, які матимуть користь від виконання проєкту)

Місце реалізації проєкту – Ніжинська територіальна громада. Територія охоплення – макрорегіон північно-східної України.

Зацікавлені сторони – місцеве бізнес-середовище та міжнародні компанії мультимодальних перевезень. Вигоду отримає все працездатне населення Ніжинської громади (біля 35 тис. чоловік) – або безпосередньо – у вигляді нових робочих місць, або

опосередковано – через збільшення власних надходжень до міського бюджету

4. Індикатори досягнення цілей (поточний рівень і очікувані результати, очікувані фінансові результати)

Індикатори продуктів:

- Розроблено Стратегію створення авіаційно-логістичного комплексу на базі аеродрому «Ніжин», всі її складові
- До території авіаційно-логістичного комплексу підведені інженерні мережі.
- Розроблено та поширено інформаційну продукцію в ЗМІ та нових медіа (в т.ч. – тізер проєкту)

Індикатори результатів:

кількісні:

- щонайменше двоє потенційних інвесторів виявили бажання ознайомитися зі Стратегією створення авіаційно-логістичного комплексу на базі аеродрому «Ніжин»
- підведено 500 м газогонів, 800 м ліній електропостачань, 1000 м водогонів;
- тізер проєкту отримав на каналі в соціальних мережах щонайменше 5 тис. переглядів

якісні:

- розроблено та використовується план просторового розвитку території аеродрому «Ніжин»

Індикатори впливу:

- кількість інвесторів, що співпрацюють із Ніжинською міською радою та ДСНС стосовно розвитку авіаційно-вантажних перевезень
- обсяг інвестицій до аеродрому «Ніжин»

5. Учасники і партнери проєкту, їхні завдання

Учасники проєкту:

Завдання для виконання:

Виконавчий комітет

Ніжинської міської

- залучення фахівців;
- розробка Стратегія створення та залучення інвестицій, її складових;

ради	<ul style="list-style-type: none"> - розробка ПКД проекту та отримання необхідних дозволів; - підведення до аеродрому «Ніжин» інженерних комунікацій
Партнери проекту: МВС, СБУ ДСНС Інмас-медіа	<p>Завдання для виконання:</p> <ul style="list-style-type: none"> - погодження діяльності міської ради в рамках проекту щодо дотримання вимог державної безпеки; - надання матеріалів, необхідних для розробки концепції генерального плану проекту; - підготовка матеріалів та висвітлення перебігу проекту на інформаційних ресурсах.
6. Пов'язані проєкти	
<ul style="list-style-type: none"> - 1.2.1.2. Розробка комплексного плану просторового розвитку громади - 1.2.3.1. Створення логістичного майданчику у промисловій зоні міста на умовах ДПП - 1.3.1.1. Розробка маркетингової стратегії громади 	
7. Обов'язкові для виконання умови, документи і дозволи (наявні чи ті, що вимагаються)	
<ul style="list-style-type: none"> - Дозвіл МВС та ДСНС на початок розробки Стратегії реалізації проекту - Дозвіл СБУ на проведення зйомки території та об'єктів аеродрому 	
8. Фактори ризику:	<ul style="list-style-type: none"> - Брак в Україні фахівців, які мають досвід роботи з такого роду проєктами. - Небезпечна близькість територіальної громади до кордону з Росією, що відлякує потенційних інвесторів. - Негативний імідж України як держави з високими корупційними ризиками. - Брак узгодженості в діях між багатьма задіяними в проєкті державними відомствами. - Повільне розв'язання питань використання землі для потреб проєкту, що розташована безпосередньо біля аеродрому «Ніжин»
9. Прогнозований термін готовності до виконання	10. Джерела фінансування (гарантовані / не гарантовані)

2025 р.		Міський бюджет Ніжина – 100%	
11. Бюджет проєкту з розподілом на роки реалізації		12. Організації, з якими співпрацюватиме проєкт	
2022 р. 400 000 грн.	2023 р. 600 000 грн.	ДСНС, МВС, СБУ, інформаційні ресурси	
Вказати чи це орієнтовний бюджет чи кошторис		1 000 000 грн.	14. Інші примітки
Підготував:		Затвердив від імені громади:	
дата: 08.09.2021	підпис	дата: 09.09.2021	підпис